

naša luč

1984

7

Glasbila

Ljudsko igranje na glasbila na Slovenskem ni brez posebnosti.

PREPROSTA GLASBILA

V slovenskem ljudskem izročilu je med glasbili mnogo otroških zvočnih igrač, ki jih delajo otroci sami ali odrasli zanje. Take so goslice (izrezane iz dveh kosov koruznega stebela), brlek (narejen iz polovice orehove lupine, povezane z nitko, in z lesenim jezičkom v sredi) in drdra (izdelana iz celega oreha, skozi katerega je vtaknjena paličica z navito nitko).

Znanih je več oblik velikonočnih ragelj in klopotcev.

Nekdaj so odrasli fantje igrali na drumllico, ki so jo za nekaj drobiža kupovali po sejmih.

PRITRKAVANJE

Pritrkavanje (klenkanje, trijančenje) je slovenska posebnost, trdno zakoreninjena po vseh naših pokrajinah, drugod je pa neznano. Pri njem se zvonovi oglašajo v določenem zaporedju, da nastanejo zanimive ritmične melodije.

Poglavitno pravilo je, da nikoli ne smeta udariti dva zvonova hkrati. Medtem ko veliki zvon lahko zveni navadno — ves čas poje enakomerno — je treba na druge udarjati s kembljem, ki ga pritrkovavec drži v rokah. Ta način zvonjenja ima zelo veliko obrazcev („viž“) in poimenovanj ter se izroča iz roda v rod.

Vnema zanj je še danes tolikšna, da prirejšajo pritrkovavci letna tekmovanja. Sicer pa je pritrkovanje slišati ob velikih cerkvenih praznikih tako po deželi kot v mestih.

ZVOČILA Z MEMBRANO

Membrana je ustrojena koža ali mehur, napet na glasbilo.

Tako glasbilo je npr. boben. Tega so

včasih uporabljali občinski slugi, ki so morali „razbobnati“ kakšen ukaz ali sporočilo.

Gudalo, vugaš, muga je glasbilo iz glinastega lonca z napetim svinjskim mehurjem čez odprtino in s paličico v tej membrani. V Beli krajini se rabi gudalo za spremljavo plesa, v Prekmurju so nanj igrali novoletni koledniki ali fantje za pusta, na Dolenjskem je ponekod v vaški godbi nadomeščal bas.

Podobno so narejene žabice, otroška zvočna igrača iz orehove lupine.

GLASBILA NA STRUNE

Včasih je bil poglavitno glasbilo vaških godcev oprekelj. V Prekmurju poznajo cimbole s pedali. Nekdaj so po Sloveniji zelo cenili citre. V Beli krajini so od Hrvatov prevzeli tamburice. Režijanski godci igrajo samo na citiro (gosli) in brunkulo (mali bas).

Bil godec je mlad in lep in vesel,
lepó je godel, sladkó je pel.

Bilo ni godu, svatovšč'ne, semnja,
da tje ne bil bi vabili ga.

Poslušajo radi ga vsi ljudje,
ga gledajo rade dekleta mladé;

posebno pa Micka, županova hči,
pogosto vanjša obrača oči.

Od čistega godec je ognja vnet
za Micko bogato, rožo deklet.

Zastoj več družih postopa za njo,
le njemu prijazno se smeja oko.

In kar mu obetata očesa nje,
potrdijo kmalu besede sladké.

Nje oča s'cer stavi ljubezni se v bran;
al' oča bo sprošen al' pa goljufan.

Obljubi Micka godčeva bit';
al' samka ostati, se ne možit' . . .

France Prešeren

GLASBILA NA ZRAK

Ta so na Slovenskem najbolj razširjena. Nekdaj so morale biti precej v rabi dude: v Beli krajini so nanje spremljali kresne kolednice. V navadi so bili tudi alpski in živalski rogovi.

Med otroškimi igračami je znana prda iz lubja, rog iz lubja in razne piščali. Piskanje na pero (bršljanov ali hruškov list) včasih nadomešča klarinet, lovci pa vabijo divjad s čivinkom (list trave med dvema paličicama).

Na Štajerskem poznajo strančico (piščal iz bezga), v Halozah žveglo (prečno flavto). Ponekod na Štajerskem so še ohranjene trstenke (ali orglice, piskulice).

Iz gline delajo lončarji piščalke v obliki ptičkov, konjičkov, pa tudi take, ki jih je treba naliti z vodo (žvrgolc).

Harmonika se je pri nas pojavila ob koncu 19. stoletja in kmalu izpodrinila domala vsa druga glasbila. Po domače ji pravijo tudi orgle, meh, fude. Uveljavil se je zlasti tip diatonične harmonike (na gumbe), imenovan frajtonarca. Tako je zdaj harmonika naše najbolj razširjeno glasbilo.

GODCI

Glasba služi na Slovenskem predvsem za spremljavo plesov in šeg. Tako je bil včasih na svatovski gostiji godec ena poglavitnih osebnosti. Jurjaši v Beli krajini morajo piskati na robove iz lubja in kresnice tudi ne morejo biti brez piskača. Prav tako si ni mogoče misliti ptujskih korantov brez živinskih zvoncev okrog pasu. Godca so najemali fantje za veselice.

Godčevska žilica je pogosto prehajala od očeta na sina in dalje na več rodov. Čeprav so bili včasih godci na podeželju nepogrešljivi, niso imeli posebne veljave, češ da so veseljaki in jim dela ni mar. Za ljudsko glasbeno izročilo pa je njihov pomen nesporno velik, saj so bili in so še ohranjevalci glasbe, posredniki pesmi in plesov.

Iz knjige
SLOVENSKO LJUDSKO IZROČILO

Strah — osnovni problem slovenskega krščanstva

Pod naslovom „Kako premagati strah“ je prof. Stres pred kratkim napisal v ljubljanski Družini tudi tole:

„Na splošno je slovenski vernik preplašen vernik. Primerov je dovolj. Tako si nekateri ne upajo pojaviti se v Družini, da ne bi imeli neprijetnih posledic. Drugi so bili na primer žrtve kakih sektaških zapostavljanj ali celo strahovanj, pa se bojijo to povedati naprej, da ne bi imeli težav. Strah je osnovni problem slovenskega krščanstva.

Ta stvar seveda ni neutemeljena. Ima svoje korenine. Razteza jih še v prve čase po vojni, ko je prevladovalo tako imenovano administrativno nasprotovanje vernosti. Pripovedi iz tistih časov so med ljudmi še žive. Vse rane še niso zaceljene in krivice niso poravnane. In današnje sektaštvo poganja tudi iz teh korenin. Naj obrnem znani slovenski pregovor in rečem, da se nikar ne čudimo, da še danes žanjemo veter, ko pa smo še pred nedavnim sejali vihar.

Strah pa povzroča še marsikaj drugega. Strah se poraja, če obstaja bojazen, da sodstvo ni popolnoma politično neodvisno. Strah povzročajo vsi primeri samovolje. Če naših razmerij ne vodita vsem ljudem skupna razumnost in logika, preostane samo še nasilje. To pa povzroča strah.

Vernemu otroku vcepi strah šola, če na primer učenka, edina v razredu, nima ocenjene domače naloge, ker je napisala, da so pod novoletno jelko tudi jaslice. Ali pa če vzgojiteljica v vrtcu prepove fantku hoditi spat k stari materi, ker mu ta pripoveduje svetopisemske zgodbe. Vsakokrat, ko otrok začuti, da mora svoja verska doživetja, ki v družinskem krogu enakopravno sestavljajo njegov svet, v šoli ali vrtcu zamolčati, mu je ta ustanova že prisadila klico strahu v srcu.

Strah se prav tako poraja iz občutka odrinjenosti na rob, kadar nekdo kot vernik ve, da zaradi vere praktično nima nobenih možnosti. Strah se nas končno polašča, če se čutimo osamljene, če ne moremo računati na podporo lastnega občestva in njegovih pastirjev. Tako zapiramo svojo vernost v „kamrico svojega srca“, v zasebnost.

In vendar je vse to slepa ulica. V njej se nato košijo zamere, nezadovoljstvo, malodušnost, zasebnništvo. A iz tega začaranega kroga nas lahko iztrga samo lasten pogum, združen s pripravljenostjo na žrtev, če je treba.“

o

Varšavski duhovnik Popieluszko je pred občinskimi volitvami na Poljskem ljudi opozoril, naj s svojim glasom ne „uzakonjajo zla“. 5000 vernikov, ki so se udeležili tradicionalne maše za domovino, je svaril pred tem, da bi iz udobnosti ali strahu podprli mehanizem zla in postali soodgovorni za „usušnjenje“.

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadev-
ne dežele):

Anglija 5 fun.
Avstrija 130 šil.

Belgija 400 fran.
Francija 60 fran.
Italija 12.000 lir
Nemčija 20 mark
Nizozemska 20 gld.
Švedska 60 kron
Švica 19 fran.
Avstralija 9 dol.
Kanada 12 dol.
ZDA 10 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštne in v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

kaj je pa domá novega?

PORTOROŽ, „slovenska Opatija“, slovito obmorsko letovišče na severovzhodni obali Piranskega zaliva.

na sploh

GORENJSKI SEJEM NAJVEČJI DOSLEJ

34. mednarodnega sejma v Savskem logu se je udeležilo 584 domačih in 56 tujih razstavljalcev. Obiskovalci so si lahko ogledali najbolj iskano blago za široko potrošnjo, dobro pa je bila zastopana gozdarska in kmetijska mehanizacija. Sejma so se udeležile članice Zveze slovenskih združenj na Koroškem, s katerimi so slovenska združenja že več let v stiku.

PORAST GOSPODARSKIH VLAGANJ NA TOLMINSKEM

V letošnjem prvem polletju so zgradili na tem območju kar šestinideset investicijskih objektov v skupni vrednosti 500 milijonov dinarjev. Med naložbami, ki so presegle vrednost 50 milijonov dinarjev, so trije elektroenergetski objekti. Tako so v Gornji Tribuši zgradili manjšo vodno elektrarno. Zagrebško podjetje Josip Kraš je vložilo del svojih sredstev v povečanje in modernizacijo bovške farme, kobariško pod-

jetje Tik pa je povečalo svojo proizvodno zmogljivost. Denarja pa je zmanjkalo za gradnjo prizidka k osnovni šoli na Mostu ob Soči in za kulturni dom v Bovcu. Denarja za negospodarske naložbe je tudi tukaj vedno manj.

LATINSKE POČITNICE V STIČNI

V častitljivem cistercijanskem samostanu se je zbralo skoraj osemdeset poznavalcev in ljubiteljev latinskega jezika iz štirih držav. Tečaj je pripravil in vodil dr. Suitbert Siedl, ki je na salzburški univerzi profesor za latinščino, hebrejščino, sumerščino in babilonščino. Med udeleženci Feriae Latinae so bili pravniki, zdravniki, arhitekti, kemiki, profesorji in študentje ter štirje osnovnošolci, ki so se latinščine učili samo eno leto, a so se z novo metodo v igri zlahka izpopolnili v „pogovorni“ latinščini. To srečanje jezikovnih sladkuskovcev je bilo prvič v Sloveniji, kar je za nas v veliko čast, če vemo, da so se doslej shajali v znanih letoviščih kot so Palma de Mallorca, Sicilija, ter v Madridu in v Agnonu v Italiji. Enainosemdesetletni pravnik Franc Krajnc, najstarejši udeleženec seminarja, je imel predavanje o usodi latinščine na Slovenskem. Po svetu se latinščina

vedno bolj uveljavlja, pri nas pa je po različnih šolskih reformah po vojni izginila iz šolskega pouka. Predavanja so bila seveda v latinščini, kot tudi trije filmi, ki so jih posneli na različne teme antičnih pisateljev. Latinski so bili seveda tudi jedilni listi in drugi napisi, kot na primer: Fumus tabaci prohibetur! Kadilci tobaka so se morali v samostanu odpovedati kajenju.

FLOSARSKI BAL V LJUBNEM

je znan daleč po Slovenskem. To se je pokazalo tudi letos, na štiriindvajsetem, saj se je kulturnih in zabavnih prireditev, ki so se vrstile od 29. julija pa do 5. avgusta, udeležilo več tisoč ljudi. Samo v nedeljo, 5. avgusta, se je zaključne prireditve v Vrbju ob Savinji udeležilo več kot tri tisoč ljudi, med njimi je bilo tudi veliko tujih turistov. Splavarsko slavlje se je pričelo s slavnostnim sprevodom ob koračnicah kamniške pihalne godbe. Domači fantje so prikazali, kako so nekoč udirali flose (splave). Sledil je krst zelencev ali judov, kot so v prejšnjih časih rekli tistim, ki so se prvič podali na pot proti turški meji. Posebna zanimivost letošnjega bala pa je bilo nagradno tekmovanje v žaganju hloda. Najspretnější ga je prežagal v sedemnajstih sekundah, najpočasnejši pa je rabil kar dobri dve minuti. Tudi tekmovanje v krmarjenju splava preko Savinje je pokazalo, da je med današnjimi Ljubenci še precej flosarske krvi. Franc Trbovšek je potreboval le enainpetdeset sekund, da je s svojim splavom prispel do nasprotnega brega. Seveda je bilo takšnih junakov nekoč več, saj je Savinjska dolina veljala za eno najpomembnejših splavarskih področij na Slovenskem. Pisani zgodovinski viri savinjske flosarje prvič omenjajo že leta 1478.

ŠTIRIDESET AMERIŠKIH ŠPORTNIKOV SLOVENSKEGA RODU

se je mudilo v stari domovini. Pripeljala jih je županja mesta Mississauga v kanadskem Torontu, kjer živi mnogo slovenskih izseljencev. Udeležili so se med drugim 29. izseljenskega piknika, ki je bil 7. julija v Škofji Loki.

kaj je pa domá novega?

MORAVALCI v Prekmurju so znani po topliškem kopališču, ki dobiva vodo iz 60° vročega naravnega vrelnca. Vrelec je najtoplejši v Sloveniji in vsebuje precej rudninskih snovi.

JUBILEJ VREMENSKE POSTAJE NA TRIGLAVU

1. avgusta 1954 je po večletnih pripravah začela delovati naša najvišja meteorološka postaja pod vrhom Triglava na Kredarici. Z višine 2515 metrov od tedaj redno pošilja vremenske podatke Hidrometeorološkemu zavodu Slovenije v Ljubljani. Prvi vremenski opazovalci so bili že pokojni profesor Janko Pučnik in dr. Vital Manohin. Prvih pet mesecev, ko še ni bilo radijske zveze, so pošiljali podatke z Morsejevo abecedo v dolino. Šele lani pa je opazovalnica dobila lepše in udobnejše prostore,

kljub temu pa življenje na Kredarici ni lahko, posebej še pozimi ne. Do leta 1980 so hrano in opremo prinašali konji, potem pa je njihovo težko delo prevzel helikopter. Število padavinskih dni znaša 146. Običajno pada sneg, ki se zadrži 258 dni. 11. aprila 1970 je zapadlo doslej največ snega, snežna odeja je bila debela kar 690 centimetrov.

SLOVENSKI RUDARJI USPEŠNI

V naših rudnikih rjavega premoga je bil polletni načrt izkopa izpolnjen in ponekod celo presežen. Nakopanih je

bilo 872 tisoč ton rjavega premoga. Načrt so presegli v rudnikih Kanižarica, Ojstro, Trbovlje in Kotredež. Voda in blato, ki sta lani zalila rudnik v Hrastniku, pa še letos ovirata redno proizvodnjo, tako da še ne morejo odkopavati na čelu. To je bil tudi vzrok, da so za pet odstotkov zgrešili letošnji polletni načrt izkopa v tem rudniku.

95 LET JE PRETEKLO

od ustanovitve prvega slovenskega kluba amaterjev fotografov v Ljubljani. To je bil tudi prvi take vrste pri nas na (dalje na strani 9)

skozi stisnjene zobe se je težko smejati

ZADNJA STOPNJA REDUKCIJE JE, KO ZAČNEJO INŠPEKTORJI HODITI PO STANOVANJIH NADZOROVAT, ALI SO LJUDJE POGASILI VSE SVEČE.

Veliko bodočnost nam jamčijo samo še mali bogovi.

TUDI VISOKE GLAVE IMAJO LAHKO NIZKO CENO.

Sistema ni treba spremeniti, ker je dober. Dober pa je zato, ker ga ni treba spremeniti.

TEŽAVE SO ZA NAMI. PRED NAMI TUDI.

Tovariši, položaj je več kot resen! Čuvajmo svoje položaje!

MLADI PRIDEJO TEŽKO DO POLOŽAJEV, STARI JIH TEŽKO IZGUBIJO.

Vem, za kaj delam, odkar so me seznanili z dolgovi.

ZAKAJ JE ZADNJE ČASE TAKO TEŽKO IZSTOPITI IZ PARTIJE? KER IMAJO TISTI ZUNAJ VEDNO BOLJ OSTRE POGOJE ZA IZSTOP.

Ne hvali dneva pred večerom! Zvečer je še TV program.

KAJ ČE BI NAMESTO HIMNE ZAMENJALI KOGA DRUGEGA?

Po PAVLIHU

Naredimo iz svojega življenja nekaj dobrega in lepega in zavedajmo se, da je Bog z nami

Poudarki iz pogovora Družine s slovenskim metropolitom nadškofom dr. Alojzijem Šuštarjem

O notranjem položaju Cerkve na Slovenskem

Za presojo notranjega položaja je odločilno cerkveno življenje, bistveni so osebna vernost, odnos do Boga, molitev in zakramentalno življenje, zlasti udeležba pri maši, hoja za Kristusom in življenjska zvestoba Bogu, povezanost s Cerkvijo in sodelovanje v njej. Vse to je **najprej osebna, ne zasebna, ampak osebna zadeva**. Na zunaj je to mogoče presojati le po znamenjih. Nekaj znamenj na slovenski zemlji je ugodnih, tako da **smemo**

govoriti o razgibanem verskem in cerkvenem življenju. To je pokazalo **sveto leto odrešenja**, zlasti še letošnja velika noč, to dokazujejo **ljudski misijoni, molitvena srečanja, birne, razne cerkvene slovesnosti in romanja . . . in nove maše**. Tudi **sodelovanje v župnijskih pastoralnih svetih** in v župnijah je precej močno. Imam vtis, da je tudi zanimanje za vero vedno večje in da **iskanje življenjskega smisla in nrvnih vrednot posebno pri mladini postaja vedno širše in globlje**.

Na drugi strani pa statistike dajejo

slabo sliko: ugotavljamo upadanje verske dejavnosti domala na vseh področjih . . . S teološkega vidika nas to dejstvo . . . opozarja na novo gledanje na Cerkev in na novo razumevanje njene navzočnosti v svetu. Včasih je bila Cerkev ljudska Cerkev v tem smislu, da so bili domala vsi ljudje verni in člani Cerkve. Tako je bilo tudi pri nas v Sloveniji. Danes je drugače. Če Cerkev ni več ljudska v tem pomenu besede, da bi zajela vse ljudi ali vsaj veliko večino ne samo po krstu, ampak tudi po verskem življenju in osebni povezanosti s cerkvenim ob-

LETO POKLICEV 1984/85

Napoved slovenskih škofov

Cerkev v Sloveniji bo od 8. septembra 1984 do 30. junija 1985 obhajala leto poklicev. Namen tega pastoralnega leta je, da poglobi zavest poklicanosti v osebni, družinski, krščanski in družbeni življenju in posebno da poživimo zanimanje za duhovniške in redovniške poklice.

Posebna komisija že dalj časa pripravlja in načrtuje različne cerkvene prireditve, srečanja, tečaje, knjige in druge pripomočke in sredstva, da bi z letom poklicev dosegli čim več vernikov, posebno mladih, in čim bolj razgibali versko življenje med našim ljudstvom. Ta komisija je predložila škofom geslo leta poklicev „**Ljudje te potrebujejo, Jezus te kliče**“. Škofje so to geslo odobrili.

„Ker se zavedamo, da so duhovniški in redovniški poklici najprej božji dar, bo leto poklicev predvsem leto molitve in povezanosti z Bogom v zakramentih in krščanskem življenju. Hkrati hoče leto poklicev prikazati potrebe in možnosti našega sodelovanja in naše osebne ter skupne odgovornosti za nove poklice. Naše leto poklicev se bo na poseben način vključilo v svetovno leto mladine 1985.

Že danes vabimo duhovnike, redovnike in redovnice, družine in posebno še mlade in otroke kakor tudi ostarele, invalide in bolne, da z molitvijo in žrtvami, s poglobljenim krščanskim življenjem in s pričevanjem medsebojne ljubezni in dobrote prosijo za poseben božji blagoslov v letu poklicev. *Naša prošnja velja tudi slovenskim rojakom v zamejstvu in drugod po svetu, ki jih prav tako vabimo, da se nam pridružijo v obhajanju leta poklicev.*

Slovesni začetek leta poklicev bo na praznik Marijinega rojstva, 8. septembra 1984, v vseh treh slovenskih škofijah.“

*Koper, Ljubljana, Maribor,
na binkoštni praznik, 10. junija 1984*

Slovenski škofje

čestvom, pa je še vedno — in to bo tudi ostala — večja ali manjša živa verska skupnost in kot taka znamenje odrešenja za vse ljudi. **Cerkev na naši slovenski zemlji je še vedno močno znamenje za uresničevanje božjega odrešenjskega načrta med našim narodom.**

O družbenem položaju Cerkve v Sloveniji

Mislim, da je družbeni položaj Cerkve v Sloveniji sorazmerno ugoden, posebno če ga primerjamo z drugimi deželami. Nedvomno, lahko bi bilo veliko slabše, a na drugi strani bi bilo seveda lahko marsikaj tudi boljše. Kar me še vedno boli, je **nezaupanje do Cerkve in sumničenje ter različni pritiski**, čeprav vedno znova slišimo, da tega ne bi smelo biti, in tolikokrat **neutemeljeni načelni in zgodovinski očitki Cerkvi**. Večkrat je bilo zelo jasno povedano, da s posploševanji ne moremo priti do resničnega dialoga, kadar pa gre za vrednotenje vloge in delovanja Cerkve v naši stvarnosti, pa smo zlasti v nekaterih sredstvih družbenega obveščanja priče pogostnim posploševanjem. **Jasna beseda in odkrit pogovor sta včasih še težka, ker ju nekateri takoj razumejo kot politično izzivanje in**

danes še posebej kot zlorabo slabega gospodarskega položaja. Vendar ne vidim druge poti za reševanje odprtih vprašanj kakor jasen in odkrit pogovor, ki naj kar najbolj razčisti pojme in opredeli odnose, v katerem vsi tudi priznamo, da ni vse najboljše in da tudi ne najdemo za vse najboljše rešitve. V tej zvezi so mi **nekateri pojavi popolnoma nerazumljivi**, tako na primer **obsodba prof. dr. Krašovca, zavračanje sodelovanja vernih v javnem življenju**, tu in tam **oviranje in oteževanje udeležbe pri verskih obredih**, zlasti za šolske otroke in ostarele.

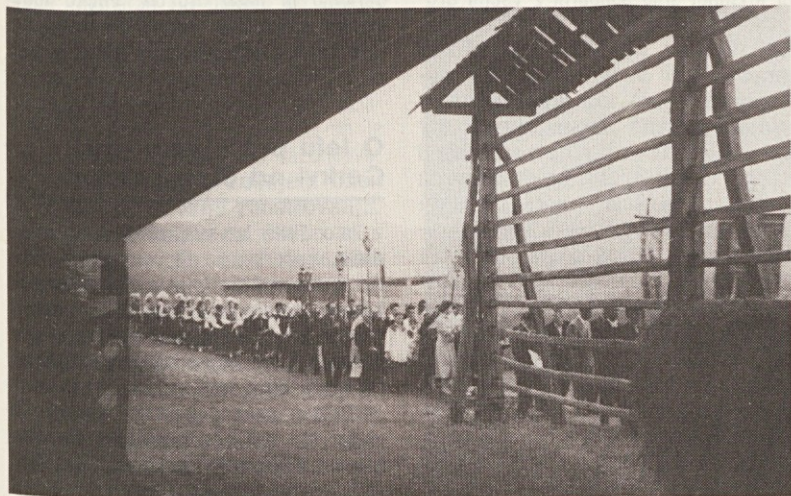
Na drugi strani pa moram reči, da se je v primeri s preteklostjo zares veliko izboljšalo. Naj omenim nekatera dejstva samo v ljubljanski nadškofiji: dovoljenja za gradnjo novih cerkva, napoved, da bo mogoče vsaj tu in tam imeti mašo v cerkvi na Blejskem otoku, prizadevanje za dobro ureditev verske oskrbe v domovih za starejše občane in v bolnišnicah in za vso Slovenijo ureditev zavarovanja redovnikov in redovnic. Vse to in še marsikaj drugega so pozitivna znamenja. Če sem štejem tudi mednarodni, medkonfesionalni in meddisciplinarni kolokvij o znanosti in veri v Ljubljani in znanstveni simpozij o meništvu na Slovenskem v Stični, Pleterjah in Kostanjevici, potem imam vtis, da v Sloveniji prevladujejo ugodna znamenja za družbeni položaj Cerkve.

O odnosih med katoliško Cerkvijo in socialistično samoupravno družbo

Uradni predstavniki Cerkve, kot recimo škofje, imajo sorazmerno dobre odnose do predstavnikov socialistične samoupravne družbe. Najbrž smemo to reči tudi za večino duhovnikov. Nekateri verniki pa **tožijo, da so izrazi, kot „dobri odnosi“, „enakopravnost“, „sporazumno reševanje vseh vprašanj“, zanje le prazne besede, ker imajo slabe osebne izkušnje.** Še vedno moram večkrat poslušati **tožbe o zapostavljanju vernih in o pritisku nanje, o odvracanju od Cerkve in od povezanosti z njo in od sodelovanja v cerkvenem življenju.** Večkrat pripovedujejo, kako **morajo skrivati svoje versko prepričanje in delovanje, če se hočejo izogniti raznim težavam v službi in družbi in ne zapraviti možnosti za napredovanje v poklicnem položaju.** Res je, da je to velikokrat odvisno od krajevnih razmer. Ponekod pa živijo verni in neverni spet v zelo dobrih odnosih, ne glede na to, kakšne so uradne ugotovitve. **Želel bi, da bi prišlo do tega, da bi za dobre odnose med vernimi in nevernimi ne bila odločujoča osebna vernost, temveč poštenost, sposobnost, izobrazba, delavnost, zanesljivost, človečnost, dobrota, prijateljstvo in iskreno sodelovanje, sploh to, kar ljudi povezuje, ne pa to, kar jih med seboj loči in deli.** To pa seveda ne pomeni, da bi moral vernik zavoljo ljubega miru svojo vero skrivati.

O skupinah verujočih občanov, ki ne morejo izvrševati ustavnih pravic, kar zadeva versko življenje

Pri obiskih v domovih sem ponovno slišal **željo, da bi bila v domovih vsaj občasno tudi maša**, kjer ljudje ne morejo ven . . . Ponekod se je to že uredilo. Drugod **pa se izgovarjajo, češ da to ni mogoče, ker ni primernegega prostora, ker to ni predvideno v dnevnem redu ali ker bi bil morda kdo zaradi tega**

Ljubljanski nadškof dr. Šuštar.

prizadet. Seveda bi se ob dobri volji dalo vse to urediti in upam, da bomo do tega tudi povsod prišli. Seveda so še druge skupine verujočih občanov, ki najbrž ne morejo izvrševati ustavnih pravic, kar zadeva versko življenje. Tu mislim predvsem na **zapore** pa tudi na **nekatero domove**, posebno za mladino. Ne morem si predstavljati, da bi bili v zaporih in teh domovih, **kamor duhovnik sploh nima dostopa**, samo neverni in da si nihče ne želi duhovnika. Najbrž je predvsem po zaporih tako, da **si ne upajo izraziti želje po duhovniku, ker se bojijo posledic.** Tuji časopisi so poročali o takih primerih v drugih delih naše države. Mislim, da bi bila edina primerna rešitev, **da bi bila tudi v zaporih možna redna dušnopastirska oskrba** kakor v bolnišnicah, **da bi duhovnik mogel zapornike redno obiskovati** in tistim, ki to želijo, deliti tudi zakramente. Posebno vprašanje je **verska literatura, knjige in časopisi v domovih in zaporih kakor tudi pri vojakih.** Po obvestilih, ki jih dobivam od vseh mogočih strani, so razmere precej različne, ponekod vlada strpnost, drugod pa je manjka, če gre za kaj verskega.

O poostrenih odnosih režima do izrazov vere

Ne vem, za kaj pri tem gre. Ne vem, kakšni so načrti, neznana mi je

tudi notranja zveza. **Sicer pa ni pravič novega, če ob krizah in težavah oblasti postanejo pozornejše na vsako besedo in jo presojajo v drugačni luči.** Mislim pa, da z zaostrovanjem ni mogoče rešiti nobenega vprašanja, ampak ga kvečjemu zadušiti in medsebojne odnose obremeniti. Težave in krize bi morale ljudi med seboj še bolj povezati in jih spodbujati k sodelovanju. Seveda je treba za težavo odkriti resnične vzroke in jih kolikor mogoče odpraviti. Če le drug drugega dolžimo ali drugim celo marsikaj podtikamo in s tem odvrčamo pozornost od pravih vzrokov in resničnih nosilcev odgovornosti, ničesar ne rešimo.

O samostojnosti in povezanosti Cerkve na Slovenskem v okviru Jugoslavije

Cerkev na Slovenskem je kot Cerkev najprej **v edinosti in skupnosti z vesoljno Cerkvijo** in s tem tudi s Cerkvijo na Hrvaškem. **Kot slovenska Cerkev, ali bolje kot katoliška Cerkev v Socialistični republiki Sloveniji, z narodnostnega vidika tudi v povezanosti z zamejstvom, ima svoje zgodovinske, kulturne, jezikovne in družbene posebnosti. Zato ima Cerkev na Slovenskem poleg skupnih nalog z vsvo vesoljno Cerkvijo v današnjem svetu tudi svoja posebna vprašanja, težave in zaplete.** Kot Cerkev in kot verni kristjani smo solidarni z vsemi drugimi vernimi v naši državi in drugod. **Kot Cerkev na Slovenskem pa imamo tudi svojo slovensko pokrajinsko škofovsko konferenco in svojo relativno samostojnost,** kar pomeni, da nam nihče ne more odvzeti nalog in odgovornosti, ki jih imamo, a tudi mi ne moremo in nočemo drugim odvzemati odgovornosti in reševati njihovih nalog. Res pa je, da ni mogoče tako jasno ločiti, kakšne naloge imamo kot člani katoliške Cerkve in kakšne kot verni Slovenci. Vse to se med seboj prepleta, saj z drugimi kristjani in katoličani v naši državi živimo v istem družbenem prostoru, zato imamo v Cerkvi veliko več skupnih nalog kakor pa posebnosti, ki jih mora reševati vsak zase.

O sodelovanju duhovnikov v političnem življenju

Vsaka človeška dejavnost je v nekem smislu politična. Saj je že stari grški filozof Aristotel človeka označil za politično bitje. Seveda ima tu beseda politika svoj prvotni pomen: človek kot družbeno bitje, ki živi in sodeluje v urejeni družbi. V tem smislu je tudi za duhovnika „politično“ delovanje, to je delo v službi človeka in družbe nujno in politika mi nikakor ni prepovedana, ampak je njegova neizogibna naloga. **Cerkveni predpisi (kan. 287, 2) duhovniku prepovedujejo politično delovanje v ožjem pomenu besede, v političnih strankah in v vodenju sindikalnih združenj.** Radi kritiziramo duhovnike v preteklosti, da so se preveč ukvarjali s politikom. Verjetno smo si v tem vsi edini in ne bi radi ponavljali napak, ki jih zavračamo. **Duhovniško poslanstvo je s političnim delovanjem v ožjem smislu besede nezdružljivo.** Pri nas politično delovanje duhovnikov v strogem pomenu besede tudi ni možno. Zato **duhovniki načelno nimajo svojega mesta v krajevnih organih,** razen morda v prav izrednih razmerah, ki jih je treba posebej preveriti. Koordinacijski odbori naj bi bili prostor za iskren in ustvarjen pogovor, zato morejo v njih tudi duhovniki, povezani s svojim škofom in s sobraty v domači dekaniji, učinkovito prispevati k skupni blaginji in k reševanju vprašanj v odnosu med Cerkvijo in našo družbo. Veliko tega morejo duhovniki uresničiti tudi na raznih srečanjih na ravni posameznih občin.

O letu poklicev v naši Cerkvi na Slovenskem

Leto 1985 bo **svetovno leto mladine.** V Cerkvi na Slovenskem pa bomo 8. septembra letos začeli **leto poklicev,** s katerim bi radi poživili **zanimanje za človeka kot od Boga poklicano bitje in za njegov odgovor na božji klic,** torej najprej za poklic v najširšem pomenu besede. Vendar bo imelo leto poklicev **poseben poudarek na duhovnih poklicih.** Medškofijska komisija že dolgo načrtuje in pri-

pravlja to leto poklicev. Radi bi dosegli, da bi mladim duhovne poklice na pravilen način utemeljili in jim prikazali njihovo vrednost in pomen ter jim odkrili prave nagibe. O vsem tem naj bi se ljudje veliko več pogovarjali in se zavedali svoje odgovornosti in potrebnosti molitve. Čim več ljudi bo v letu poklicev na ta ali oni način osebno nagovorjenih, tudi če se sami odločajo za zakon in družino, tem bolj bo leto poklicev doseglo svoj cilj. Radi bi poglobili **zavest skupne odgovornosti in prepričanje, da gre pri tem za življenjsko pomembno stvar, in to za ves slovenski narod in posebno še za Cerkev na Slovenskem.**

O vzrokih in govoricah, zakaj papež letos ne bo prišel v Jugoslavijo

Stvar je zares zapletena in je ni mogoče tako preprosto razplesti. Nedvomno je bilo premalo stikov in premalo dogovarjanja, da bi se pravočasno vse razjasnilo in uredilo. **Pravijo, da so vsi za papežev obisk,** tako jugoslovanska kakor škofovska konferenca in papež sam. Kje pa so pravzaprav vzroki, da do tega obiska ne bo prišlo v tem letu, kot je bilo prvotno načrtovano, je najbrž težko natančno ugotoviti. Stavek pa, **kadar bodo razmere za obisk dozorele,** bo prišlo do obiska, se mi ne zdi ravno posrečen. Kaj pa pomenijo „dozorele razmere“? Papež je bil že v zelo različnih razmerah na obisku po drugih državah. Po mojem **ni toliko vprašanje, kdaj bodo ljudje dovolj dozoreli,** da se pametno pogovarjajo in rešujejo zapletena vprašanja ter razjasnijo in uredijo tiste stvari, ki jih je treba urediti. Težko mi je razumljivo, da **prihaja ravno v zadnjem času tu in tam do novega zaostrovanja,** ker ravno **to kaže, da osebe in s tem razmere še niso dozorele.** Gotovo je, da je s papeževim obiskom v Jugoslaviji povezanih precej posebnih vprašanj in najbrž jih je bilo malokje toliko in tako zapletenih in med seboj prepletenih. Zato je tudi svetovna javnost toliko bolj pozorna, ali bo prišlo do papeževega obiska pri nas in pod kakšnimi pogoji. **Upam, da bodo ljudje vendarle počasi toliko do-**

zoreli, da se bo mogoče o vsem tem med seboj pogovoriti in dogovoriti, in to tako, da bodo tudi „razmere dozorele“.

Sklepne ugotovitve

Glede položaja Cerkve v naši družbeni ureditvi velja . . . , da je teorija medsebojnih odnosov sorazmerno dobra, da pa praksa večkrat šepa in zaostaja za teorijo, včasih pa tudi obratno. Kljub ustavni ureditvi in prizadevanju za dobre odnose je še vrsta nerešenih vprašanj, ki sem jih . . . v različnih pogovorih večkrat sprožil, pa naj gre za

- navzočnost in dejavnost Cerkve v našem življenju,
- marksistično ateistično usmerjenost vzgoje in šole,
- resnično enakopravnost vernih na vseh področjih,
- navzočnost Cerkve na radiu in televiziji,
- praznovanje cerkvenih praznikov, posebno božiča,
- pravo predstavitev Cerkve in njene zgodovine.

Pri vernih ljudeh vedno znova naletim na **razočaranje, ker njihova pričakovanja niso uresničena. V „dobre odnose“ nekateri sploh ne verjamejo in jih beseda večkrat**

samo draži, ker je zanje izkustvo drugačno. Vendar sem prepričan, da tudi takih osebnih izkustev ne smemo posploševati.

— **Pri duhovnih poklicih** še zdaleč nismo tam, kjer bi radi bili, čeprav je upanje spet močnejše.

— Glede rasti **krščanskega življenja** pa bi dejal, da **doživljamo hkrati rast in pojemanje** z različnih vidikov in na nekaterih področjih nekak zastoj. Evangelizacija pa je naloga, ki jo je treba začeti in opravljati vedno znova, ker **vernosti nihče ne more podedovati,** temveč je vedno stvar svobodne osebne odločitve in seveda stvar božje pomoči in milosti. Nedvomno sta slovenska kultura in zgodovina močno prežeti s krščanstvom. Imamo veliko krščanskih spomenikov, toda s tem še ni zagotovljeno tudi krščansko življenje. **Življenje po evangeliju je osebna naloga vsakega človeka** in zato je tudi oznanjevanje evangelija nenehna naloga. To bo v prihodnosti tako.

Miselna in življenjska vodila

— **Božjo voljo spolnjevati.**

Gre za to, da bi skušali **dati Bogu domovinsko pravico in prvo mesto v življenju;** s svoje strani pa, da bi si prizadevali za odprtost do Boga in bili

(dalje na strani 36)

Mladi Mavričarji pri običajnem srečanju na Brezjah.

Kaj mi pomeni biti Slovenec

Biti Slovenec je zame dolžnost in odgovornost. In kdo mi ju nalaga? Narod sam? Gotovo; toda poslednji razlog za to mojo dolžnost in odgovornost je Bog! Narodnost je moralna vrednota, ki jo utemeljuje Bog v vesti in razodetju. On je dal vsakemu človeku sposobnosti, talente. Eden od talentov pa je tudi narodnost. Bog je hotel, da sem Slovenec. To torej nisem slučajno. Ker sem od Boga hotên kot Slovenec, se moram tudi v odnosu do svojega naroda čim bolj truditi za to, kar Bog hoče. Tako izpolnjevanje božje volje je moralna in religiozna vrednota! Tako z moralnega prehajam na religiozno področje. Narodnost in vera sta tesno povezana. Često se zgodi, da ljudje, ki zapustijo slovenstvo, istočasno izgubijo tudi vero.

Biti Slovenec mi v prvi vrsti pomeni biti enkrat, neponovljiv. To je, da se veselim po svoje, žalostim po svoje, živim, gledam, celo verujem po svoje. Vse to doživljam kot član malega naroda. Zakaj ne? Zakaj bi moral vse doživljati tako, kot doživljajo člani velikega naroda? Ali niso ene stvari velike ravno zato, ker so druge majhne, in eni narodi veliki zato, ker so drugi majhni? Zato ima vsak narod, naj je še tako majhen, svojo veličino, svojo enkratnost.

Biti Slovenec mi pomeni biti velik v svoji majhnosti, biti velik v tem, kar sem, in se ne pehati za veličinami drugih. Res je, naša veličina je pogojena z „majhnostjo“. (Tu ne mislim na majhnost v moralnem smislu, ampak v številčnem.) Vendar to ne pomeni, da nimamo svoje kakovosti. In ta ima svojo vrednost ravno zaradi majhnosti. Zakaj je Cankar postal velik pisatelj? Gotovo ne zato, ker bi opisoval Himalajo, ker bi prikazoval kakšno „Ano Karenino“, pač pa je opisoval skodelico kave in ob njej svojo ubogo slovensko mater. Vse to pa je napisal v slovenskem jeziku.

Biti Slovenec mi pomeni ceniti samega sebe kot Slovenca in biti ponosen na svojo narodnost. Ni mi do apologije „majhnosti“, ki jo je napisal že apostol Pavel (prim. 1 Kor 1, 25—31) in jo je zapela Marija v slavospevu „Magnifikat“. Rad bi samo to, da me ne bi pestil občutek zaradi naše „majhnosti“.

Slovenci predstavljamo s svojo različnostjo neko posebno dragocenost. In ta dragocenost je toliko več vredna, ker je majhna. Ravno zato mi tudi ni jasno početje na avstrijskem Koroškem, ko hoče Avstrija odstraniti svojo veliko posebnost — majhno narodnostno manjšino, namesto da bi jo ščitila in jo negovala kot nekaj, s čimer se lahko pohvali.

Biti Slovenec mi pomeni poznati in odpreti oči za lastne zaklade in jih tudi ceniti, ne pa, da zane-marjam svoja in se obračam k tujim bogastvom.

Biti Slovenec mi pomeni ohraniti čast, ki so jo dosegli rodovi pred nami, ne pa se predajati idejni razdvojenosti in uslužnosti idejam, ki prihajajo od vsepovsod. Slovenci nikoli nismo bili glavni igralci svetovne zgodovine. Naše prizadevanje je bilo samo v tem, da smo se ohranili, da smo vzdržali. Tudi nimamo posebne državne preteklosti v tisočletni zgodovini, ker so politične cilje imeli z nami drugi in smo jim mi bili samo na poti. Naša preteklost je tako samo obramba, samo izkustvo, da se kljub vsem pritiskom da vzdržati. In to izkustvo, se mi zdi, je bogastvo, ki je enakovredno politični preteklosti. Od tod bi morali Slovenci črpati svojo samozavest, saj se braniti ni sramotno. Torej imam kot Slovenec več razloga za zavednost kot marsikateri član tistega naroda, ki je napadal. Če se tako slovenska zgodovina izkaže kot ena najbolj častnih, je naravnost nujno, da si te časti ne jemljemo sami.

Sv. Pavel pravi, da v Kristusu ni več Juda ne Grka (Gal 3, 28). S tem ne zanika identitete narodov, pač pa postavlja enakopravnost vseh narodov. Pred Bogom je vsak narod enako vreden. Če je bil v stari zavezi judovski narod „izvoljen“, so sedaj v Kristusu izvoljeni vsi narodi. Nihče se ne more sklicevati na svojo narodnost. Vsak bo moral pokazati svoja dela. Molitev je enako vredna, pa naj prihaja iz ust sužnja ali svobodnega, moškega ali ženske, Juda ali Grka, Slovenca ali Nemca. Pred Bogom smo vsi enaki, ne pa isti. To je zagovor enakosti, različnost ostaja.

Nobenega razloga torej nimam, da postanem narodnostno malodušen. Če je narodnost božji dar, potem tega daru nikakor ne smem izgubiti, drugače ga nisem vreden.

M. S.

Znamenje pod Peco.

(nadaljevanje s strani 3)

Slovenskem in celo med prvimi v Evropi. Z njim se je začela organizirana slovenska fotografija. Od tedaj pa do danes je fotoamaterska dejavnost doživela čudovit razvoj, o čemer pričajo tudi številna domača in tuja priznanja, ki so jih dobili na različnih razstavah. Da je bila ustanovitev društva družbeni dogodek v tedanji slovenski prestolnici, pove tudi dejstvo, da sta oba osrednja slovenska časopisa, Slovenec in Slovenski narod, poročala o njem.

od tu in tam

BLED

Blejska kmečka ohcet se je pričela s sejmom domače in umetne obrti. V četrtek, 2. avgusta, je bil na sporedu prvi del tega obreda, predaja neveste. Do nedelje pa so se zvrstili še: vasovanje, fantovščina, vabljenje, nakladanje bale, šranga, poroka in zaplečevanje. Hotelskim gostom so zvečer postregli z ohcetno večerjo in jim v spomin izročili ohcetno značko.

BLED

Predstavniki družbeno-političnih teles so tretjega avgusta podpisali družbeni

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

TRIBUNA:

VSE NAPISANO O NOB BI SE MORALO POPRAVITI

Študentski časopis TRIBUNA v Ljubljani je objavil pogovor z gledališkim in filmskim igravcem Radkom Poličem-Racem. Nekatere njegovih izjav ponatiskujemo.

V šoli bi moral vsak dobiti na upogled vsaj (Kocbekovo) Črno orhidejo, da ne govorim o Dnevnikih, Listini. Mislim, da bi morala to biti obvezna literatura. Ne more pa biti! Zakaj? Zaradi tega, ker je zgodovina zapisana, potrjena na tak in na tak način.

Vse, kar je Kocbek napisal, je popolnoma nasprotno vsemu tistemu, kar današnji mlad človek, ko pride v gimnazijo (ali pa 14—15 letnik), ve iz učbenikov o naši domovini. Ko bi ta mladi človek posegel po Kocbeku, bi se mu sesul grad. Vse, kar je bilo do sedaj napisanega o NOB, bi se moralo popraviti...

In seveda se mi zdi, da bodo (ob uprizoritvi Kocbekovega Strahu in poguma v ljubljanskem Mladinskem gledališču) veliki problemi, jaz se celo bojim, čeprav me ni strah, ampak se bojim, kaj jaz vem, v tej državi je vse možno... Ne bi rad, da bi se to zgodilo, če pa se bo zgodilo, bodo samo dokazali svojo nemoč, če bodo prepovedali predstavo...

Kocbek... je tragičen zaradi tega, ker ga je vse, kar ga je obdajalo v letih tako imenovane revolucije, zapustilo. Zakaj? Zaradi tega, ker niso mogli sprejeti njegove resnice. Njegova resnica so bila pa dejstva. Njegova resnica je bila čista in neomadeževana, njegova resnica ni bi-

la skaljena — zaradi neke politične vizije, kako naj bi država izgledala.

Pri Kocbeku je bila politika spoj duhovne in kulturne moči, ki jo ima vsak človek v sebi, ne pa spoj nekih vezi, kako naj določena država izgleda, kako bomo zidali, kako bo kamen na kamnu stal. Da ne govorim o tem, kako je njegova vizija bila svoboda vsakemu posamezniku, česar država, kakršna smo, ne more dovoljevati, čeprav smo samoupravna, socialistična in ne vem kakšna... neuvrščena. Ampak posameznik kot posameznik, ne glede na to, ali je rumen ali črn, ali je levi ali desni, ne more imeti svobode, konkretne svobode.

Njegova tragika je v tem, da so ga vsi tisti, ki so z njim začeli in šli v to revolucijo, že sredi revolucije zapuščali, zapustili po revoluciji, ker niso mogli prenesti tega, kar jim je on serviral s svojimi možgani; on jim je svoje možgane odprl in so ga morali... Ubili ga ne moreš. Tudi ubili bi ga lahko, samo ga niso hoteli, ker so vedeli, da stoji ogromno somišljenikov za njim, ki bi točno vedeli, kaj se dogaja.

To je tragičnost, da kljub temu, da je on nadaljeval in deloval naprej, ni imel komu tega dati... On je lahko to samo postavljal v predal, ker ni imel možnosti objavljati. To je ravno tako, kot bi meni jezik sedaj odrezali. Bi rekli: „V redu, saj si svoboden, saj lahko delaš, saj imaš oči, imaš roke, imaš noge!“ Jezik bi mi pa odstrigli, pa bi rekli: „No, pa se pojdi pantomimo!“ To je

ravno tako, kot da so njemu vzeli pero. Njemu niso nič naredili, on je lahko samo tisto, kar je pisal, postavljal v predal.

Izginili so dokumenti in upam, da niso bili takšni geniji, da so te dokumente zažgali. Upam, da ti dokumenti, ki so napisani, obstajajo. In vemo, da so napisani: moj oče jih je na lastne oči videl; ve, da so, da niso izmišljeni. In če so ti idiotje to naredili, se pravi, da so spremenili zgodovino. Sicer pa, zgodovina se ne da spremeniti! Zgodovina je zapisana tudi v drugih glavah in zapisana tudi na nekakšen drug način, in vse to nekoč prebije noč, temo. Tudi pri Kocbeku bo tako!

In mi, kakršni geniji smo v Jugoslaviji, zgodovino popisujemo nekje od 1941. Tam naj bi se začela. Konkretno naj bi se začela naša nova zgodovina od 1945. leta. A pred 41. letom pa te nacije sploh ni bilo? Sploh nihče ni obstajal? Razen tega imenujemo razna kulturna imena, določene pisatelje, a vse ostalo pa ni obstajalo? Politiki niso obstajali, lopovi niso obstajali, gore niso stale ali kaj? Ni res, da je vse nazaj gnilo! Saj imamo še ogromne možgane za seboj. Oni so bili. Ja, a vsega ostalega pa ni bilo, ali kaj? Saj nekaj se je dogajalo, saj ta narod je živel v določeni ureditvi. Na dveh straneh ti opiše obdobje od prve do druge svetovne vojne, potem pa „teraj dalje“! Potem pa 3, 4, 5, 10, 20, 100 metrov bukel o revoluciji . . .

Pravijo: „Pljujete na revolucijo.“ Kdo pljuje na revolucijo? Sami ste krivi, da ste pripeljali do tega, da mlad človek razmišlja na tak način. Kako, da smo sedaj v tem blatu, če ste pa 40 let govorili, da je fantastično, da gremo samo naprej in naprej, kolesa so se vrtela pa nazaj? Mi smo imeli samo fatamorgansko vizijo, da gremo v bodočnost . . . Madžari se nam lahko smeji, pa so v bloku. Čehi se nam smeji, pa so v bloku . . . Ja, kje pa smo potem mi? Mi smo pa potem en sam blok? Nas ni? Ali kaj?

To so razmišljanja, ki jih konkretno proizvede v vsakem človeku Kocbek. Da ti iztočnico in pravi: „Tako in tako in tako je bilo.“ Potem pa

pogledaš drugo plat medalje — ta ti pa reče: „Tako in tako in tako je bilo.“ Potem pa začneš postavljati eno proti drugemu in sam vlečeš rdečo nit resnice skozi vsa ta dejstva, ki so nam jih nametali v možgane.

Kaže, da človek mora v tej današnji družbi sam poskušati priti do določenih resnic . . . Zakaj so nekateri prostori nabiti z nekimi spisi, knjigami, ki jih jaz ne morem dobiti v roke, zakaj? Če smo pa svobodna samoupravna družba? Kakšna svoboda? Saj točno poznamo definicijo demokracije, neuvrščenosti, socializma, svobode — in če smo vse te definicije zbrali skupaj, potem smo že na oni strani, potem smo že v nebesih ali kje? Imamo pa istočasno zaprte roke in zaprta ušesa in nosove in oči in usta in možgane. Najrajši bi nas blokirali in postavili nekam! Kam?

Seveda je Kocbek v tem genij in kot genija ga niso priznali. Njegova tragičnost pa je, da je bil v danem trenutku s politikom povezan. Saj je bil krščanski socialist. Saj so se ljudje, ki še danes živijo, ki jim ne smeš povedati njegovega imena, učili pri njem, saj je bil njihov profesor, saj jih je vodil, saj so mu kradli njegove misli, njemu pa niso dali dela. Človek samo bere, kakšne so bile kritike takoj, ko je izšla Črna orhideja, ki je bila njegova odločitev, da pokaže, da ne more več, da je treba povedati. Te kritike so bile krasne (tudi Josipa Vidmarja), čudovite. Ni minilo dva meseca, so bile pa kritike takšne, da ko človek danes te kritike bere — ga je sram. Jaz sem rekel: „Ja, saj resnično drugega niso znali kot puško držati v roki!“ . . .

Moje videnje NOB je takšno, da, če vse skupaj povem, me lahko samo zaprejo . . .

Mene bolj zanima, kako da je po končanem NOB bilo možno, da vsi ti revolucionarji vodijo zavestno ali podzavestno ali nezavestno ali ne vem kako to državo v totalno pogubo. Se pravi, da v obdobju revolucije ali NOB nekaj ne „štima“. Nekaj manjka! Manjka mogoče po revolucionarnem obdobju (od 45. leta) dosti ljudi, kot so bili Kocbek, ki so

dogovor za restavracijo Blejskega jezera. Z njim so določili okvirne naloge posameznih podpisnikov. Prosojnost jezera se je v zadnjem času zopet zelo zmanjšala, prišlo je zopet do cvetenja alg in do nekaterih drugih sprememb, ki jih do sedaj še niso začeli raziskovati.

CELJE

Mesna in mlečna preskrba je znova povod za številne kritike celjskih potrošnikov. Kakovost mesa je na spodnji meji, cene pa so večje kot drugod po Sloveniji. Celo šole in vrtci ter obrati družbene prehrane morajo plačevati meso po večjih cenah kot v maloprodaji. Siromašna je tudi ponudba sirov, marsikje ga prodajajo celo nedozorelega. Sindikati vpijejo po tržnem inšpektorju, ki pa verjetno te slabosti ne bo mogel odpraviti z nekaj kazenskimi prijavi.

IDRIJA

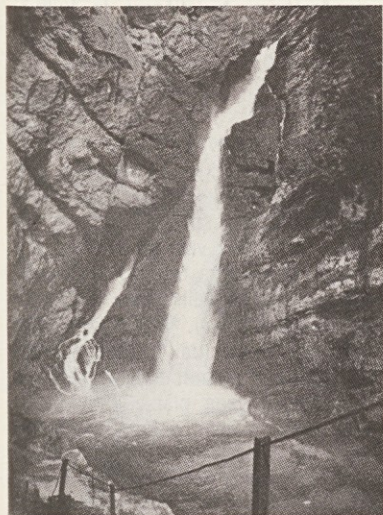
Že več let je sicer zaprto gradbišče sredi mesta kazilo podobo novega mestnega jedra. Šele letos poleti pa so pripeljali gradbene stroje, ki polagoma spreminjajo podobo gradbišča. Med pošto in banko bodo zgradili stavbo, kjer bo trgovina s čevlji Borovo, potovalna agencija Kompas in manjša gostilna. V stavbi bodo tudi tri stanovanja. S to rešitvijo so Idrijčani sicer zadovoljni, čeprav so si želeli stavbo z arhitektonskimi posebnostmi, značilnimi za ta predel Slovenije.

ILIRSKA BISTRICA

Poletne kulturne prireditve, ki jih vsako leto pripravlja Zveza kulturnih organizacij, so se letos pričele z nastopom slovenske folklorne skupine iz Toronta. Člani društva naših izseljencev so se v prepolnem športnem parku predstavili s slovensko pesmijo in narodnimi pleši. Izvajalci so bili potomci nekdanjih prebivalcev Harij Bukovice in drugih sosednjih vasi. Čeprav daleč od slovenske zemlje, a ljubezen do domovine svojih dedov je ostala.

JESENICE

Železarna je v polletju prodala 203 tisoč ton jekla, kar je za dva odstotka nad načrtom. Kljub temu uspehu pa so imeli za 1,5 milijarde izgube, ker so

Slap Savica v Bohinju.

morali svoje izdelke zaradi nadzora cen prodajati pod stroški proizvodnje. Šele jesensko povišanje cen za trideset odstotkov bo ublažilo težko finančno stanje tega jeklarskega velikanca. Iz občinskih in republiških rezerv bodo morali dobiti pomoč v višini 400 milijonov dinarjev. Kupci pa so tudi krivi za tak položaj, saj jeklarni dolgujejo kar 42 milijonov dolarjev. Najbolj pa so na izgube vplivale naraščajoče cene surovin, transporta in energije.

KAMNIK

Tovarna usnja in usnjene konfekcije praznuje letos šestdesetletnico. To je bila prva tovarna v Jugoslaviji, ki je začela izvažati usnje na zahtevno zahodno tržišče. Posluje z ugodno bilanco in ima lepe perspektive razvoja. V bližnji prihodnosti, verjetno že konec letošnjega leta, bodo odprli dve novi trgovini, eno v Beogradu, drugo pa v Sežani. V Špitalicu v domači občini pa načrtujejo nov proizvodni obrat usnjene konfekcije. Konec julija so pred svojo trgovino, ki so jo za to pomembno obletnico prenovili, priredili zanimivo modno revijo.

KRANJ

Koroško mesto Železna Kapla se je pobratilo z gorenjsko prestolnico. S podpisom listine sta oba slovenska župana potrdila že dvajsetletno sodelovanje na

jim zaprli usta ali ne dali možnosti za nadaljevanje njihovega dela. Nekaj manjka! . . .

Ne vem, zakaj ne dajo vsega na vpogled. Mogoče nismo dorasli temu, mogoče oni toliko vedo, da bi se mi zdaj prijeli za glavo in rekli: „Ja, je to možno?“ Tudi to je mogoče.

Teško je govoriti o NOB. Mi zato, ker nismo bili zraven. Ne morem pa se zoperstaviti nečemu, ker nimam materiala. Vem pa, da ta material obstaja. In zdaj ne vem, komu naj verjamem. Vse bolj se nagibam k temu (in vem in čutim), da je Kocbek ena primarnih resnic.

Vem, da so že nekatere resnice, ki jih jaz ne smem videti, vedeti, čitati, razmišljati . . . Vrtimo se vsi okoli NOB — toda ni konca, kot da ga resnično ni, in ne začetka. Veš datume, veš podatke in kaj? O čem naj se pogovarjamo? Kako so se ubijali, kako je kdo koga v hrbet ustrelil, ali kaj?

Človek lahko samo ponori in zadnje čase vsi norijo, ne samo mladina, ampak stari še bolj, ker vidijo, da se jim je tista resnica o tem začela spreminjati v laž in je ta

laž kasneje resnica postala in tisto laž prodajajo pod resnico, zdaj pa vidijo, da ne gre več tako.

Ti si lahko evforično ljudstvo po vojni „teral“ nekam v prihodnost, v svetlo bodočnost. Vsi so bili resnično evforični, srečni, polni energije, upanja. Zdaj ne moreš ti nekomu reči: „Pojdimo naprej!“ Kam naprej, če še začetka ni? Kam naprej?

To je zame NOB. Čuden, zmeden, neresničen, lažen, resničen, vse. Cel je protisloven, tako da več ne veš, kdo, kaj, kje, zakaj, komu . . . In čist in umazan . . . , in pošten in nepošten — vse je!

Samo zakaj se govori samo o poštenosti, o nepoštenosti pa ne? Zakaj se piše samo o čistosti, o nečistosti pa ne? Zakaj se piše samo o rdečem, o črnem pa ne? Zakaj? . . . Edino ta stvar, ta linija je bila pravilna . . .

Ampak tam, z one strani se ne bo nič premaknilo. Oni živijo in za sabo delajo svoje podrepanike, kimače, ki so še hujši, ki imajo izprane možgane; človek z izpranimi možgani je pa pripravljen na vse!

TRIBUNA, Ljubljana, 20. apr. 84/10—11.

DELO: ECCE HOMO

TV-15, glasilo ZRB NOV Slovenije, v letošnji 18. številki ocenjuje intervju gledališkega in filmskega igravca Radka Poliča-Raca, objavljenega v glasilu ljubljanskih študentov Tribuni. V nadaljevanju je glavni urednik TV-15 Kržišnik tudi zapisal: „Nihče nikoli ni trdil, da se v naši kot katerikoli drugi revoluciji niso dogajale tudi stvari, ki utegnejo kaliti preciozno moralno čutenje mirnodobnih potomcev. In nihče v naši družbi ne trdi, da v NOB ni prihajalo do ekscesnih dejanj, ki so zapustila brazgotine na družbeni in osebni vesti. Seveda, če Rac misli, da so se naša kolesja odtlej „štirideset let vrtela nazaj“ in v „totalno pogubo“, in če izničuje ves naš razvoj, potem je treba resno podvomiti o tem Racu. Zares, on je daleč premlad, da bi se „omadeževal“ z NOB“, pa se ne z zavestjo ne z dejanjem tudi „ni omadeževal“ pri našem skupnem nadaljevanju in razvijanju izročil NOB.

DELO, Ljubljana, 11. maja 84/2.

DRUŽINA: NEPOČESANE MISLI

V šentpetersko cerkev (v Ljubljani) so prišli svetoletni romarji, člani župnijskih pastoralnih svetov. Naslonjen na zadnji stebel pod korom zdaj sledim „mikrofonu iz pol-

kroga“, zdaj se vdajam svojim mislim.

„Molimo te, Kristus, in te hvalemo!“ Do tal si se sklonil, omahnil, poljubil zemljo, njen prah. Zaradi

strahu in strahopetnosti mnogih, ki so zaprisedli na tvoje ime. Na skrivnem želijo biti tvoji pričevalci, v molku svoje domačije.

Mož pri Abrahamovih letih in še delj je namrščil obrvi ob nevarnosti, da ga — člana župnijskega sveta — v njegovih zgovornih izpovedih verski tednik razkrije javnosti.

Kje so, Gospod, časi tvojih pričevalcev iz prvih stoletij krščanstva?

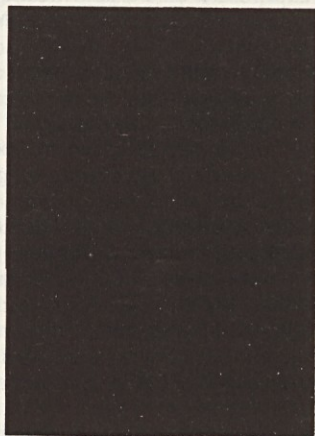
Svetoletni romar v ljubljansko stolnico je solznih oči pridrvel:

Obriši si solze, prijatelj, in pojdi na romanje, morda te bo pamet srečala!

„Saj veste, kako je dandanašnji, moji šefi me bodo zafrkavali, ko me bodo ugledali na straneh verskega tednika. Sitnosti bom imel, nič več miru, nazadnjaški bom v očeh drugih!“

Glas iz telefona: „Blizu petdeset članov šteje naš župnijski svet, bojim se, da bi komaj katerega pripravil za javnost v verskem tedniku. Nekateri so na višjih položajih, pa bi jim objava njihovih izpovedi in fotografija prinesla same sitnosti.“ Tako mestni župnik.

„Oprostite, prosim, doma je ogenj v strehi. Žena je vpila nad mano, ko sem ji dejal, da bom na straneh verskega tednika, češ, ob službo bo, hčerka ob štipendijo — čuda stvari. Za božji mir v hiši, izpusťte najin pogovor!“

„Razkrinkana bom. V javnost bom prišla. Moji sošolci bodo zvedeli, kje sem, kaj mislim, kaj izpovedujem. Želim biti v tišini, v molku, želim veliko dobrega storiti, ne želim pa tega na veliki zvon obešati.“

In šel sem, Gospod, na mnoge strani naše Ljubljane in njene okolice. Srečal sem jih, ki jih je bilo strah povedati na glas, da so tvoji učenci, tvoji apostoli.

Daj nam moči, da bomo premočrtni pričevalci tvojega duha!

Jože Zadravec

DRUŽINA, Ljubljana 1984, štev. 16/17, 12.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: PREGANJANJE OPOREČNIKOV V JUGOSLAVIJI

Česar si ni mogel nihče na Zahodu želeti, se je zgodilo: socialistična Jugoslavija postaja dežela, ki je v mednarodni javnosti močno razbobnana zaradi kršitev občanovih in človekovih pravic. Zdi se, da dobivata sedanje surno preganjanje razumnikov in način ravnanja s prijatimi v javnem mnenju Zahoda oblike pretresa.

Jugoslovanski časopisi očitajo zahodnim množičnim občilom neumestno „vmešavanje“ v notranje zadeve njihove dežele. Takšno dokazovanje uporabljajo v podobnih primerih tudi Sovjetska zveza in države „realnega socializma“. Najboljše sredstvo — tako mislijo opazovalci — da ne bo prihajalo

gospodarskem, turističnem in kulturnem področju. Listino o pobratenju so slovesno podpisali na Koroškem.

LIPICA

Vedno več obiskovalcev šteje svetovno znana kobilarna, kjer se vzgajajo lipicanci. V prvih šestih mesecih jo je obiskalo več kot sto tisoč gostov, ali trideset odstotkov več kot v istem obdobju lani. Narašča tudi ogled dresurnega jahanja, jahalnih ur pa je bilo za četrtno več kot lani. Vzporedno s tem pa se je povečal tudi finančni izkupiček. Do junija so uresničili že polovico letnega finančnega plana. Obiskovalci prihajajo v organiziranih skupinah, precej pa je tudi individualnih gostov, ki se ustavijo na poti proti Jadransko-mu morju.

PODKOREN

Štirideset članov smučarskega kluba Kranjska gora je s prostovoljnim delom pripravilo zemljišče za razširitev smučišč in postavitev dveh novih vlečnic na pobočjih Vitranca. Vlečnici bosta prišli prav našim smučarskim tekmovalcem, razširili pa bosta tudi zimsko turistično ponudbo v tem zimskošportnem delu Slovenije. Obratovati bosta začeli že letos pozimi.

RADOVLJICA

V počastitev občinskega praznika, ki ga obhajajo petega avgusta, so pripravili razstavo tapiserij in makramejev Angele Puzderac. Domačinka, ki že nekaj let živi v Bosni, je za svoja umetniška dela prejela že nekaj nagrad. V Šivčevi galeriji na Linhartovem trgu pa so odprli razstavo dokumentov, pričevanj in slik o razvoju mesta v tem stoletju. Poseben del razstave je bil posvečen ljudskemu gledališču, ki je posebno med obema vojnoma doživele pravi razcvet.

ŠKOFJA LOKA

Oglarski dan, ki ga na prvo nedeljo v avgustu že trinajstič zapovrstjo prirejajo turistični delavci s Starega vrha, je tudi letos dobro uspel. S to priveditvijo hočejo ohraniti spomin na nekoč razširjeno oglarjenje v hribih nad Škofjo Loko. „Kuhanje“ drva sicer traja tudi po dva tedna, zato ga na tej priveditvi razlagajo obiskovalcem tisti Poljanci, ki

„Vre, vre, vre, mi smo pa Ribničanje!“

so bili nekoč uki tega posla. Gostom pokažejo le razdiranje kope, ki so jo postavili pred štirinajstimi dnevi. Priveditev je veliko pripomogla, da se je kmečki turizem v loških hribih dobro razvil.

TRŽIČ

Bombažna predilnica se je odločila zamenjati stare predilne stroje iz stare Avstrije z novimi, ki so jih uvozili iz Vzhodne Nemčije. Predilnica se bo tudi bolj kot doslej usmerila v proizvodnjo oplemenitenih tkanin, kar naj bi povečalo njeno konkurenčnost na domačem in tujem trgu. Že sedaj naredijo na leto okoli petdeset ton česane preje, z novimi stroji pa jo bodo spredli okoli 350 ton. Posodobitev predilnice bo stala okoli 360 milijonov dinarjev.

ZAGORJE OB SAVI

Realen padec osebnih dohodkov in skokovita rast cen pomenita za mnoge delavce resen problem. Zato so na sindikalnem sestanku sklenili ustanoviti solidarnostni sklad, s katerim bi pomagali socialno ogroženim delavcem. Pomoč iz sklada bodo omejili na delavce tistih podjetij, ki so zaradi zunanjih dejavnikov (cenovna neskladja, pomanjkanje energije in surovin) zašla v težak finančni položaj. Vsak zaposleni naj bi v sklad prispeval zaslužek enega dneva.

jalo do zahodnega „vmešavanja“, bi bilo, ko ne bi bilo v Jugoslaviji nikarkršnih kršitev občanovih in človekovih pravic.

Zadnja poročila iz Beograda krepijo žalostni vtis o gonji proti razumnikom. Prijet je bil 33-letni svobodni prevajavec Izmirović, ki se je bil udeležil shoda 20. aprila v Beogradu. Zanimal se je za smrt Radovića (udeleženca istega shoda, ki so ga 29. aprila našli v njegovi počitniški hiši pri Beogradu mrtvega), o tem spraševal znanca in zbiral izjave. Policija je njegovo stanovanje preiskala in zaplenila vse te papirje. Od 28 udeležencev shoda 20. aprila so sedaj v ječi štirje.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 25. maja 84/6.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: V JUGOSLAVIJI TRDEN NERED

V Jugoslaviji se vzpenja inflacija na rekordno višino 70 do 80%. Država skuša dobiti za svoje dolgoročne dolgove nova posojila. Tudi družbena ureditev kaže znake notranjega razpadanja. Uslužbenci, uradniki, delavci in funkcionarji čakajo pogosto tedne in celo mesece dolgo na plače in pokojnine: zaradi nereda v kompjuterjih, malomarnosti ali kratko malo plačilne nezmogljivosti?

Zakaj je tudi jugoslovanski socializem, ki je hotel narediti delavce za gospodarje proizvodnje in s tem za gospodarje družbe, pustil ljudi vsebolj snovno obubožati in zakaj jih je pogosto umsko skvaril? Zgodilo se je, kar se je zgodilo povsod, kjer vodi družbo realni socializem. Družbena ureditev se je izrodila v „režim“, to je, v vlado družbenega razreda funkcionarjev, ki ga ostale skupine družbe ne morejo nadzirati: tem namreč tisti na oblasti prek svojega partijskega in policijskega aparata ne pusté, da bi se povzpeli.

V Jugoslaviji je nastal iz medvojnih partizanov „novi razred“. Še slabše je z njihovimi dediči, današnjimi štirideset- in petdesetletniki. Brez posebnih zaslug so bili pogosto postavljeni od svojih očetov na odločilna mesta v družbi. Danes stanujejo v vilah, ki so bile nasilno vzete z oblasti pregnanemu meščanskemu srednjemu sloju. A ta novi razred ni sam v sebi prav čisto nič gotov. Na naravnost pretresljiv način išče pogosto ta zajedalska, socialistična buržoazija stike z izbrano razumsko družbo v državi; iz občutja, da sama le malo ustvarja, občuduje tiste, ki si svoje življenje služijo s svojim delom. Tako išče na skrivnem marsikdo od njih spet stik z „buržoazijo“, proti kateri so se njegovi očetje bojevali.

Ta resnični, delovni meščanski sloj, si pa pogosto služi kruh na tujem. Zdravniki, tehniki, znanstveniki — torej tista plast, brez katere ni znanstvenega in razumskega napredka, obrača Jugoslaviji hrbet. Tudi jugoslovanski komunisti so se namreč vse predolgo bali neodvisnega duha znanosti.

Kajpada je iskal tudi jugoslovanski sistem zase demokratsko izkaznico, samoupravljanje. To bi v svojih nastavkih lahko omogočilo pot v novo, neposredno demokracijo. Delovni občani volijo svoje delegate, ki odločajo o gradnji šol in bolnic ter o denarnih podporah gledališčem. Iz tega pa je nastala neučinkovita birokracija. V državi je poldrug milijon delegatov. Če k tem prištejemo še uradnike, pride na dva delavca en upravnik. Takšnega bremena si bi ne moglo privoščiti niti najbolj uspešno narodno gospodarstvo.

Da še ni vse gospodarstvo zgrmelo skupaj, je tudi zasluga politike Zahoda. Ko je leta 1948 Tito prelomil s Stalinom, so ZDA gradile na „odpadle“ Jugoslovane: Jugoslavija je bila iztrgana sovjetskemu carstvu. To stane Ameriko danes veliko denarja, a posojila so še vedno bolj poceni, kot pa če bi morale ZDA Jugoslavijo braniti ali tudi samó oborožiti.

Nihče ne more prav povedati, kako veliko je v Jugoslaviji vznemirjenje

(dalje na strani 34)

PETER PAVEL GLAVAR

Kresne noči 1721 pusti bajtarska hči svojega nezakonskega otroka pred vrati župnišča v Komendi. Naslednje jutro ga najde župnik Rogelj. Na priloženem krstnem listu bere, da je bil krščen za Petra Pavla. Župnik prosi sosedo Jerasovko, da bi vzela otroka v oskrbo. Jerasovka ga sprejme, zato pa župnik obljubi, da bo izšolal njihovega Jernejčka.

Iz otrokovega obraza župnik spozna, da je najdenčkov oče Ciprijan, nečak višjega cerkvenega upravnika Testaferrata. Župnik pripravlja Jernejčka za latinske šole. Ko ta odide zdoma, dobi njegove knjige Peter Pavel. Njegova vroča želja je, da bi postal duhovnik.

Ko dopolni Peter Pavel štirinajsto leto, ga pošlje župnik v latinske šole v Ljubljano. Prav tedaj Jerasov Jernejček pobegne k vojakom. Peter se dobro uči, a sošolci ga zasmehujejo, ker je nekoč srečal „noro Ano“, ki je trdila, da je njegova mati. Zato mu predstojniki svetujejo, naj gre nadaljevat šolanje v Gradec. Tam ostane šest let. Po končanem bogoslovju ga napatijo k domačemu župniku, naj si preskrbi podatke o starših, če hoče prejeti mašniško posvečenje. Župnik mu svetuje, naj gre v Senj h komendatorju Testaferrati, da bo posredoval za spregled od zadržkov. Peter Pavel odide tja.

Od tistega dne so župnik, njegova sestra in Manica nestrpno pričakovali sporočil iz Senja in župnik se je jutro za jutrom karal: „Dal sem mu nauk, naj si vzame za vzgled Jakoba. Zdaj pa bi za potrebo sam sebe za ušesa prijel in se ozmerjal in vprašal: „Kdo pa je, ki ne zna biti strpljiv?“

Peter Pavel je medtem potoval, prešel Ribnico in Brod ob Kolpi, prešel Mrkopalj in Krivi put, došel k morju in stopil v staro uskoško gnezdo, kjer je imel komendator Jakob Testaferrata prijatelja komisarja Zandonattija, v čigar hiši je bival in si krepil svoje zdravje.

Odločno je začel utrujeni popotnik povpraševati po komisarjevi hiši, kakor hitro se stopil v Senj. Prav nič težko mu ni bilo preprašati se in je spoznal, da mora biti Zandonattijeva hiša ugodna.

Ostrmel je vendar, ko je stal pred poslopjem, ki je sličilo mogočni palači in je stalo tik ob morju.

Ni bil vaju takih hiš in dolgo ni našel, kje bi vstopil. Ko pa je našel vhod, je prišel na tlakovano dvorišče in bil zopet v zadregi. Iskal je, kod bi krenil v gorenje prostore, pa ni našel. Ne da bi pomislil, da je podoben od dolge prašne poti bolj počestnemu potepu kakor bogoslovcu, je mislil le eno: kako bom čimprej zvedel za komendatorja in odločil pot svojega življenja. Ogledoval se je in iskal, ne bi li ugledal človeka, ki bi ga poučil.

Tedaj je zaslišal od nekod pred seboj deklinški glas. Bila je sladka ribiška pesem. Krenil je za glasom, prešel nekak hodnik in stal zdaj v čudovitem svitu južnega sonca in morja na stopnicah, ki so vodile navzdol v majhen vrt in od tam še niže prav k morju.

Prav tedaj je prihajala po stopnicah gor mlada, vitka deklica. Gledala je pevaje predse v stopnice in ni videla popotnika, dokler ni stala pred njim. Tedaj pa je plaho vzkljknila.

„Gospodična,“ je zaprosil Glavar, „gospoda komendatorja iščem.“

„Oh,“ je vzkljknila pomilovalno. „Pred tremi dnevi je odpotoval na Malto.“

Deklica se je čudovito naglo uravnovesila spričo nepriljudne in navidezno malopridne Petrove zunanosti. Njegov proseči glas je trenutno vzbudil njeno sočutje.

Ko pa je zaslišal Peter iz njenih ust, da je komendator odpotoval na Malto, ga je obšla strašna tesnost. Stisnilo mu je grlo, da je zaječal hripavo: „Na Malto?“

„Verujte mi, pred tremi dnevi. Obžalujem!“ je menila deklica še topleje.

Peter je strmel z odprtimi usti vanjo. Nato se mu je zameglilo.

Delica je videla, kako je prebledel in začel omahovati. „Dio santo,“ je zaklicala, „ubogi človek, saj bo umrl!“

Popotnik se je sesedel truden in ubit na stopnice in zaječal: „Skala je pretežka . . . Zgodi se Tvoja volja!“

In poglobil je glavo v dlani in ni videl ne sonca, ki je čudovito kraljevalo na nebu, ne morja, ki je temnozeleno šumelo pod njim, ne deklice, ki je s pomilovanjem gledala nanj in nato naglo planila v hišo in po stopnicah v zgornje prostore. Ko je begala s stopnice na stopnico, je klicala otroško trmasto in plaho: „Ampak, očka, kje si? Tak oglasi se no! Ali spiš? Vstani, pridi! Ubogi človek! Tako mlad je, pa bo moral umreti! Očka, za božjo voljo!“

Pasji lajež je sunil v stanovanju; deklica je planila v sobo.

Prepadel in čudeč se je dvignil iz naslonjača dobrohoten, rdečeličen plešec in zastrmel v deklico in vprašal: „Ana Marija, moja hči, kaj pa se je zgodilo?“

Deklica je živahno potegnila očeta k oknu in mu pokazala na potnika, ki je bil obnemogel doli na stopnicah . . .

NJEGOVA NAVZIKAJA

Nekaj strašnih trenutkov je minilo Petru Pavlu. Zdaj pa se je zavedel svojega položaja in se sramoval svoje slabosti. Vrgel se je kvišku in iskal z očmi za deklico, ki mu je bila z mehko besedo razodela bridko vest. Ni je videl.

Pač pa je stal za njim livriran sluga, se mu klanjal in govoril: „Gospod Zandonatti in njegova hčerka vas vabita k sebi. Gospod Zandonatti, najboljši človek od Reke do Splita in gospodična Ana Marija, najboljša deklica na svetu.“

„Pa saj sem popolnoma tuj,“ je dejal Peter Pavel, „in kakor razbojnik sem vdrl v hišo.“

„Ne de nič, ne de nič,“ je govoril sluga, „gospod Zandonatti razumejo vse, gospod Zandonatti so najboljši človek in njegova hči je najboljša deklica na svetu . . .“

Pokimal je vedro navzgor v balkon, kamor sta bila tedaj vstopila gospod komisar in njegova hčerka, in je zaklical: „Ga že držim, za roko ga držim, takoj ga bomo imeli gori. Le nič skrbi, gospod prejasni, gospodična dobrotljiva!“

Peter Pavel se je dvorljivo poklonil proti balkonu.

„Glej,“ je zagostolela hčerka očetu, „saj sem vedela, da ni navaden človek. O, pa glej, glej, kako je podoben, kako je podoben . . .“

„Komu neki je podoben?“ je vprašal oče.

„Gospodu Ciprijanu, komendatorjevemu stričniku. Le poglej ga dobro, ko pride! Kdo neki je? Ubogi človek, kako je bil prej slab!“

Tedaj je privedel sluga gosta.

Peter Pavel se je poklonil in dejal: „Truden popotnik sem in od daleč. Rekli so mi, da stanuje v tej hiši gospod vitez Peter Jakob, in sem vstopil. Saj sem v hiši gospoda komisarja . . .“

„Tako je,“ je prikimal dobrodušni Zandonatti. „In tudi

to so prav rekli, da je gospod Peter Jakob moj gost. Zdaj pa ga ni v Senju.“

„To sem mu že jaz povedala,“ je rekla deklica.

„Si mu?“ je dejal oče in pogledal nanjo, pa spet na Petra in se nato zasmel: „Pa boš menda tudi vedela, kdo neki je ta? Jaz še ne vem.“

Rdečica je zalila Petru obraz, sramoval se je in rekel: „Oprostite mi zmedo! Ime mi je Peter Pavel Glavar in sem faran iz Komende gospoda viteza Petra Jakoba pri Svetem Petru na Kranjskem.“

„To je že nekaj,“ je dejal dobrodušno Zandonatti in stisnil Petru roko. „Sedite, s Kranjskega je daleč. Ali ste hodili peš?“

„Peš,“ je odvrnil Peter. „Mudilo se mi je. A zdaj vidim, da sem vendar prišel prepozno in zastoj.“ Zopet je iskal kakor v zadregi, kaj bi rekel.

Radovedno in sočutno je počivalo dekletovo oko na njegovem licu.

On pa se je še bolj zmedel in je vprašal: „Malta. To je pač daleč.“

„Daleč, prijatelj,“ se je nasmehnil Zandonatti, „in prva ladja odpluje tja morda šele čez pol leta.“

„O moj Bog,“ je vzdihnil Peter, in slabost, ki se ga je bila prej polastila, se ga je prijemala znova.

Tedaj je rekla deklica: „Gospod Peter Pavel, morda bi

vam mogel moj oče kaj svetovati. Ali so važni vzroki, ki vas vodijo k presvetlemu komendatorju? Ali je tajnost?"

Peter Pavel je odvrnil: „Ni tajnost. Doštudiral sem bogoslovne nauke, a zdaj so nastali zadržki, da mi ne morejo dati redov in me ne morejo posvetiti. Gospod komendator pa ima moč in bi mi mogel pomagati.“

Skromno je orisal nato zgodbo svojega življenja.

Zandonatti je z vse očitnejšim pomilovanjem kimal, izpraševal in dejal, ko je Peter utihnil: „Pogum, moj ljubi mladič! Vse se bo naredilo! Zdaj pa je prvo, da se okrepčate. Hej, Ana Marija, ali je moja gospodična gospodinja zaspala?“

Živahno je planila deklica in odhitela iz sobe.

Zandonatti pa je rekel: „Bo treba pač počakati prve ladje, moj dragi! Ukrenili bomo kako. Seveda . . .“

Iskal je v Petrovem obličju in na njegovi obleki.

Ta je umel in je rekel: „Ubog sem. A morda bi si mogel na kak način prislužiti denarja za pot. Vajen sem poučevati kot domači učitelj.“

„Zelo dobro,“ je rekel Zandonatti. „Tu imamo šolo in dijake. Jaz bi vas potreboval.“

Vstal je in zaklical: „Pero! Pero!“

Vstopil je sluga, ki je bil prej privedel Glavarja.

„Kje je Džono?“ je vprašal Zandonatti.

„Mladi, nadarjeni gospodič je pod streho,“ je odvrnil sluga v svoji vlijudnosti.

„Pod streho? Kaj neki mora vedno stikati pod streho?“ se je razjezil Zandonatti. „Tako ga privedi, potepa! No, no! Zdaj bo odzvonilo njegovi lenobi!“

Obrnil se je k Petru in dejal: „Zdaj boste videli mojega sina. Strašen paglavec je. Nemaren, da se Bogu smili. Pa ga ni človeka, da bi mu na prste gledal. Ana Marija se ukvarja ž njim, pa je predobra.“

„Kaj me tožiš, oče!“ se je oglasila deklica, ki je tedaj vstopila.

„Tudi ti imaš našega Džona na vesti, sem rekel,“ je odvrnil Zandonatti, „pa bo odslej drugače. Gospod bogoslovec, sezite mi v roko! Ostanite pri meni in učite mi sina, dokler ne odpluje ladja na Malto! Pa strogo ga boste morali držati in trdo, razumete?“

„Kako bom vrnil,“ se je vžgala sijajna radost v Petru.

Pogledal je po deklici in ga je obšla sladka misel in je videl: Bedni popotnik, božanstveni Odisej, pripoveduje bajka, je stopil na prag in je srečal kraljevo hčerko Navzikajo. In ga je sprevedla k očetu in prosila zanj. In je kralj gostoljubno sprejel Odiseja in ga bogato obdaril ter na svoji ladji prepeljal v njegovo domovino na Itaki.

„Gospod!“ je vzkliknil bogoslovec in prijel Zandonattijevo roko. „Sprejemam službo in se bom potrudil.“

„Nič, nič, nič,“ je branil Zandonatti, hčerka pa je rekla sladko: „Moj oče, gospod Peter Pavel, že po obrazu pozna človeka in vam je takoj zaupal. Zdaj ste naši.“

Glavar se je vlijudno poklonil. V oči so mu kipele solze in v srcu se mu je oglašalo hvaležno: „Navzikaja moja, Bog ti plačaj, Bog plačaj!“

Tedaj je privedel sluga osuplega Zandonattijevega sina.

Peter Pavel se je udomačil v prijazni Zandonattijevi hiši, ki je bila polna sladkega vonja po rezedi. Hitro so mu minili meseci, dasi je nestrpno čakal, da bi že odplula ta ali druga ladja v smeri proti Malti. Bogoslovec vse svoje žive dni še ni živel bolje. Zdelo se mu je tudi, da na vsem svetu ni boljših ljudi, kakor so komisarjevi.

Poln najlepših nad je mislil: Človek, ki je prijatelj takih ljudi, ne more biti slab. Komendator je njihov prijatelj. O, prav gotovo ne bo manj prijazen z menoj, kakor so Zandonattijevi! Doma v Komendi seveda je bil visoki gospod nekam bolj odljuden. Zaradi svojega dostojanstva seveda! V svojem pravem domovanju pa bo mil in blag. Oh, in jaz sem celó njegovo knjigo o lepem vedenju izgubil!

S svojim gojencem Džonom je imel Peter Pavel mnogo truda, a tudi dovolj uspehov. Oče je bil ponosen na učitelja in mu je večkrat zagotavljal svoje naklonjenosti.

Gospodična Ana Marija pa, ki je bila prve tedne neskončno ljubezniva s Petrom, je začela postajati drugačna, skoraj nevljudna in neprijazna. Zastonj je ugibal Peter Pavel, s čim se ji je zameril, kaj bi utegnilo biti pravi vzrok njeni spremembi.

Peter ni niti slutil. Bil je mlad in premalo več ženskemu srcu. Zato pa je skušal biti do dekleta še obzirnejši, še ljubeznejši in jo je skoraj solzan vprašal, s čim se ji je zameril, da ne prihaja več k uram, ko delata z Džonom. Deklica je molčala in pustila mladeniča v nejasnem.

Potem pa je opazil, da je dekličina odljudnost nekak strah pred njim, da pa mu je sicer še vedno naklonjena. Zdaj je z nekakim bridkim občutjem užival njene male usluge in ljubeznivosti. Prišli pa so spet trenutki, da je deklica ob njem in Džonu postala otroško vedra. Le zelo redki so bili taki trenutku in minili so, kakor bi odrezal.

Medtem pa so minevali meseci, zima je prešla, burja se je bila umirila, upati je bilo, da se vsak dan pripelje ladja od Reke in pojde naprej po Adriji.

Nekega vedrega dne je bil Peter Pavel z deklico na vrtu nad morjem. Džon si je dal opraviti s čolnom ob obali. Peter in deklica sta gledala molče za njim.

Tedaj je rekel Peter Pavel: „Dolgočasen človek sem, gospodična.“

„Zakaj?“ je vprašala.

„Moje obnašanje in moje besede so kmetovske. O, saj čutim, da nisem za vašo milo in ljubko družbo.“

„Kaj govorite!“ je vzkliknila deklica. „Nikoli še nisem videla mladega človeka, ki bi bil tako dostojen, kot ste vi!“

„O, saj jih malo poznate!“ se je nasmehnil bogoslovec in dejal toplo: „Gospodična, toliko dobrega sem doživel v vaši hiši! Od prve ure pa do danes se vam čutim hvaležnega, da ste mi Navzikaja.“

Deklici je lice živahno zardelo, toplo je rekla: „Torej hočete biti senjski Odisej? Pa jaz vendar nisem kraljična.“

„Po svoji duši in dobroti ste celó kraljica,“ je dejal Peter vedro.

Tisti čas je prišel Džono in modro gledal nekaj trenutkov sestro in učitelja. Potem je pristopil naglo, združil njiju roki in zaklical otroško, nagajivo: „Takole, zdaj sta pa kakor ženin in nevesta.“

„Hudoba ti!“ je zardela deklica in potegnila roko iz Petrove, ki je prebledel in rekel resno: „Džono, to so grde, grde šale! . . .“

Tisti trenutek je spoznal dušo svoje mile znanke in se mu je porodila hitra odločitev: „Ljubi me. Zdaj moram iz hiše!“

Molče sta šla Peter in Ana Marija z vrta v stanovanje.

Nekaj dni zatem sta spet sedela na vrtu. Peter je bil dal Džonu nalogo iz računstva. Pazil ga je, da bi računal prav, mali dečko pa je bil razmišljen in je pogledoval čez papir na morje; a delal je resen obraz, kakor da strašno napeto misli. Kar je zaklical: „Evo, ladja!“

Ponosna benečanska galera se je zibala daleč zunaj na morju.

Petru je nehote zaigrala barva v obraz in je vprašal zmeden: „Ali je moja?“

Deklica se je dvignila in zasenčila oči. Nato je rekla tiho: „Zares, to je vaša ladja.“

„Deo gratias,“ je zamrmral Peter. Ko pa se je ozrl po deklici, je ni več videl.

Nekaj ur pozneje pa mu je povedal Džono: „Sestra je prej jokala. Veste li, čemu? Zaradi ladje, ki je prišla po vas.“

„A, ti,“ se je silil veselega Peter, „ti pa se veseliš, kajne?“

„Z vami,“ je odvrnil živi deček . . .

Potem so spet vsi trije gledali na ladjo, ki je pristala. Zandonatti sam, ki je pristopil k njim, je potrdil, da ta ladja gotovo odpluje na Malto.

Deklica je ob njegovih besedah kakor omahnila in se ujela za rožni grm. Zrelli cvetovi so se osuli, njeno roko pa je ranilo trnje.

„Neroda!“ je vzkliknil Džono in prijel sestro za okrvavelo roko. Vprašal je: „Boli?“

„Boli!“ je odvrnila deklica tiho . . .

Gospod Zandonatti je spoznal že davno srčno tajnost svoje hčere. Ker jo je zelo ljubil, ga ni malo skrbela hčerina bolelost. A šele zdaj, ko je imel pričakovati vsak dan, da ga Peter zapusti, se je odločil, da bo govoril z njim.

Poklical je svojega domačega učitelja k sebi in rekel: „Govoril bom naravnost kakor svojemu človeku. Pošten fant ste; ne vi meni, jaz sem vam dolžnik in odškodoval vas bom. Dal vam bom priporočilno pismo za gospoda komendantarja.“

Peter se mu je zahvalil.

Oni je molčal, nato je rekel: „To se pravi, če res hočete potovati na Malto.“

„Hočem,“ je odvrnil Peter.

„Prav,“ je rekel Zandonatti in pokašljal v zadregi. Nato je govoril: „Lep stan je duhovski stan. Pa so tudi drugi stanovi in tudi v drugih ostane človek lahko dober in pošten. O vas sem prepričan, da bi v vsakem stanu živeli zgledno, modro in delavno. O, nič ne majajte z glavo! prav tak odličen gospodar bi bili, kakor ste bili kot domači učitelj. Saj sem videl sam, saj sem se pričal, kako vestno ste sestavili pregled o mojih gospodarskih razmerah.“

Zopet se je odkašljal, nato pa je rekel hitro in burno: „Lejte, to sem hotel reči. Hčer imam, zelo jo ljubim. Opazili ste morda, da vam je naklonjena. Jaz pa dem, da še več. Dekle vas ljubi. In jaz, jaz . . . jaz vam jo dam za ženo, če le hočete. To sem hotel reči, zdaj veste. Amen!“

Potne kaplje so pokrile možu čelo. Bil je v strašni zadregi.

Peter Pavel je zardel. Nato je segel po Zandonattijevo roko in jo poljubil molče.

„Torej velja,“ je vzkliknil vedro komisar. „Gospod Peter, ali mi hočete biti zet?“

Peter je izpustil njegovo roko in zbledel: „Gospod, ne morem sprejeti vaše dobrote; moja pot je na Malto. A vi me ne sodite! Ime vaše ljube hčerke mi bo ostalo sveto. Verjemite mi. Neskončno trpim, da sem povod njenega srčnega nepokoja. Za Boga, gospod moj dobrotnik, umejte me prav, saj nočem biti nehvaležen, a drugače delati ne morem! Obljubil sem se Bogu.“ Polile so ga solze.

Zandonatti ga je zdaj začel tolažiti, dasi se je njemu samemu trgalo srce v prsah. Nato pa je planil odločno kvišku in zaklical: „Ana Marija!“

Prišla je, pristopila vsa bleda.

Oče jo je prijel za roko in dejal: „Ana Marija, moja dobra hči! Po svoji materi si podedovala kri slavnih juna-

V ASCOLI

kov, ki so s smehom na ustnicah mrli pod turškimi meči. Tvoj ded je bil slavni škof Peršič. Moja ljuba hčerka, kaj ne, da čutiš tudi ti to kri junaka Peršiča in boš vse prenesla, kar pošlje Bog?"

„Bom, oče!“ je rekla deklica tiho.

Tedaj je oče združil njeno roko s Petrovo in dejal: „Tako torej! Glej, zdaj si segla gospodu Petru Pavlu v roko. Peter Pavel jutri odpotuje. Ne zameri mu, zvest je svojemu Bogu in hoče ostati zvest!“

„Spoštujem ga,“ je zašepetala deklica in solzna pogledala mladeniču v obraz. Njena roka je drhtela v njegovi.

„Svet mi bo spomin na vas,“ je rekel Peter in ji poljubil prste.

Drugo jutro se je ukrcal s priporočilnim Zandonattijevim piscimom.

Isti dan je poslal Zandonatti svojo hčer na Reko, da bi laže pozabila bridkost svoje lepe mladosti . . .

Peter je srečno priplul na Malto in izstopil. Prenočil je v nekem hospicu blizu samostana malteških viteзов. Vstal je rano in šel k maši. Molil je vneto, poln nestrpnosti in strahu.

Nato se je zglasil, da bi rad h komendatorju Petru Jakobu. Nič kaj sitnosti mu niso delali; samo čakati je moral dolgo.

Ko so mu odprli za sprejem, je začutil, da se mu tresejo noge, in je mislil: „Moj Bog! Zdaj me vódi in čuvaj! Daj mi, da bo gospod milostljiv z menoj in se mu ne zamerim s svojo nerodnostjo!“

Blesk sijajne sobane je bogoslovca prvi trenutek popolnoma oslepil. Težka preproga, ki je ležala na marmornatem tlaku, je dušila njegove korake. Obstal je sredi sobe. Droban, hudo star redovnik se je dvignil nekod izza zavese pri oknu in mu stopil naproti.

„Bogoslovec Peter Pavel Glavar išče presvetlega gospoda komendatorja Petra Jakoba Testaferrato,“ je dejal Peter in se sklonil k roki starega redovnika, da bi mu poljubil dragoceni prstan na prstancu.

Oni je blagohotno prikimal in vprašal: „Kako ste rekli, kaj želite?“

„Imam prošnjo in pisma za presvetlega gospoda komendatorja Petra Jakoba . . .“

Tedaj je onemu preletela obličje nekaka senca in je vzkliknil: „Pa zakaj so vas privedli meni? Jaz vendar nisem komendator Peter Jakob Testaferrato!“

„Presvetli,“ je dejal Peter Pavel, „sreča mojega življenja je v rokah gospoda komendatorja. O, blagovolite ga poklicati, da bom govoril ž njim!“

Stari dostojanstvenik je nekako nejevoljno zamahnil z roko in dejal: „Kaj pa zahtevate? Komendator Peter Jakob Testaferrato se muči v Ascoliju. Da, v Ascoliju, kjer ima družinske posle. Kaj nič ne veste, da je odpotoval od tu že pred štirimi tedni?“

„Pa kdaj se vrne?“ je vprašal ledeno Peter Pavel.

„Peter Jakob se na Malto morda ne vrne nekaj let nič več,“ je odvrnil stari redovnik in se obrnil kakor vznejevoljen vstran.

„Ascoli!“ je zastokal Peter in se opotekal iz sobe . . .

Peter Pavel je prešel hospic, kjer je prenočil, ne da bi vedel kdaj. Šel je v smeri proti morju; topo je mislil sam vase, tako kakor da tone v nekakem žalostnem snu. Vse je videl in se vendar ni zavedal poedinega.

Malta — Ascoli! Strašna pot! Pa kako priti z otoka? Kje in kdaj odpluje ladja? In če odpluje, kje vzeti denar za pot? O, o, o!

To je strašna skala, kdo jo bo odvalil? To mu jo je sam hudič zavalil na pot.

Polagoma se mu je začelo daniti v glavi in se je ozrl krog sebe. Za njim je bilo ostalo mogočno zidovje viteške naselbine, pred njim je ležala morska ravan. Obala je bila pusta in prazna, samo nekaj ribiškich čolnov se je zibalo na morju zunaj ob bregu.

Peter je dvignil glavo. Trije galebi so se podili na sever.

„O, da imam peruti!“ je pomislil bogoslovec.

Obenem se je domislil vse tiste sladke sreče, ki jo je bil doživel v Senju, in solze so mu hotele zaliti grlo.

Glas poldanskega zvona je jeknil od mesta. Bogoslovec je snel pokrivalo in molil gologlav v žarkem južnem soncu.

In ko je molil, je hotelo vzrasti neko tiho upanje v njem in nova moč. S krčevitostjo vsevernega je ponavljal stavek, ki ga je bil že tolikrat obodril: „Zgodi se tvoja volja!“

Šel je ob obali navzdol in prišel pred nekako kolibo, iz katere je dišalo po pečenih ribah, kisu in vinu. Šum človeških glasov je udarjal iz notranjosti.

Peter Pavel je razumel, da so notri ljudje, ki igrajo staro igro „moro“. Jasno je slišal udarce na mizo in glasne vzklike: šest, osem, pet! Tri, devet, osem! Deset, pet, šest!“

Ne da bi se pomišljal, je vstopil Peter v kolibo in sedel za mizo. Zagorel človek je postavil predenj vina in rib. Možje, ki so igrali „moro“, se niso menili za novega gosta, ki jih je spoznal za mornarje. Nagnil je in pil. Vino je bilo težko, a ga je poživilo.

Tisti trenutek je viknil najstarejši med pivci: „Dovolj sinčki, saj me boste slekli!“

Pristavil je še sočno kletev v svetli dalmatinski hrvaščini.

Domača beseda v tako tujem kraju je vzdramila bogoslovca iz omrtvelosti. Živahno se je ozrl po mornarjih. Krčmar je bil postavil posodo z vinom prednje. Romala je od ust do ust.

Mož, ki prej ni hotel več igrati, je rekel vedro: „Pijete, prašiči, na moj račun. Le čakajte! Boste jutri plačali do zadnjega solda! Danes je danes, jutri bo trud!“

„Padrone,“ je menil nekdo med družbo, „brez pijače ne pojde; premalo nas je.“

Zopet je oni zaklel in viknil: „Kaj premalo?“ Eden manj, ali to kaj pomeni?“

„Karleto je bil prva moč.“

„Bil je, to je res. Nisem krivičen. A kar je, je. Zdaj je v grobu. Nikoli se ni nadejal, da bo spal v zemlji, pa še na Malti. No, naj počiva v miru!“

Dvignil je posodo, drugovi so sklonili glave.

Nato se je zasukal pogovor mornarjem o smeri njihove plovbe. Nenadoma je jeknilo na bogoslovčevo uho ime mesta Ascolija.

Planil je živo kvišku in vprašal hripavo:

„Gospodje, čul sem, da ste omenili Ascoli. Ali ste tja namenjeni?“

„Morda smo“, je dejal nekdo med mornarji.

Tisti, ki so mu dejali „padrone“, je ostro premotril mladega človeka.

„Morda smo,“ je ponovil mornar, „in bi tudi šli, če bi moči bilo. Kaj, padrone? Pa je ni!“

„Šuti, tepec!“ je viknil tedaj padrone, zapičil svoje oči v blede Petrovo lice in vprašal ostro: „Kdo pa si?“

Peter je začel pripovedovati vso svojo zgodbo.

Ko je končal, je rekel padrone po hrvaško: „Ča djavolo. To je Kranjac.“

„Sem,“ je pripomnil Peter in dejal: „Prej sem slišal, da ste izgubili enega tovariša. O, morda bi ga mogel jaz vsaj malo nadomeščati. Vzemite me v službo!“

Padrone se je zasmejal: „Ta je podjeten, kaj? Kakšen pošel neki bi mu dali, he?“

Šalec se so ugibali mornarji.

„V Senju poznam gospoda,“ je dejal Peter v strašni negotovosti, kaj bo ž njim, „gospoda, ki mi je naklonjen. Ta bo plačal voznino zame, če me hočete za pomagača. Morda poznate gospoda Zandonattija?“

„Če ga poznamo?“ se je tedaj namuznil padrone svojim mornarjem.

Nato je prikimal in dejal: „To je pošten plačnik. Ti pa dokaži, da ima namen plačati! Eto, boca je prazna.“

Ne da bi se pomišljal, je izsul Peter Pavel ves svoj denar na mizo in dejal: „To imam, vzemite!“

Krčmar je postavil polno posodo na mizo.

„Pij!“ je velel svojelični padrone Petru. „Pa nagni pošteno, da mi na ladji ne zbolíš! Pošteno se napiti, to je najboljše sredstvo proti morski bolezni. Kaj, sinčki?“

Peter je nagnil.

Oni je rekel: „Učen si videti, piti pa ne znaš. Glej, to je treba tako!“ Nagnil je silovito in pil.

Ko se je oddahnil, je dejal: „Zato pa sem padrone, zdaj veš!“

Ko je krožil vrč krog mize, je dodal: „Moja ladja je Santa Fe, jaz pa sem Pero Glavinić iz Berma v Istri. Bil sem tudi že v vaši Ljubljani, pa mi ni dišalo tam, je pre-malo sonca. Zdaj sem tu in jutri smo kdovekje, a v treh dneh pred Ascolijem.“

„Gospod kapitan, kako naj se vam zahvalim?“ je vprašal Peter s solzami v očeh.

„Pij!“ je viknil oni.

Šele proti večeru so se krepki ljudje dvignili.

Petrov denar je padrone Pero pobrisal z mize v svoje široke perišče in ga vsul Petru nazaj v žep. Nato se je dvignil. Zibaje se pred šibkim bogoslovcem je dejal: „S tem te potrdim za svojega podložnika. Jutri ob treh zjutraj odpovem. Zdaj pa lahko greš še v mesto, če ti je ljubo.“

„Grem z vami,“ je odvrnil Peter.

„Daj roko!“ je dejal padrone in se naslonil z vso težo na šibkega bogoslovca.

Zvon večernega pozdrava je jeknil od mesta. Pijani Glavinićevi mornarji so šli nekaj sto korakov pred svojim gospodom. Opetekali so se in peli neznano pesem. Peter Pavel je razumel samo odpev: „Mojemu morju, mojemu morju!“

Glavinićeva ladja „Santa Fe“ je dvignila prav ob treh zjutraj sidro. Jutranji veter je sunil v jadra.

Ko je vzhajalo sonce, je bila ladja že na širokem morju. Poln novih upov je stal Peter Pavel na krovu. Prsi so se mu širile v čistem zraku. Šepetal je gorečo molitev in ponavljal v sebi: „Pa jo bom, pa jo bom vendar odvalil skalo.“

Prišel je Glavinić. Povabil je fanta s seboj. Predložil mu je vina in jedi in se pogovoril ž njim kakor star znanec. Povedal je, da je imel sina, pa da so mu ga ubili benečanski galeatje. Pri tem se mu je pest stisnila in je grozno zaklel. Petra je obšla groza pred njim. Kapitan je vrgel nekaj čaš vina vase in nato togo molčal.

Trenutno je pogledal ostro bogoslovcu v obraz in vprašal: „Pa hočeš res biti pop?“

„Hočem!“

„Hoče!“ je jeknil Glavinić sam zase. Nato je spet pil.

Potem je rekel: „Vidiš, ta ladja je moja last. Pa še imam premoženja za stara leta. Hej, kaj misliš, da je neprijetno mornarsko življenje?“

bo še

... ljubim jih s hrupom in šumom, ta velika mesta —
skoznje v svobodo gre, skoznje v bodočnost gre cesta ...

(župančič)

iz našega zdomstva

anglija

Slovenski dan v Rochdalu na zadnjo nedeljo v maju je zopet združil slovensko družino na angleškem otoku.

Z veseljem smo pozdravili med nami msgr. dr. Zdešarja iz Münchna, ki je za nas maševal.

V prijazni dvorani je bilo tako povedano: Pride popotnik in vpraša: kdo so ti ljudje danes v Beechwoodu? Kaj praznujejo? Odgovoril bi mu: To so dobri ljudje! Danes je njihov praznik. Praznik naše slovenske družine. Praznik naše povezanosti, prijateljstva, praznik medsebojne pomoči. Praznik našega rochdalskega pevskega zbora, ki že toliko let prepeva Bogu v čast in nam v veselje. Trud in žrtve, ki so s tem združene, samo Bog pozna. Danes je praznik naših dobrih mater in očetov, ki so ta dan pripravili s svojo tiho in skrito službo. Praznik tolikih, ki obiskujejo med letom bol-

nega rojaka, pomagajo bratu v potrebi; praznik zvestega Samarijana, ki vsak teden preskrbi premog osamljeni gospe. In ne nazadnje praznik vseh tistih zvestih molilcev, ki vsak dan dvigajo roke k Očetu in kličejo blagoslova vsej slovenski družini.

Hvala Bogu za to praznovanje!

Hvala mu za njegovo prisotnost po naši medsebojni naklonjenosti in bratski službi. Hvala mu, da je obroč naše povezanosti iz leta v leto močnejši ...

Geslo dneva smo si sposodili od našega Prešerna: Bog našo nam deželo, Bog živi ves slovenski svet!

avstrija

PREDARLSKA

Majnika se začnejo romanja in potovanja. Dnevi se že daljšajo in navadno je že toplo. Letos je bil ta mesec izredno mrzel in deževen.

Upali smo na boljše, pa vremenska napoved ni bila nič obetavna. V načrtu smo imeli *romanje v Lurd*, od tam pa v Andoro, na Azurno obalo in v Italijo. Ker je bilo vse pripravljeno in rezervirano, smo se pred praznikom Gospodovega vnebohoda odpravili na pot. Čeprav smo delali veliko reklamo, se nas je zbralo le 23 romarjev. Res, da je bilo treba žrtvovati nekaj dopusta in denarja, pa se je splačalo. Lurd je vedno doživetje, pa čeprav si ga že večkrat obiskal. Tam se srečuješ s tisto živo in globoko vero in vdanostjo, ki jo drugod le redko doživiš. Ob srečanju z bolniki se nehote spomniš na zdravje in življenje in se zahvaljuješ. V tihoti in zbrani molitvi množice začutiš navzočnost Boga in Marije.

Pred praznikom smo se udeležili večerne procesije z lučkami. Nepregledna množica z vseh koncev sveta je enoglasno prepevala „ave“ v čast Mariji. Tu so vse pregraje odstranjene. Molitev in petje vse združuje.

Na praznik Gospodovega vnebohoda smo prisostvovali maši narodov. Običajno je vsako sredo; tokrat je bila v četrtek, na praznik. Ob 9. uri smo bili zbrani v Pijevi baziliki, ki sprejme 25.000 ljudi. Bila je polna. Ob glavnem oltarju so bili razporejeni bolniki in duhovniki, ki so somaševali. Maševal je marsejski nadškof in kardinal Roger Echegeray s 13 škofi in okrog 300 duhovniki z vsega sveta. Berila, evangelij in prošnje za vse potrebe so bili v različnih jezikih, mašne molitve pa v latinščini. Prizor, kot na prve binkošti, ko so vsi vse razumeli. Po maši smo zmolili križev pot in opravili druge pobožnosti. Kolikor je še ostalo časa, smo si ogledali cerkve, mesto in okolico.

O pavru, ki grahovco seje, so nam zapeli rochdalski pevci.

Iz Lurda nas je pot vodila v Andoro, kneževino, ki leži med Francijo in Španijo. Leži v dolini med Pirenejskimi gorami. Preživljajo se v glavnem s turizmom. Povsod so hoteli in trgovine, ki nudijo gostu vse, kar si poželi.

V soboto zjutraj smo zapustili Andoro in se po južni Franciji peljali proti Marseillu in Nici. Te kraje smo obšli, ker smo si jih že pred leti ogledali. Vožnja je bila dolga in popoldne smo prispeli v Italijo.

Nedelja je bila v Italiji praznik vnebohoda. Zjutraj smo opravili mašo in po zajtrku spet odšli na pot. Zadnja postaja našega romanja je bil Milano. Vseskozi smo imeli lepo vreme in toplo, v Milanu pa je začelo deževati. Po kosilu smo si ogledali mogočno katedralo, ki vedno znova in znova očara človeka. Radi bi se povzpeli na streho, pa je preveč deževalo. Zedinili smo se, da se odpravimo domov. Vožnja je še dolga in naslednji dan čaka vsakega naporno delo. Slabo vreme nas je spremljalo vse do predora St. Gotthard. Na drugi strani pa nas je pozdravilo sonce.

Pot je bila dolga in utrudljiva, vsi pa smo bili veseli srečanja v Lurdu z Marijo, ki človeka spet zdrami iz vsakdanjosti in se zamisli: kakšna vrednota je vera. Spomin, ki bo ostal za vse življenje.

Na praznik sv. Rešnjega Telesa smo imeli *romanje v Gütle*, kjer smo že večkrat bili. Opravili smo mašo in pete litanije Matere božje. Z vseh koncev dežele se nas je zbralo toliko, da je bila cerkev skoraj polna. Po maši je bil predviden piknik, ki pa je zaradi dežja moral odpasti. Ne gre vedno vse po naših načrtih, Bog ima drugačne poti. Morda je včasih dobro, da se zavemo svoje majhnosti in odvisnosti od Njega.

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Od zadnjega poročila v junijski Naši luči se je v Linzu marsikaj zgodilo. Obhajali smo praznik sv. Rešnjega Telesa s procesijo po cerkvi in tremi blagoslovi. Praznovanje res ni tako slovesno kakor doma na deželi, je pa kar prisrčno in pobožno. Zadnje čase so bile božje službe kar lepo obiskane. Šele

sredi julija je padel obisk, ko so začeli hoditi ljudje na počitnice. Od 29. julija pa do 15. avgusta božje službe ni bilo zaradi počitnic. V nedeljo, 22. julija, smo imeli mašo za pok. g. Jakoba Hrastlja. Druga leta smo tedaj praznovali njegov god, letos smo se ga s hvaležnostjo spomnili pri mašni daritvi.

Tudi v našem slovenskem centru je bilo kar živahno. Obhajali smo več rojstnih dnevv in godov. Le naše Anice so se nam letos potajile. Bodo morale nadoknaditi kdaj kasneje.

Ga. Ribič Darinka, roj. Grandovec, je 28. junija v Linzu *rodila* drugega sina, ki so mu dali ime Dominik-Boštjan. Krščen je bil v Vidmu pri Ptuj 11. avgusta. Oče Zlatko in bratec Boris se z materjo radujeta nad družinskim prirastkom.

Na Bizeljskem je 26. junija *umrla* v 77. letu starosti mati g. Stanka Duhaniča. Pokopana je bila doma 28. junija. G. Duhaniču izrekamo ob izgubi matere naše sožalje.

G. Jožetu Kutnjeku je 21. maja *umrla* mati Veronika roj. Šömen. Pokojna je bila po rodu Prekmurka iz Nedeljice, rojena 1908. Poročila se je v Razkrižje in imela 11 otrok. Trije žive v zdomstvu: en sin v Karlsruhe, hčerka v Schwarzachu in sin Jože v Astnu pri Linzu. Pokopali so jo v Razkrižju 23. maja. Naj počiva v miru!

SALZBURŠKA

SALZBURG — Božji službi v maju in juniju sta bili srednje dobro obiskani. V jeseni se bomo morali pogovoriti. Če se obisk ne bo dvignil, bo izseljenski duhovnik nehal hoditi tja maševat. Ljudi je toliko, da bi bila cerkvice lahko vedno nabito polna. Škoda je, da slovenska zavednost tako pri naseljencih, kakor pri zdomcih tako pada. Moderno uživaško življenje je tudi uničilo pri ljudeh smisel za duhovne in narodne vrednote. Žrtve in odpovedi so ljudem postale tuje.

Junija se je zaključilo akademsko šolsko leto. Slovenski koroški bogoslovci so delovno leto zaključili z

božjo službo in skupno večerjo, med katero so kritično pogledali nazaj na svoje delo. Eden od njih, g. Peter Olip, je bil 29. junija v Celovcu posvečen v duhovnika in je 8. julija v Selah imel novo mašo. On je že tretji duhovnik v Užnikov družini. Upajmo, da bo dober duhovnik in mu želimo veliko božjega blagoslova na duhovniški poti.

TENNECK — V Tennecku smo imeli skoraj vsa leta na drugo nedeljo po maši piknik na prostem, ali pa v dvorani, če je bilo vreme slabo. Tudi letos smo ga imeli v načrtu. Rojaki iz Linza so hoteli priti na piknik. Na žalost se je načrt izjalovil. Vreme je pa bilo tisto nedeljo zelo lepo. Zato smo po maši posedli ob cerkvi v travo in smo uživali lepo to julijskega sončnega popoldneva, ki jih je bilo letos tako malo. Ga. Ružički je prinesla nekaj za pod zob, župnik pa je pripeljal pijačo. V avgustu maše ni bilo.

Septembra bo pa maša izjemoma že na prvo nedeljo v mesecu ob štirih popoldne, to je 2. septembra. Izseljenski duhovnik prosi, da bi se ljudje med seboj obvestili o spremljenem datumu.

KOROŠKA

SPITTAL OB DRAVI — Vse Slovence v Spittalu je prizadela vest, da jih bo zapustil g. Franc Vidic, ki je toliko let prihajal mednje vsako nedeljo in praznik. Salezijanski predstojniki so ga premestili in je bil imenovan za župnega upravitelja v Dobrnu pri Celju. Hvaležni so mu za božjo besedo, ki jo je oznanjal in mu želijo na novem mestu veliko veselja in blagoslova. Upajo tudi, da bodo salezijanski predstojniki še nadalje skrbeli, da bo redna božja služba v Spittalu tudi v bodoče.

Slovensko cerkveno občestvo v Spittalu je izgubilo tudi dva zvesta člana. V *večnost je odšel* 11. junija g. Janez Starman, po rodu iz Stare Loke pri Škofji Loki. Dočakal je visoko starost skoraj 86 let. G. Franc Vidic ga je pokopal v petek, 15. junija, na spittalskem pokopališču. Sinu Lojzetu iskreno sožalje.

Mesec dni kasneje, 13. julija, je pa *umrl* g. Rok Grad iz Dola pri

Ljubljani. 15. avgusta bi bil 86 let star. Srčna vodenica ga je spravila v grob. V Spittalu so se poslovili od njega 17. julija, nakar so ga prepeljali v Slovenijo. Zadnji počitek je našel na pokopališču v Št. Jakobu ob Savi. Ženi Antoniji in vsem trem otrokom iskreno sožalje.

Julija ja *praznovala 90. rojstni dan* ga. Kristina Mrak, ki je najstarejša v spittalski slovenski skupnosti. Obenem sta slavila hčerka Jelka z možem Lojzetom Dolinarjem 30-letnico poroke. Jubilarjem iskreno čestitamo.

ŠTAJERSKA

GRADEC — Nekdanji izseljenski duhovnik na Štajerskem, duh. svetnik g. Martin Belej, je praznoval *40-letnico mašništva*. Povabil je svoje sošolce in so v četrtek, 12. julija, v minoritski cerkvi v Gradcu s koncelebrirano mašo proslavili ta jubilej. Nekaj jih je prišlo iz Slovenije, g. Vogrin in Pečovnik sta prišla iz Minesote v ZDA, g. Fideršek pa celo iz daljne Argentine. Skromnemu in dobremu duhovniku Martinu želimo, da bi dočakal tudi zlato mašo v krogu svojih sošolcev.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Blagoslov v mladih družinah: V Zutendaalu se je v družini g. Daniela in ge. Liližane Avsec junija rodila hčerka Zofija.

V Mechelenu se je v družini ge. Marte in g. Karla Cverle rodil prvorojenec Peter. Tako se je spet pomnožila mladina „Vesele mladine“.

K rojstvu Zofije in Petra iskreno čestitamo in želimo božjega blagoslova pri vzgoji.

Na binkoštni ponedeljek smo imeli običajno *romanje v Banneux* in popoldne piknikovanje na ukrajinski pristavi v Ardenah. Iz Limburga so se rojaki pripeljali v dveh avtobusih in z osebnimi avtomobili. Vedno več rojakov se pripelje iz Liège in okolice. Opozarjamo, naj rojaki ne pozabijo vzeti s seboj naš informacijski list Baklo, kjer je točno

Pok. Marija Lužar iz La Bouveria

označen kraj in čas našega srečanja v Banneuxu. Hvala vsem za dobro voljo!

Znova polagamo na srce vsem našim rojakom na področju, naj bi se Slovenskega dne v Eisdenu in skupnega romanja v Banneux udeleževali v čim lepšem številu.

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Tokrat moramo zabeležiti kar *štiri smrti* med rojaki v Borinage: 29. maja je umrl v kliniki Warquignies upokojeni rudar g. Janko Rupnik iz Quiévraina. Rodil se je 22. avgusta 1920 v Idriji, Slovenija. Njegovi ženi ge. Slavici in otrokom naše sožalje!

Istotako v kliniki Warquignies je 15. junija umrl g. Jože Tavčar iz Boussua, upokojeni rudar. Rodil se je 31. marca 1917 v Poljanah pri Cerknem v Sloveniji. Ženi ge. Albini in hčerki Aniti naše sožalje!

Par dni kasneje, 18. junija, je umrla ga. Frančiška Blatnik vd. Verbic iz La Bouveria. Rodila se je 7. novembra 1905 v Šentjerneju, Slovenija. Njenim otrokom in sorodnikom naše sožalje.

Dober mesec kasneje, 28. julija, je pa umrla v 83. letu starosti ga. Marija Lužar roj. Cujnik iz La Bouveria. Rodila se je tudi v Šentjerneju, 22. jan. 1902. To „Lužarjevo mam“ smo vsi poznali in visoko cenili. Pri njej je bil vedno vsak dobrodošel. Pokopali smo jo 1. avgusta ob veliki udeležbi rojakov in rojakinj. Njenim otrokom Ivanu, Tončki in Jacquesu naše sožalje!

Pok. Janko Rupnik iz Quiévraina

Vljudno vabimo na

XXIV. Slovenski dan v Eisdenu

v soboto, 29. septembra 1984, v Kulturnem Centrumu.

Začetek bo ob štirih popoldne s službo božjo. Sledil bo kulturni in družabni program, pri katerem bodo sodelovali: Mešani in moški zbor Zvon iz Holandije, Slomškov mešani in moški zbor, Vesela mladina, Slovenski vrtec itd.

Prosto zabavo bo vodil popularni ansambel Veseli vaški godci, ki ga vodi g. Slavko Starman.

Pridite v čim lepšem številu! Pazite, prosimo, na datum. Iz tehničnih razlogov bo letos privedev dva tedna prej kot običajno. Torej v soboto, 29. septembra!

Pok. Jože Tavčar iz Boussua

Dodajmo še eno veselejšo novico: 12. maja se je v Quaregnonu poročila g. Jean-Pierre Delfar iz Bruslja z gdč. Rozo Zaffuto. Novonastali družini tudi naše čestitke!

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, Impasse Hoche, poleg Slovenskega doma.

Obisk škofa Kvasa, birma, prvo obhajilo. — Vnebohod je bil velik praznik za našo skupnost, ki se ga je tudi udeležila v res izredno velikem številu. Obiskal nas je škof Kvas iz Ljubljane, ki je med slovensko mašo, kjer je somaševalo 8 duhovnikov (g. Čretnik, Flis, Ocvirk in naš prijatelj Lafon iz Pariza, g. Kamin in g. Felc iz Merlebacha, g. Zdešar in g. Stegu iz Nemčije), potrdil v veri v zakramentu birme ne samo 16 birmancev in birmank, ampak tudi nas vse, ko nam je s topljo in prisrčno besedo polagal na srce zvestobo Kristusu in Cerkvi. Trije naši najmlajši: Ciril, Florence in Klemen, pa so ta dan prvič pristopi-

Del birmancev s škofom in narodnimi nošami (v Parizu ob birmi).

li h Gospodovi mizi. Med mašo je krasno prepeval pod vodstvom Emila Šinkovca pevski zbor Slomšek iz Merlebacha, čigar obiska smo bili vsi zelo veseli. Slovesnost se je po maši nadaljevala v dvorani, kjer so po zaslugi Društva Slovencev in naših požrtvovalnih gospé vsi bili lepo postreženi. Vsem prisrčna zahvala, v prvi vrsti seveda škofu Kvasu za njegov obisk. In naše čestitke birmancem in birmankam, z željo in s trdnim upanjem, da bodo v bodočnosti pokazali, da so res bili potrjeni v veri.

Razstava slikarke gospé Marjanice Savinšek. — Na Vnebohod je bila v Slovenskem domu odprta razstava slovenske pariške umetnice Marjanice Savinšek. Srečanje z umetnikom je vedno izredno doživetje, posebej pa še z umetnico, ki že vrsto let živi in deluje v slovenski skupnosti v Parizu. Razstava, ki je bila odprta do 18. junija, je žela izredno zanimanje med vsemi Slovenci.

Zaključek šole in praznik naših staršev. — V nedeljo, 17. junija, smo praznovali naše očete in matere, otroci pa so v zaključnem nastopu, ki je bil zelo pester in živahen, pokazali in dokazali, da niso med letom v slovenski šoli izgubljali čas. V šolskem letu 1983/84 je v okviru slovenske župnije v Slovenskem domu obiskovalo slovensko šolo in slovenski verouk 20 otrok, v Bligny 3, v Puteaux pa 2. Pri šoli so sodelovali in jo oblikovali: g. Čretnik, g. Flis, sestra Cirila, sestra Slava, gdč. Mira, deloma g. Valant (pri ko-

Pred vstopom v cerkev (Pariz — Vnebohod)

loniji), za petje pa sta skrbela g. Ocvirk in gospa Minka. Otrokom in staršem čestitamo za njihovo vztrajnost, vsem res požrtvovalnim oblikovavcem šole pa se moramo iskreno zahvaliti za njihovo nesebično delo.

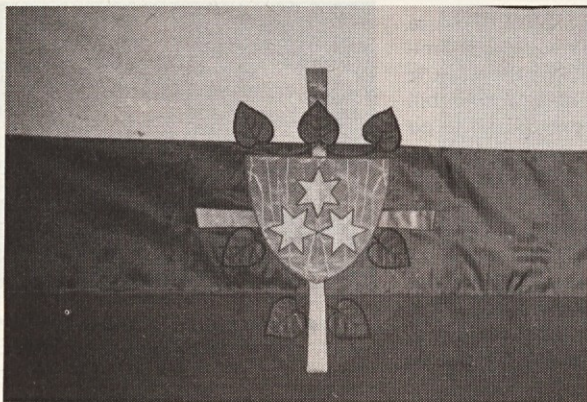
Začetek novega šolskega leta bo v nedeljo, 23. septembra, ob pol treh popoldne. Pokažimo, da so narodni in verski zakladi naših prednikov tudi naši in poskrbimo, da jih bomo v primerni obliki znali posredovati tudi našim mladim, čeprav to ni vedno lahko.

Na cvetno nedeljo je bila v Antony krščena Nataša Fages, 23. junija pa v Chatillonu Sabrina Golobič.

23. junija sta pred oltarjem potrdila svojo ljubezen Marc Retailleau-Munih in Michèle Magnier, katerima

Ob odprtju razstave Marjanice Savinšek v Slovenskem domu v Parizu.

Leva slika: Zastava Društva Slovencev v Parizu. Načrt je napravil akademski slikar Stane Kregar, blagoslovil jo je g. Čretnik na veliko noč 1966. Slovenska trobojnica, v sredi na modrem polju je slovenski grb s tremi zvezdami; v ozadju grba je zlati križ, sedem zelenih lipovih listov obkroža grb. V tej simboliki je ves program in je povedano, kdo in kaj smo in ostanemo. — Desna slika: Ob blagoslovitvi zastave Društva Slovencev v Parizu. Zastavo drži takratni predsednik Jože Boštjančič, zastavi botrujeta Tončka Kogoj-Lukežič in dr. Franc Žajdela.“

želimo vso srečo na njuni življenjski poti.

Čestitamo tudi Jean-Claudu Krapežu, ki je po uspešnih študijah iz termodinamike postal inženir iste stroke.

„KORENINE so simbol rasti, življenja; zato smo za naslov izbrali KORENINE, ko smo se v naši skupnosti odločili za izdajanje glasila,“ beremo v prvi številki novega lista. List „hoče biti predvsem glasilo naše skupnosti, v njem naj bi bravci našli drobne novice o življenju Slovencev v Parizu in okolici, poročila o delovanju Društva Slovencev, vsa podrobna obvestila in podobno“ — s temi besedami se KORENINE predstavijo. Prva številka prinaša med drugim pregled dejavnosti Društva Slovencev v sezoni 1983/84 in okvirni program za prihodnje mesce, sestavek o slovenskih oddajah Radia Notre-Dame, poročilo o slovenski šoli in slovenskem veronauku, otroški kotichek, pa še dve doživeti pesmi, ki ju je napisala Vesna. KORENINAM želimo bogato bodočnost. S pesnikom Župančičem lahko rečemo: če bodo srebale soke iz najgloblje globočine, bodo vrhovi, kot mreže vržene v zračne toke, lovilili nebeške jasnine!

Radio Notre-Dame oddaja v slo-

venščini vsak četrtek zvečer od 20.00 do 20.25 na frekvenčni modulaciji 100,2 MHz.

Na mednarodnem polju naše slovenske pariške oddaje pričajo, da smo v primeru s številnejšimi narodi sicer relativno res majhni, a vendar pomembni. To je pa važno za našo sedanost in za našo bodočnost. Zato so naše oddaje napovedane tudi v francoščini, kakor so seveda napovedane v programih Radia Notre-Dame in v škofijskem biltenu Paris Notre-Dame.

Za našo skupnost so pa te oddaje edinstvena prilžnost, da se v vrvežu in razdaljah pariškega vele mesta ob radiu tudi med tednom srečamo, ogrejemo svoja srca ob slovenski besedi in pesmi ter se zavemo, kdo smo in kakšno je naše poslanstvo v svetu.

Naše oddaje so pa tudi otipljiv dokaz požrtvovalnosti vseh, ki sodelujejo. Oddaje, ki se ne stresejo kar iz rokava, je treba najprej pripraviti, potem jih oblikovati in nato posneti na kasete. Vse to zahteva mnogo časa in truda. Vsi vemo, da je v vlemestu čas silno dragocen in da nam ga prevozna sredstva jemljejo ogromno. Vsak sodelavec pa poleg svojega poklicnega dela opravlja še to delo, in to samo iz ljubezni do slovenske stvari in edino plačilo je, da nas naši ljudje radi poslušajo in

da s svojimi opombami sodelujejo pri oblikovanju oddaj.

Prvi dve oddaji meseca septembra (6. in 13.) bosta na originalen način posvečeni najlepšim in najglobljim trenutkom srečan z Bogom na naši življenjski romarski poti.

MELUN (Seine-et-Marne)

K skupni maši se bomo zbrali v nedeljo, 9. septembra, ob devetih dopoldne v poljski cerkvi v Dammarie.

LA MACHINE (Nièvre)

V nedeljo, 16. septembra, bo ob devetih zjutraj maša za rojake. Vsi prijazno vabljeni!

MORESTEL (Isère)

Za binškožni praznik je sestra Anica Starman, ki že več let deluje kot zdravnica v misijonu na Slonokoščeni obali (Côte d'Ivoire), pri maši, ki jo je vodil grenobelski škof, potrdila svojo odločitev, da bo vse življenje kot redovnica služila Bogu in ljudem. Naj božji blagoslov spremlja njeno življenjsko žrtev in naj mnoge in mnogi najdejo isto pot!

TOURS

Od 9. do 11. junija je bilo v Toursu mednarodno srečanje zborovskega petja (Rencontres internationales de chant choral). Udeležilo se ga je 20 mešanih zborov iz sedmih evropskih držav in iz Brazilije. Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane je dobil prvo mesto v ljudski pesmi, drugo mesto v umetni pesmi in prvo mesto v celotnem tekmovanju. Slovenci smo upravičeno ponosni na svojo pesem.

PARAY VIELLE POSTE

V torek, 10. julija, je po dolgi in težki bolezni odšla h Gospodu po zasluženem plačilo gospa Elizabeta Švec. Rojena je bila v Babincih v Prekmurju in je dočakala 74 let. V Francijo je prišla julija 1936. Njen mož Franc je umrl pred 14 leti.

Zapušča sina Edvarda in hčerki Angèle, poročena Pudelko, ter Kristino. Bila je verna in tiha gospa, ki je storila mnogo dobrega v življenju. Najprej svojim otrokom, zlasti sinu Edvardu. Bila je zelo zaslužna za Slovenski dom v Parizu. Dokler je mogla, se je tudi redno udeleževala slovenske službe božje in naših kulturnih prireditev.

Pogreb je bil v Paray Vielle Poste 13. julija ob udeležbi prijateljev in znancev, poleg družine seveda. Bog naj ji bo bogat plačnik!

Pokojna gospa Elizabeta Švec

TUCQUEGNIEUX MARINE

V počitnicah sva se z ženo potepala po Pirenejskih gorah ob Španiji, zato ne vem, kaj se je ta čas godilo v Tucquegnieuxu.

Najprej vam moram sporočiti zelo, zelo žalostno novico. Nekoliko prej, kot sva odšla na oddih, je v teku treh tednov odšlo v večnost devet oseb, naših slovenskih oseb, in sicer štirje možje: *Gornik, Komljanec, Marketi* (pred laško okupacijo se je menda pisal Markič) in *Kofol*, ter pet žen: *Sekuti, Ajdovnik, Ipacec, Miletič* in *Biščak Vera*. Vsi iz bližnje okolice Tucquegnieuxa.

Bil je to strašen udarec ne le za družine, ampak tudi zame osebno, saj je večina njih sodelovala z menoj na versko-kulturnem polju.

Najtežje bomo pogrešali prezgodaj umrlo slovensko mater Vero Biščak. Njen pokojni oče je bil organist in pevovodja, ona sama je pa s svojim lepim altom sodelovala pri cerkvenem in svetnem pevskem društvu.

Kaj je ta močna žena prebila in pretrpela v življenju, ne moremo povedati v par vrsticah. Smrtna avtomobilska nesreča 20-letne hčerke, izguba očeta, izguba moža itd. itd. Strašni udarci so tolkli po njej kakor težko kovaško kladivo, dokler je niso ubili. Naj ji dobri Stvarnik podeli lepše življenje na drugem svetu!

V prihodnjih številkah Naše luči bomo skušali opisati, kako potrebni in koristni so bili za slovensko izseljenstvo še drugi zgoraj naštetni umrli.

J. J.

FREYMING-MERLEBACH

Kot pretekla leta bo tudi letos v nedeljo, 2. septembra, v protestantski dvorani v Habsterdicku *veselica* s sodelovanjem slovenskega ansambla iz naše okolice, tombolo in dobro slovensko postrežbo. Vsi prisrčno vabljeni.

Na praznik Kristusovega vnebohoda smo bili v Parizu. Nabralo se nas je za en avtobus. Prvotno je bilo v načrtu, da bi nadaljevali pot v Lurd, a za to se jih je prijavilo premalo. Pa tudi Pariz nam je nudil do-

volj lepega. Udeležiti smo se hoteli birme tamkajšnjih slovenskih otrok, ki jim jo je podelil ljubljanski pomožni škof Jožef Kvas. G. Čretnik nam je pripravil lep sprejem v Slovenskem domu. Ob pogledu na ta dom smo dobili novega poguma za vztrajanje pri delu za naš dom v Merlebachu. Popoldne smo si ogledali še vsaj tri glavne točke velikega pariškega mesta: Eifflov stolp, baziliko Sacre Coeur na Mont-Matre in stolnico Notre-Dame. Polni lepih vtisov smo se v pozni noči vrnilo domov.

Pa tudi v Medjugorju smo bili od 21. do 25. junija; sicer samo trije: slovenski duhovnik iz Merlebacha in dve Slovenki, ga. Curk iz Fareberswillerja, od koder je bil tudi župnik, in ga. Erjavec iz Schönecka, vseh skupaj pa nas je bilo velik avtobus. Govorili so, da je bilo tam okrog dvesto tisoč ljudi, morda še posebno zato, ker je bila obletnica začetka prikazovanj. Res smo videli tam nepregledno vrsto avtobusov, med temi smo opazili enega iz Rima, enega iz Milana, enega iz Padove in enega iz Gradca v Avstriji. V nedeljo pa je prišel še eden iz Ljubljane. Sv. maše so bile tam v francoskem, italijanskem, nemškem in angleškem jeziku.

Ko je bilo večje število ljudi zadaj za cerkvijo, nekako ob šestih popoldne, so potem pripovedovali, da so videli sončni čudež. Mene, pisca tega poročila, žal, ni bilo zraven, poročam torej le, kar so mi drugi povedali. Prva je bila neka družina iz Rima. Mož me je vprašal: „Reverendo, ha visto il miracolo del sole?“ (Ali ste videli sončni čudež?) In potem je pripovedoval, da se je sonce začelo vrteti, da se je približevalo in oddaljevalo in potem, da se je prikazalo notri nekaj takega kot hostija. Pojav da je trajal kakih 20 minut in pri tem da je bilo mogoče gledati v sonce brez težave, čeprav ga ni pokrival noben oblaček. „Ma insomma, io sono un miracolato della Madonna,“ je zaključil poln navdušenja. (Obdarjen sem bil z Marijinim čudežem.) Zaenkrat sem vzel to le na znanje, češ bomo videli, ali bo še kdo drugi kaj takega pripovedoval. In glej, kakor hitro me na poti do avtobusa dohitita naši

dve Slovenki, je bilo njuno prvo vprašanje: „Ali ste videli, ko se je sonce vrtelo?“ In pripovedovali sta isto kot oni Italijan. Sedaj je bilo to potrjeno še po tretji priči, po nekih osebah iz Ljubljane, s katerimi se je pozneje ena od tukajšnjih družin srečala ob priliki dopusta. Brez osnove torej ta stvar ni. Govorili smo tudi z nekaterimi vidci, jaz z Marijo Pavlovič, z dečkom Jakobom Čolom in z Ivanom Ivankovič. Vsi so duševno popolnoma normalni, tako da o kaki halucinaciji ali sugestiji od strani svojcev ni govora. Koliko se pa tam premoli in koliko jih prejme sv. zakramente! Kdor vse to vidi, se ne more ubraniti misli, da je tu božja roka prav krepko na delu. Goriški „Katoliški glas“ je v zadnji številki v zvezi s tem poudaril: „Previdnosti ni nikoli preveč.“ Naj bo! Toda če nas bo povsod sama previdnost, ne bomo nikamor prišli. Podobni bomo tistemu šoferju, ki je celo v klanec zaviral in pri tem dejal: „Čez gvišnost ni!“ Kolikor je previdnosti nasproti Medjugorju preveč, bi prišla prav nasproti nekaterim izrastkom v pokoncilski Cerkvi, predvsem proti pogubnemu ekuumenizmu, poudarjanju „tudi pozitivnih strani“ Lutrove osebnosti in podobno. Dva poštena in resna nem-

ška časnika, Das neue Volk in Der Fels, zavzemata do Medjugorja zelo pozitivno stališče. Prav bi bilo, če bi si „previdneži“ tudi njuno mnenje malo ogledali.

Predsednik naše slovenske katoliške misije tudi želi nekaj povedati:

Kot predsednik naše skupnosti vas najprej opozarjam na list Med nami povedano, ki izhaja kot priloga Naše luči in vas informira o tem, kar je važno še posebno za naše področje, o mašnih namenih tekočega meseca, o pevskih vajah, o veselicah, o zadnjih dosežkih v našem domu in o njegovem finančnem položaju. Urejujemo ga s peščico prostovoljcev in naredili smo že veliko. Odstraniti je bilo treba kak zid zaradi povečanja dvorane in kapele. Že do sedaj je bilo čez 1400 ur. Ponošni smo lahko, da imamo pri tem delu g. Jožeta Kamina, talentiranega arhitekta, ki nam daje navodila in tudi sam dela ves svoj prosti čas.

Prvi naš duhovnik je bil g. Hafner, potem g. Škebec, l. 1936 pa je prišel mgr. Stanko Grims, ki je še vedno med nami. Zaradi mnogih zaslug je zelo priljubljen. Imamo tudi dober cerkveni zbor Slomšek, ki vodi naš odlični organist, g.

Emil Šinkovec. Od ustanoviteljev pevskega zbora je še ostal samo eden, Franc Kosec, ki je še vedno aktiven basist. Prejel je celo krasno diplomu od prevzvišenega g. škofa iz Metza, zbor pa mu je podaril ikono.

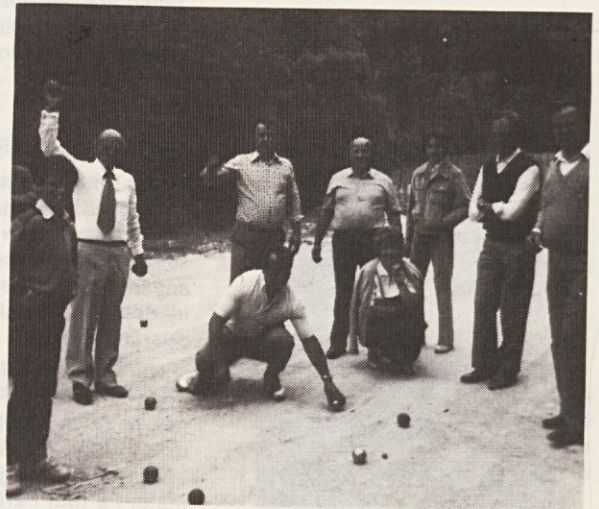
Ljubo Colja, predsednik

NICA

Na veliko noč smo veselo praznovali Jezusovo vstajenje pri slovenski maši, kateri je prisostvovalo precej naših rojakov. Vsaka nedelja je mala velika noč, ko bi se tudi morali v veliko večjem številu zbrati in pred Bogom zastopati našo skupnost. Na velikonočni ponedeljek pa smo skupaj odšli v naravo pri Levensu, kjer smo v veselem razpoloženju preživeli dan. Sonce nas je dobro ožgalo, tako da so drugi dan nekateri imeli težave. Tudi na 1. maj smo tako storili.

Pozno smo zvedeli, da se je na samo veliko noč preselil v večnost g. Ivan Filipič, star 53 let, doma iz Prestranka pri Postojni. V Francijo je prišel pred 27 leti in se naselil v St. Martin du Var pri Nici, kjer je tudi umrl. Sosedom se je zdelo čudno, da gori luč v njegovem stanovanju; tako so ga našli mrtvega. Po poklicu je bil električar. Živel je sam in malo kdo ga je poznal, ker

Levo: NICA: Ko imamo prost dan, radi gremo skupaj v naravo. Tako smo na velikonočni ponedeljek piknikovali na Levensu. — Desno: Najbolj priljubljeno razvedrilo naših mož je balinanje.

Levo: NICA: Za konec maja, na Vnebohod, smo romali na Laghet, Marijino božjo pot pri Nici. Po maši smo tam imeli skupno kosilo. — Desno: CHATEAUNEUF-LES-MARTIGUES: Že smo poročali o zlati poroki Lukman Franca in Justine 26. 5. 1984. Zlatoporočenca sta prišla pred oltar obnovit svojo zvestobo in se zahvalit Bogu za vse prijetne in tudi težke trenutke skupnega življenja. Naj ju Bog še dolgo poživi.

ni prihajal med slovenske rojake. Na našem področju je še veliko rojakov, ki že dolga leta tukaj živijo, pa jih ne poznamo. Sv. pismo pravi: „Ni dobro človeku samemu biti“ (1 Mz 2, 8), in na drugem mestu: „Bolja je, da sta dva kakor eden . . . In če eden pade, ga njegov tovariš vzdigne; gorje enemu . . . pa ni drugega, da bi ga vzdignil“ (Prid 4, 9). — Naj dobri Bog temu našemu rojaku prižge večno luč, ki naj mu vekomaj sveti v blaženi večnosti.

kaj pesmi so zapeli otroci sami. Tudi brali so korajžno sami, višja skupina pa je pripravila lepe in domiselne prošnje, ki so prišle iz srca.

Po maši smo imeli skupno srečanje v viteški dvorani, kjer smo pripravili tekmovanje verskega znanja. Otroci so bili razdeljeni v 4 tekmovalne skupine. Zmagala je sicer višja skupina iz Frankfurta, a pohvaliti moramo vse sodelujoče, ker so se res skrbno pripravili in veliko znali. Škoda je bilo le, da nekateri odrasli udeleženci niso bili dovolj zbrani in včasih kar preglasni, zaradi česar so se mnogi po prireditvi tudi pritoževali. Težko je potrpeti in mirno tričetrt ure poslušati spored, toda zavedati se je treba, da moramo biti mladim vzor. Mar res ne znamo več ceniti duhovnih vrednot? Kako naj se mladi navadijo poslušanja in potrpljenja, če staršev nastop lastnih otrok ne zanima. Moram priznati, da sem bil žalosten, ker smo odrasli pri tem izpitu padli, mladi pa so ga naredili. Upam, da bomo drugo leto nastopajočim pokazali več zrelosti.

Po končani prireditvi so starši prvoobhajancev poskrbeli še za telesno hrano. Vsem, ki so pomagali, da je bila ta nedelja res lep Gospo-

dov dan, se lepo zahvaljujem. Počitnice bodo gotovo dobrodošle in težko pričakovane.

STUTTGART-okolica

Med oddajami za izseljence ljubljanski radio nikoli ne poroča o življenju in delu verskih skupnosti slovenskih izseljencev, čeprav je zelo pestro in veliko pripomore k razvoju in ohranitvi slovenske zavesti na tujem. Te oddaje so zato enostranske, tendenčne in neobjektivne in jih moramo samo pomilovati. Nasprotno pa je v zadnjem času radio Vatikan ponovno poročal o delovanju naših verskih skupnosti na Württemberškem. Slovenci v domovini, ki te oddaje poslušajo, dobijo tako bolj objektivno sliko o življenju naših delavcev na tem področju.

Tudi letošnje pomlad smo imeli več prireditev, ki jih je vredno omeniti:

V nedeljo, 13. maja, smo praznovali v Stuttgartu *materinsko nedeljo*. Maša je bila za to priliko posebno slovesna. Poleg našega moškega zbora Domačega zvona je bogoslužje oplešala in obogatila nemško-slovenska instrumentalna in vokalna skupina iz Degerlocha,

nemčija

FRANKFURT

Šolsko leto se je izteklo in zaključili smo ga z lepo slovesnostjo prvega sv. obhajila šestih otrok, ki so se vse leto pridno pripravljali na to. Po dolgem času smo spet enkrat napolnili cerkev, saj je bila zbrana vsa župnija, ker ni bilo maše v Darmstadtu in Mainzu. Prvoobhajance so spremljali v sprevodu ministranti in lanskoletni prvoobhajanci. Maša je bila lepo pripravljena in ne-

Moški glasovi, citre in kitare nemško-slovenske skupine častijo Boga med slovensko službo božjo v Stuttgartu na materinsko nedeljo.

ki jo sestavlja 15 oseb, med njimi trije naši fantje. Z 9 citrami, 2 kitarama in moškim kvartetom je ta skupina izvajala bavarsko ljudsko mašo Waldler Messe Ferdinanda Neimaierja. Slovenska in nemška beseda in verska melodija v čast Stvarniku je povezala obe narodnosti v eno družino ter jo duhovno obogatila. Cerkev je bila seveda to pot polno zasedena. Omenjeno skupino vodita gospod Hans Saumweber in učiteljica glasbe, gospa Rosa Braun.

Tak spored bi še in še poslušale. Deklamacije, pesmi in melodije sežejo v materino srce in tako je že skozi 15 let na materinski dan v Stuttgartu.

Zbor Domači zvon poje na čast materam (navzočih okrog 100) na njihov praznik v Stuttgartu 13. 5. 1984.

Spored v dvorani je bil seveda pester kot vedno. Otroci Sobotne šole in drugi mladinci so počastili matere z deklamacijami, pesmijo in muziciranjem. Dvanajst deklic v narodnih nošah, ki so s flautami zaigrale venček narodnih, je bil kar najlepši šopek v dvorani. Da ne prekinemo petnajstletne tradicije, smo materam tudi na letošnji proslavi postregli s kavo in torto.

Prvoobhajansko nedeljo smo letos praznovali 3. junija. Slovesnosti se je udeležilo 19 otrok, 10 deklic in 9 dečkov. Po cerkvenem slavlju so prišli otroci z materami v veliki prostor našega doma, da po lepi slovenski navadi dobijo skromno malico in lepe spominske slike.

Na počitniški koloniji v Tirolih v tednu po binškojih se je mudilo 44 slovenskih šolarjev iz Stuttgarta in okoliških krajev. To je bil teden sproščene gibanja v sveži naravi, spoznavanja tirolske dežele, teden iger in petja, medsebojnega spo-

znavanja in prijateljstva. Kolonijo je vodilo pet odraslih oseb, da je lahko potekala v najlepšem redu. Tudi nebo je bilo naklonjeno, za kar so se udeleženci vsak dan zahvalili Bogu pri skupni maši v lepi baročni cerkvi vasi Brandenburg.

Sobotno šolo smo zaključili 23. junija. Kar 97 šolarjev je dobilo ta dan spričevala o uspehu in pridnosti. Tekom šolskega leta smo jih poučevali v treh oddelkih, razdeljenih po starosti, da se tako vsaj malo približamo njihovemu razvoju. Hvala Bogu, imamo na šoli kvalificirano katehetinjo, sestro Silvo ter

Msgr. Stanko Grims ob prazniku 1. maja 1984 v Habsterdicku. Tudi drugi na sliki so našim ljudem dobro poznani.

učitelja, g. Casarja. Župnik sam vsega dela ne bi zmoget. Ob tej priliki moramo pohvaliti starše, ki so otroke redno pošiljali k pouku, nekateri do 25 km daleč. Upamo, da jim bodo otroco za to hvaležni.

Telovo smo praznovali skupaj z nemškimi verniki pri cerkvi sv. Konrada v Stuttgartu. Naše narodne noše so slovesnost, ki je bila na prostem, lepo poživila.

KREFELD

Na veliko soboto smo Slovenci v Krefeldu ponesli velikonočna jedila k blagoslovu, katerega nam je podelil to leto naš diakon Stanko Čepлак iz Essena, ki je postal velika pomoč gospodu župniku Janezu Puclju iz Oberhausna.

Tokrat nas je bilo bolj malo, ker so mnogi rojakov odšli k svojcem v domovino.

MÜNCHEN

Spet je pred mano težka naloga: v nekaj stavkih naj zabeležim vse, kar se je na naši župniji od zadnjega poročila zgodilo.

● *Prvo obhajilo* smo obhajali 20. maja. Udeležencev je bilo 300, petje se je vrstilo v treh variantah (ljudsko, zborovsko, otroško), ministrantov je bilo lepa vrsta, k obhajilu je šlo veliko vernikov, takoj po maši so bile pete litanije, vsi otroci so dobili v roke razmnoženo besedilo celotne maše, prvoobhajanci so se bili na ves obred skrbno pripravili... Skratka: res je bilo le-

To je bil najlepši slovenski šopek na materinski proslavi v Stuttgartu 13. 5. 1984. Vse deklice so zaigrale na flavte venček narodnih pesmi.

po. Ker nam je k prazniku pomagalo tudi sončno vreme, je bila slovesnost še veličastnejša. Po maši smo se zbrali v krčmi našega rojaka. Tam smo zapeli in se pogovorili, tako da je bilo tisto srečanje prisrčen sklep celotnega praznika.

● *Šolski izlet* smo naredili na Wank, najbolj sončno goro v Partenkirchnu. Bilo nas je za dva velika avtobusa, torej nad sto, otrok in njihovih staršev. Na poti tja grede smo si iz avtobusov ogledali Kochelsee in Weichensee. Na Wank so nas popeljale nove 4-sedežne gondole. Zgoraj pa sonce in istočasno še nekaj snega! Veselje, kpanje, mavžnanje, vriskanje, sproščenost, fotografiranje... Izlet nam bo vsem ostal v najlepšem spominu.

● *Tečaj za zakonce* se je vršil 2. in 3. junija v gradu Fürstenried na

robu Münchna. Skoraj nam je bil že padel v vodo. Ko smo pa v posebnih pismih nekaj deset našim zakonskim parom pojasnili, za kakšno zadevo pri tečaju gre, se jih je, hvala Bogu, oglasilo točno toliko, kolikor je v gradu prostora. In po tečaju so nam vsi zagotavljali, da jim ni žal, da so žrtvovali za tečaj dva dni. Tečaj je vodil jezuitski pater od doma. Tečajniki so pa želeli tudi pogovor s svojima dušnima pastirjema o nekaterih vprašanih naše župnije. Tudi otroci so prišli na svoj račun: tako na zelenicah kot v sobah z igrami so se lahko naigrali do sitega — naši dve sestri in neka naša sodelavka so nanje pazile.

● *Romanje v Lurd*. Res je sicer, da smo začeli nagovarjati naše farane za to romanje že zelo zgodaj, res je pa tudi, da smo 50-sedežni avtobus zlahka napolnili (čeprav je moralo kasneje nekaj romarjev zaradi boleznih izostati). Romanje smo načrtovali za pet dni. Tako dolga pot in obisk krajev Marijinih prikazan v petih dneh — to je res naporen stvar. Vprihodnje bomo pripravili takšno romanje le za manjše skupine (od 20 do 25 romarjev). Kljub vsemu pa je bilo v Lurdu vsem silno všeč. Prav težko smo se ločili od njega. Nazajgrede nas je čakala na italijanski meji stavka carinikov, a smo se iz nje le še neka-ko izvili.

● *Telovska procesija*. Bilo je veliko naših parov v narodni noši, tudi otrok, drugih slovenskih faranov je

Po blagoslovu velikonočnih jedil v Krefeldu.

Naš „slovenski kot“ na münchenem razstavišču je obiskovavce katoliškega shoda informiral o naši župniji v Münchnu in o slovenski Cerkvi domá.

pa bilo zelo malo. Sredi procesije je začelo neusmiljeno deževati. Odložili smo se za „umik“ v prostore podzemne železnice. Sicer je bilo kasneje, ko smo bili že v župnišču, spet vedro, a smo bili le prav storili, da nam ni dež zmočil dragocenih noš.

● **Šolsko mašo** ob sklepu učnega leta smo letos prvič obhajali samostojno, to je, ne v zvezi s šolskim izletom. Udeležili so se je skoraj vsi naši učenci, pa še mnogi njihovi starši. Pri maši so otroci veliko sami peli. Pridiga je vse navzoče spomnila, da je naš tečaj organiziran na treh naravnih zahtevah: na verouku (samo Kristus nam daje odgovor na smisel našega bivanja), slovenščini (naš jezik je za nas pač materina dediščina) in slovenski besedi in pesmi (spoznavanje lepote človeka plemeniti, spoznavanje slovenske lepote pa poleg tega učenca navezuje tudi čustveno na slovenstvo). Po maši so dobili učenci spričevala.

● **Katoliški shod** v Münchnu (od 4. do 8. julija) je pomenil posebno za nemške katoličane veliko poživitev vere v Kristusa. Slovenci smo se na njem predstavili z nekaj svojih „posebnosti“.

— **SLOVENSKI KOT** smo postavili na razstavišču vse tri dni. Z njim smo skušali obiskovavce predvsem informirati, saj mnogi niti niso vedeli, kje Slovenija leži. Poleg velikih

fotografij o našem farnem delu in plakatov o Sloveniji so bili tudi z na daleč berljivimi črkami natiskani glavni podatki o strukturi in delu naše fare in slovenske Cerkve domá. Vse tri dni je bil v slovenskem kotu navzoč po en par v gorenjski narodni noši. Obiskovavci so lahko dobili s seboj NAŠO LUČ in posebej za to priložnost tiskani prospekt (v slovenščini ali nemščini) o naši fari in slovenski Cerkvi domá.

— **ŠKOFOVA MAŠA** je bila najbrž vrh „slovenske predstavitve“ tujini. Mašo je kot glavni celebrant opravil mariborski pomožni škof dr. Smej. Z njim je somaševalo 70 slovenskih in 1 nemški duhovnik. Organizatorji katoliškega shoda so zahtevali, da vsaka nemška fara v Münchnu povabi za v petek popoldne (6. julija) k maši goste. Tako je fara Sv. Duha, kjer imamo Slovenci svojo mašo vsako nedeljo, povabila k tej maši nas. Ker je bila tedaj slučajno v Münchnu tudi skupina slovenskih duhovnikov od doma, je bila povabljeni k tej maši. Škof Smej je pridigal najprej v nemščini, nato pa v slovenščini. Pri majhnem agape po maši se je nemškim gostiteljem zahvalil za njihovo gostoljubnost.

— **Pri MAŠI NARODOV** sta bila navzoča tudi dva para v gorenjski narodni noši: prvi je stal za oltarjem kot priča naše navzočnosti, drugi je prinesel k darovanju naš dar.

— **PRAZNOVANJE NARODOV** je

bilo po maši narodov. Slovenci smo tu razobesili našo narodno zastavo in postavili gostišče. Na prodaj je bilo 50 kil kranjskih klobas, več kot 100 litrov domačega vina in 10 litrov domačega žganja. Vse je šlo kot za med. Naš kvintet je v začetku in na koncu praznovanja igral naše domače melodije.

Krščena sta bila Lidija Turk, hčerka Stanka in Ane, roj. Vičar; ter Tomaž Žerak, sin Srečka in Andreje, roj. Lasnik. Staršem čestitamo, otrokoma pa želimo vse dobro!

nizozemska

V Heerlenu je v juniju g. Zvonko Robek sklenil *zakonsko zvezo* z gdč. Josée van Tussenbroek. Iskreno čestitamo in želimo vso srečo.

Zvonkov bratranec inž. Anton Robek pa je 25. avgusta t. l. sklenil *zakonsko zvezo* z gdč. Lilijano Bresa. Po smrti njegovega starega očeta g. Franca Grila ženin g. Anton skrbno vodi društvo sv. Barbare na tem področju. Prepričani smo, da bo zvesto hodil po poti prezgodaj umrlega očeta g. Antona, ki je bil ves predan slovenski skupnosti.

Mlademu paru iskreno čestitamo in želimo obilje božjega blagoslova.

Nastop pevskih zborov: V nedeljo, 16. sept., popoldne bodo v Cornelius huis in Heerlerheide nastopili slovenski pevski zbori iz Holandije, Francije in Belgije. Vljudno vabimo!

Nepričakovano se je 20. junija poslovil od nas g. Anton Muha, rojen pred 68 leti v Podsredi. Pri zadnji slovenski maši je kot vedno bil še med nami. Dan prej se je s svojo ženo go. Anico vrnil s počitnic v Dubrovniku, kjer se je slabo počutil. Zdravniki so hitro ugotovili bolezen, ki ne pozna milosti. Ranjki g. Anton je v Lindenheuvelu, Heerlerheide in Eisdenu bil vedno z nami. Pridno je pomagal tudi v holandski skupnosti. Zato so prijatelji in znanci ob njegovem slovesu napolnili veliko dekanjsko cerkev v Geleenu. Pogrešali ga bomo. Vdovi ge. Anton, roj. Sket, hčerkama in njunima družinama izrekamo krščansko sožalje.

švedska

VADSTENA

„Poiskali ste srce Švedske, ker ste izbrali Vadsteno za kraj svojih srečanj“. To trditev o Slovencih je za letošnje binkošti izrekel Lars Kavalin, duhovnik v Vadstenu. V Vadstenu se zares počutimo doma. Čutimo, da trdno stojimo na švedski zemlji z vsemi njenimi izročili, ki imajo začetek v sv. Brigiti in v kul-

Suzanca Macuh iz Köpinga je bila letos že tretjič v Vadstenu. Začela je kmalu. Ko je bila prvič, je bila stara komaj sedem tednov.

turi, ki je vzniknila iz duhovnega središča ob Vätternu. Vemo pa, da na to zemljo nismo prišli praznih src. V molitvi, petju, sproščenosti in veselju podoživljamo tisto doto, ki nam jo je dal dom še predno smo se napotili v svet.

Z vseh koncev Švedske smo prihiteli. Veliko jih pride vsako leto. Kdor je bil tam vsaj enkrat, pride ponovno. Iz majhnih občestev prihajamo. Dobro nam de izpovedati svoje verovanje in upanje kdaj tudi v večji skupnosti in v njej dobiti potrditev in novih moči za ljubezen, ki spreminja svet. „Ljubezen je vedno tudi žrtev in napor,“ je v nagovoru pri maši posebej poudaril g. Ludvik, dušni pastir naših rojakov v Veliki Britaniji.

Binkoštno srečanje dobiva vedno bolj obliko proščenja, kjer vsi sodelujemo in vsakdo pozna svoje opravilo, pa naj gre za zborovsko petje

pri maši, kosilo, pripravo dvorane, loterijo ali kaj drugega. Včasih je bilo treba še kaj poprositi, naj bi pomagali pospraviti dvorano, letos smo kot za stavo to naredili vsi skupaj — kar v petih minutah.

Orkester Lastovke iz Landskrone je poskrbel, da so se lahko zavrteli vsi, ki so imeli pete nabrušene za ples. Iz Landskrone so bili tudi pevci zbora Lipa in trio Sestre Budja. Veseljem smo prisluhnili njihovemu ubranemu petju s kančonom upanja, da bodo s svojim nastopom spodbuda drugim v posnemanje.

Ko smo imeli mi svoj shod, je bila v Vadstenu zbrana tudi švedska katoliška mladina na festivalu ob 50-letnici svojega društva. Okrog 2000 jih je bilo. Ob skupnem bogoslužju z mladino okoliških protestantskih župnij je eden od asistentov zajel razpoloženje trenutka v te besede: „Ko vidimo zavzetost takele skupine mladih, čutimo, da se tu nekaj dogaja tako na verskem kot tudi na ekumenskem področju.“ Tudi mi bi mogli reči: Ko pridemo iz tako prostrane dežele skupaj in se srečamo v Vadstenu, čutimo in vemo, da se tu nekaj dogaja.“

VÄSTERAS

19. maja smo v Västerasu krstili Urbana Gregorja, sina Marijana Rozmana in Marjete, roj. Anzelj, ter njegovo štiriletno sestrico Anjo. Novokrščencema želimo obilje blagoslova za napredovanje v modrosti in milosti, staršem pa srečno roko pri vzgoji in obilje zadovoljstva ob duhovni rasti njihovih otrok.

švica

PAPEŽEVO SREČANJE Z INOZEMCI

Papež Janez Pavel II. ima v svojem grbu — kot je vsem znano — kratko in jedrnatno geslo Totus tuus (Ves tvoj), pri čemer se tuos (tvoj) nanaša na Marijo. A če se malo zazremo v njegov način izpolnjevanja papeške službe, bi kaj lahko pomislili na to, da papež želi in hoče

Ko se naša romarska pesem zlije z lepoto švedske narave, začutimo, da smo lahko povsod doma.

biti tudi „ves tvoj“ v odnosu do Cerkve. Vse svoje možnosti in sposobnosti namreč zastavlja v to, da čimbolj vsebinsko in bistveno udejanja Jezusovo naročilo apostolom: „Pojdite po vsem svetu“ (Mk 16, 15) „in učite vse narode“ (Mt 28, 19).

Tako je med „hojo po svetu“ in „učanjem narodov“ papež prišel na pastoralni obisk tudi v Švico, kjer je od 12.—17. junija 1984 „hodil od kraja do kraja“ (Apd 10, 38), od ljudi do ljudi. Ljudje, ki so se na njegov obisk že dalj časa pripravljali pod geslom „ODPRTI KRISTUSOVEMU DUHU“, so ga na krajih, določenih za srečanja, (še kar) navdušeno sprejemali in pozorno poslušali. Vsako srečanje (povprečno po 2 na dan) je bilo zelo dobro pripravljeno in izpeljano, predvsem pa prisrčno, čemur vedno in povsod pripomore papeževa domačnost in pristopnost. Celo vreme je ves tisti teden bilo izjemoma lepo. V štirih krogih pa so bila mnenja glede njegovega prihoda in sprejema precej razdeljena, zato udeležba pri srečanjih ni dosegla predhodnega pričakovanja. Delni vzrok so bile tudi istočasne večdnevne športne prireditve, pa seveda zraven še tista najlažja in najenostavnejša: „Na TV se bo še lepše, lažje in boljše videlo.“

Za tiste, ki smo prišli v Švico iz raznih strani sveta, je — zahvaljujoč zlasti cerkvenemu vodstvu v Švici — bilo najpomembnejše srečanje s papežem v soboto, 16. junija, dopoldne v LUZERNU na Tribschnu. Zato smo tudi Slovenci — kdor je mogel (in hotel) — pohiteli tja, da bi s svojo navzočnostjo izrazili papežu dobrodošlico, mu vzkliknili v pozdrav in potrdili osebno prepričanje: kjer je papež, tam je Cerkev, kjer je Cerkev, tam je Kristus . . .

Do papeževega prihoda so na posebnem odru dobri dve uri nastopale razne folklorne skupine. Slednjič se je zaslislalo brnenje helikopterskih motorjev . . .

Po pristanku helikopterja se je papež napotil proti zanj pripravljeni tribuni. Počasi se je pomikal skozi špalir, ki so mu poseben čar dajale raznovrstne narodne noše. Papež jih vsaj nekatere pozna, zato je med rokovanjem z ljudmi z vso gotovost-

jo vprašal tudi eno izmed naših: „Si Slovenka?“

Ko je papež prišel s spremstvom na oder, ga je v italijanščini (italijanska narodnostna skupina je namreč v Švici največja) pozdravil baselški pomožni škof dr. Joseph Candolfi, zastopnik švicarske škofovske konference za vprašanje tujcev, za njim pa še hrvaška socialna delavka Blagica Alilović in družinski oče iz Indokine, vsak v svojem materinem jeziku.

Celotno srečanje je potekalo v slogu besednega bogoslužja, med katerim so se — v duhu vesoljnosti Kristusove Cerkve — branje in petje, molitve in prošnje, pozdravi in nagovori vrstili v raznih jezikih. Tako je tudi nas Slovence papež pozdravil v našem jeziku.

Poleg božje besede same sta najbolj izstopali dve stvari: papežev govor in predstavitev zastopnikov inozemcev po narodnostih, živečih v Švici. Naše 6-člansko zastopništvo je bilo dokaj pestro, saj je med pomikanjem po stopnicah do papeža bilo razločno videti civilno in redovno obleko (moško in žensko) ter narodno nošo (par). Po zvočnikih pa se je lepo slišalo, katera narodnostna skupina pristopa k papežu. — V svojem govoru je papež predvsem pokazal na probleme tujih delavcev in beguncev ter poudaril važnost in potrebnost nadaljevanja švicarske skrbne odprtosti do njih. „Najprej moramo gledati človeka, in šele zatem delovno silo,“ je zatrdil.

Ob slovesu je poleg drugih tudi slovenska družina v imenu sonarodnjakov izročila priložnostno darilo v znamenje hvaležnosti in zvestobe.

Nekoliko je motilo, da se Slovenci nis(mo) držali bolj skupaj. Razlog temu je treba iskati pri poprejšnjem navodilu, naj ne bo nikakršnih transparentov. Izgleda pa, da smo samo Slovenci (žal) to upoštevali.

Med srečanjem so se TV-kamere „sprehajale“ po odru in med zbrano množico in kot ponavadi poiskale kašne značajnejše točke. Ena izmed kamer se je pomudila tudi pri nekaterih slovenskih narodnih nošah, ki jih je vseh bilo kar lepo število. Po končani slovesnosti pa so

jih zaradi svojevrstnosti še mnogi fotografi prosili za posnetek.

Gotovo bi se ob takih srečanjih, ko papež pride med nas in nam je tako blizu, vsakdo od prisotnih najraje rokoval z njim. Vendar je tudi razumljivo, da to ob tolikšni množici nikjer in nikoli pač ni možno. Kljub temu pa nam njegova beseda in z obraza sijoča dobrota (lahko) dajeta novega poguma in žive vne- me za vztrajanje na poti poklicanosti in za iskanje novih možnosti, da bi bili vedno „ODPRTI KRISTUSOVEMU DUHU“. To je končno bil ves namen in cilj papeževega obiska. V tem smislu bo to srečanje zanesljivo ostalo nepozabno in — upajmo — plodonosno.

Dobri Bog naj vedno spremlja in podpira papeža „pri oznanjevanju resnice evangelija“ (Kol 1, 5), nas pa odpira za sprejem njegove besede in navdaja „s pripravlenostjo za evangelij miru“ (Ef 6, 15).

Letno romanje k Mariji v Einsiedeln

bo tudi letos (kot ponavadi) na
4. nedeljo v sept., t. j. 23. sept.

Na to romarsko srečanje ste vabljeni vse Slovenke in Slovenci (z družinami), ki živite v Švici ali zunaj švicarske meje. Narodne noše, ki jih je čedalje več in tudi spet postajajo vedno bolj znane, so kajpada zaželene.

Spored romanja:

Od 10.00 do 12.00: spovedovanje v kapeli na levi strani (znotraj) cerkve spredaj.

Ob 13.30: pobožnost križevega pota, če bo vreme dopuščalo. Zbiranje pred cerkvijo na desni strani pri prvi postaji.

Ob 12.15: maša z ljudskim petjem in pridigo škofa, ki bo prišel iz domovine. Po maši pete litani- je Matere božje v Marijini kapeli, nato pred cerkvijo skupno sli- kanje, če nam bo vreme naklon- njeno. Kosilo v hotelu.

Srečno pot, lepo romanje in na veselo svidenje!

slovinci ob meji

KOROŠKA

V celovski stolnici so izvedli oratorij Vir ljubezni, ki ga je uglasbil za 800-letnico smrti sv. Frančiška na Dunaju živeči slovenski duhovnik in glasbenik g. Avgust Ipavec. Sodelovalo je nad 400 oseb. Dirigiral je skladatelj sam. — Na Vnebohodu se je vršil že desetič Otroški dan, ki se ga je udeležilo okrog 400 otrok. Prireditev je bila v Bilčovsu. — V Gradcu je 15. junija umrl upokojeni profesor Slovenske gimnazije v Celovcu in dušni pastir za Slovence v Celovcu, g. dr. Janez Polanc. Rojen je bil 1921 v Gorjušah nad Bohinjem. Vojna vihra ga je pripeljala na Koroško, kjer je študiral teologijo in potem tam ostal. Za Mohorjevo družbo je mnogo let urejal Koledar, bil urednik otroškega tednika Otok božji, pa tudi dolga leta je hodil spovedovat za praznike v Spittal ob Dravi. 22. junija ga je pokopal škof Kapellari v spremstvu 100 duhovnikov. — Katoliška mladina na Koroškem je letos skupaj praznovala Mladinski dan 17. junija v Št. Pavlu v Labotski dolini. Okrog 400 mladih se ga je udeležilo, od teh dve tretjini z južne Koroške. Zaključno mašo je dvojezično opravil škof Kapellari. — Tri novomašnike je celovski škof posvetil 29. junija. Eden od njih je Slovenec, g. Peter Olip iz Sel pod Košuto. Novo mašo je imel 8. julija ob veliki udeležbi vernikov. — Slovenski skavti na Koroškem so praznovali srebrni jubilej. Priredili so taborjenje, ki so se ga udeležili tudi goriški in tržaški skavti. Taborili so v Globasnici od 18. do 29. julija. — Županija Št. Rupert pri Velikovcu je po 13 letih dobila spet svojega župnika. Župnik je postal g. Jožef Domej. — Pri reviji pevskih zborov v Spittalu ob Dravi je letos sodeloval tudi zbor Srce iz Dobrle vasi, ki je zapel 4 pesmi. Občinstvo je pevce nagradilo z močnim ploskanjem. — V Št. Jakobu v Rožu je mešani zbor Rož praznoval 10-letnico delovanja. Jubilejni koncert je izvrstno uspel. — Celovška univerza

je pripravila v juniju Slovenski teden s predavanji in debatami o problemih dvojezičnosti na Koroškem. — 28. junija je preteklo 35 let, ko je bil v Celovcu ustanovljen Narodni svet koroških Slovencev, ki povezuje krščansko misleče Slovence na Koroškem.

GORIŠKA

Ob koncu šolskega leta so v Štandrežu priredili Pastirčkov dan. Pastirček je otroški mesečnik, ki izhaja že 38 let. Nastopali so otroci iz Goriškega in Tržaškega. — Goriški skavti so praznovali svoj praznik 1. maja v Sovodnjah. Med sv. mašo je bilo sprejetih v skavtsko družino 29 izvidnikov in vodnic ter 18 volčičev in veveric. — Zbor Rupa-Peč je za zlati jubilej priredil 19. maja v Katoliškem domu v Gorici koncert. — Maja je 20 slovenskih bogoslovcev obiskalo slovensko farno skupnost v Gorici in goriške bogoslovce. Peli so pri šmarnicah in priredili tudi koncert v avditoriju Alojzija Fogarja. — V goriški stolnici je imel Slovenski oktet nastop. Peli so Gallusove skladbe, slovanske liturgične in črnske duhovne pesmi. — Nad 10.000 Slovencev, ki živijo ob meji v Italiji, se je 20. maja zbralo v Gorici na Travniku in zahtevalo globalno zaščito slovenskega življa v Italiji. — Nadškof dr. Jože Žabkar, ki je bil dolga leta pronuncij in papeški delegat v skandinavskih deželah in umrl v Rimu, je našel poslednji dom na Goriškem pokopališču poleg svojih staršev. Somaševanje je vodil goriški nadškof. Somaševali so metropolit dr. Šuštar, škofa dr. Jenko iz Kopra ter dr. Lenič iz Ljubljane. Pokojni nadškof je bil po rojstvu iz Jesenic na Gorenjskem, po starših pa Goričan. — Slovenska župnija v Gorici je priredila 17. junija Dan staršev. Dopoldne je bila na Placuti zahvalna maša, popoldne pa v Katoliškem domu kulturni in zabavni program. — Zora Piščanc je v samozaložbi izdala 224 strani obsegajočo knjigo Most čez Ocean, ki je posvečena Slovencem v Ameriki.

TRŽAŠKA

Za otroške pesmi Veseli ringaraja in za njeno življenjsko delo je dobila literarno nagrado Vstajenje ga. Ljubka Šorli. Nagrado podelujeta Društvo slovenskih izobražencev v Trstu ter openska Hra-

nilnica in posojilnica. — Škedenjski cerkveni pevski zbor je slavil 30-letnico delovanja. 20. maja so v župnijski dvorani, ki obstaja že 20 let, nastopili razni zbori s petjem evharističnih pesmi. — Na Bazovici je bilo 27. maja srečanje bolnih, onemoglih in ostarelih. Začeli so z mašo in potem v Slomškovem domu z družabnostjo. Vsaj za kratek čas so pozabili na svoje tegobe. — Za zaključek „Šmarnic“ je bil v openski župni cerkvi koncert Marijinih pesmi. Peli so štirje zbori. — 27. maja je preteklo 30 let, odkar je izšla 1. številka tržaškega tednika Novi list, ki ga je začel izdajati dr. Engelbert Besednjak, sedanji urednik je dr. Lino Legiša. Vsaj v začetnih letih je bil Novi list zelo popustljiv v ocenjevanju političnih razmer v Sloveniji, čeprav se v glavnem drži krščanske linije. — S spominsko proslavo so se spomnili 40-letnice, ko so Nemci v tržaški rižarni začeli sežigati svoje nasprotnike, med njimi je bilo dosti Slovencev. Verski obred je v italijanščini in slovenščini opravil škof Bellomi.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Slovenska katoliška Misija v Melbourneju je pripravila proslavo materinskega dneva. Sodelovali so: Slomškova šola, Glasniki in harmonikarji Heinza Dabemiga. — V stolnici sv. Patrika v Melbourneju je bilo 22. julija ekumensko bogoslužje za vse narode, ki živijo pod komunističnimi strahovladami. Pri njem so sodelovali tudi avstralski Slovenci. — Že desetič se je vršil v dvorani katoliške Misije v Sydneyju 19. maja mladinski koncert. Sodelovalo je nad 200 fantov in deklet. Poslušavce je bilo pa nad 500. Koncert je bil pod geslom: Pesem nas združuje, sodelovali so pa rojaki iz vse Avstralije. — Za veliko noč pošilja versko središče v Melbourneju darilne kuvertice. Vrnjenih je bilo 385 s 5085 dolarji. Denar je namenjen za vzdrževanje katoliške Misije. — Na

mladinski koncert v Sydney sta iz Melbourne peljala kar dva avtobusa, en avtobus je pripeljal rojake iz Adelaide.

ARGENTINA

Društvo Zedinjena Slovenija je priredilo v Slomškovem domu v Ramos Mejia že devetindvajseti Slovenski dan pod geslom Eno nas družijo in veže: Slovenci smo in kristjani. Glavni govornik je bil g. Zorko Simčič. Sodelovali so razni mladinski zbori. Govorniki so se posebej spominjali škofa Rožmana, saj je geslo iz njegovih ust. — Po smrti izdajatelja tednika Svobodna Slovenija dr. Miloša Stareta 30. junija ustanovili konzorcij, ki bo skrbel za ta tednik. Predsednik konzorcija je postal dr. Tine Debeljak, podpredsednika pa Rudolf Smersu in arhitekt Jure Vombergar. — Starostno zavetišče škofa dr. Rožmana v San Justu je imelo občni zbor. Zaveetišče ima poleg kuhinje, dnevnice sobe in jedilnice še 26. stanovanjskih sob, od katerih je 13 zasedenih. — V Slovenski hiši v Buenos Airesu je 8. julija imel zlato mašo msgr. Anton Orehar, delegat slovenskih izseljenskih duhovnikov v Argentini. Pridigal je dr. Mirko Gogala. Somaševalo je 32 duhovnikov. Slavnost je poživilo okrog 60 narodnih noš. Slovenska katoliška skupnost se je ob tej priložnosti zahvalila zaslužnemu duhovniku za vse opravljeno versko in narodno delo. — Po vseh krajih, kjer prebivajo v Argentini Slovenci, so v juniju priredili spominske proslave žrtvam komunistične revolucije v Sloveniji. — Dr. Hanželičev počitniški dom v Doloresu je v pretekli sezoni sprejel pod streho 349 oseb, med njimi nad 200 otrok, ki so tam preživljali svoje počitnice. — V bariloški katedrali je imela orgelski koncert Slovenka Anica Arnšek. Argentinski kritiki so napisali umetnici zelo lepo kritiko.

ZDA

Dramatsko društvo Lilija je uprizorilo v narodnem domu na Holmes Ave Finžgarjevo Razvalina življenja. Dobro zasedena dvorana je igravce vzpodbudila, da so igro dovršeno zaigrali. — Mesečna newyorška prosvetna ura je v aprilu padla prav na cvetno nedeljo. Kljub zelo slabemu vremenu so verniki najprej napolnili cerkev in nato dvorano. Poleg recitatorjev je sodeloval tudi

pevski zbor Zvon. — Mariborski pomožni škof se je mudil od 14. do 30. maja v Združenih državah. Najprej je bil v New Yorku in Bridgeportu. Od tam je šel v Washington. Od 18. do 23. maja je bil v Etiwandi blizu Los Angelesa. 27. maja je blagoslovil mirovni križ v Lemontu. Obiskal je tudi Chicago in Cleveland. — Mladi harmonikarji so v šolski dvorani pri Sv. Vidu v Clevelandu priredili koncert z 19 pripevkami. Vodi jih že vsa leta g. Rudi Knez. — V ZDA so ustanovili poseben spominski sklad škofa Gregorija Rožmana v korist Mohorjevega dijaškega doma sv. Modesta v Celovcu. Gotovo ta ameriška pomoč pomaga marsikomu, da more študirati in da je dovolj dijakov, da gimnazija mora obstajati. Vprašanje pa je, če se profesorji in dijaki tega zavedajo, saj se večkrat slišijo zaničljive opombe, ker so ti daro-

vavci drugačnega mnenja kakor pa oblastniki v Sloveniji. — Obe slovenski šoli v Clevelandu, pri sv. Vidu in v Collinwoodu sta v maju pripravili lepo materinsko proslavo.

KANADA

V župniji Marije pomagaj so ustanovili posebno organizacijo za najmlajše. To kar so se naučili, so pokazali ob obisku pri Mariji Brezmadežni v Novem Torontu. Nastopili so s petjem in deklamacijami ter s spevoigro Sneguljčica. — V župniji Marije Brezmadežne je škof dr. Ambrožič podelil 76 mladim zakrament sv. birme. — Večerja za dom Lipa in Modna revija sta prinesli v sklad za starostni dom 10.000 dolarjev. — Za sklep svetega leta sta obe župniji organizirali skupno romanje v stolno cerkev sv. Mihaela.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: V JUGOSLAVIJI TRDEN NERED

(nadaljevanje s 13. strani)

med občani. Mirne demonstracije tam z zahtevo po več občanovih pravicah in boljši gospodarski oskrbi bi odgovarjale željam na Zahodu, nikakor pa ne političnim računom na Zahodu. S tem bi bil namreč jugoslovanski „novi razred“ zaradi nemirov dejansko ogrožen in bi iskal

rešitev v naslonitvi na Moskvo. To bi pa ne moglo iti v račun Zahodu.

Tako so vlada v Beogradu kakor tudi vlada na Vzhodu, posebno pa še na Zahodu, s stanjem, kakor je v Jugoslaviji, končno povsem zadovoljne.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 23. jul. 84/4.

KATOLIŠKI GLAS: RAZJASNITVE IN OBLAKI NA SLOVENSKEM NEBU

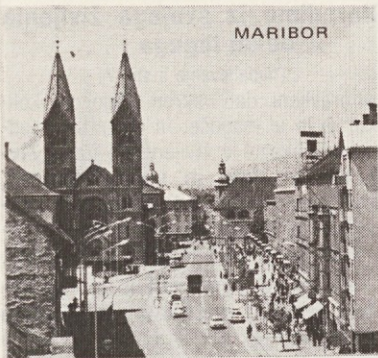
Po zadnji vojni maja 1945 je slovensko nebo prekril oblak, ki mu danes pravimo stalinizem. Kakor velikanska kupola je spravil podse vse naše ljudstvo, ki naj bi pod tem novim nebom zaživel svoje lepo življenje, kot ga ni še nikoli v zgodovini. Uresničile naj bi se napovedi, ki so jih ves čas med revolucijo govorili ljudem in partizanom na mitingih in pri političnih urah. Ljudje so v to verovali in si tudi pristojevoljno naredili brezštevilne žrtve po vojni, da bi čimprej nastopilo to lepo življenje.

Da bi to „lepo“ zgradili, so takrat ukinili vse, kar je bilo starega. Ni se

zamenjala samo oblast, ampak z njo naj bi se zamenjala tudi kultura, zgodovina, gospodarstvo, celó Cerkev. Zrastel naj bi nov slovenski narod, čisto drugačen, kot je bil dotedanji. Tako je napovedoval Edvard Kardelj. In ljudje so verovali in upali.

Na kulturnem področju so ukinili ves dotedanji tisk in ustanovili novega. Pisatelji in pesniki naj bi pisali in ustvarjali po novem. Oblast je ukazovala, kaj in kako je treba pisati. V gospodarstvu so vpeljali kolektivizem po sovjetskem vzorcu. V šole so vpeljali ruske učbenike zgodovine in biologije. Cerkev pa naj bi

MARIBOR

se osamosvojila in postala narodna Cerkev.

Vse to in podobno so uganjali v svoji zagnanosti, da bi bili v novi Jugoslaviji čimbolj na liniji s Stalinom in stalinizmom. Stalin in Tito sta postala bajeslovni bitji. „Tito naš, Stalin naš. Slovenija, sovjetska bodeš ti!“ To so hoteli čimprej uredničiti.

Toda nekje se je zataknilo, pri politiki. Sovjeti so vzeli zares geslo: „Slovenija, Jugoslavija, sovjetska bodeš ti!“ Začeli so se obnašati v Jugoslaviji kot gospodarji, podobno kot v drugih satelitskih državah. Jugoslovanska partija in njeno vodstvo se pa nista dala ugnati: hotela sta ohraniti svojo neodvisnost. Zaradi tega je junija 1948 prišlo do izobčenja Jugoslavije iz skupnosti komunističnih držav. (Prav iz skupnosti komunističnih držav, odvisnih od ZSSR — op. NL.)

Vendar ta prelom s Stalinom dolgo ni imel vidnih posledic v notranji jugoslovanski politiki. Stalinistične metode so se nadaljevale. Še najprej so bili zaprti duhovniki, katerim so se pridružili še številni partijci „informbirojevci“. Te so pošiljali na prevzgojo na Goli otok, če jih niso prej na tistem likvidirali.

Polagoma so pa partijski teoretiki odkrili samoupravljanje v gospodarstvu in neuvrščeno v zunanji politiki. Jugoslovansko in z njim slovensko nebo je postajalo manj črno. Izpustili so večino političnih pripornikov, leta 1954 so odprli državne meje.

Vse to je kolikor toliko ugodno teklo do Titove smrti. Z njegovo smrtjo pa se zdi, da je nastopila

druga prelomnica v zgodovini povojne Jugoslavije.

Predvsem jih k temu sili izredno težek gospodarski položaj. Zadnja leta Titovega življenja so v Jugoslaviji res živel „lepše“ življenje in si marsikaj privoščili.

Toda izkazalo se je, da je to „lepše“ življenje izviralo iz mednarodnih dolgov, ki jih sedaj morajo odplačevati. Ni bilo sad samoupravnega gospodarstva. Zato se sedaj oglašajo kritični glasovi raznih ekonomistov na račun samoupravljanja in sploh vodenja v gospodarstvu. Partija izgublja svojo glavno karto. Ljudje ne verujejo več v lepši jutri, želijo si lepši danes. Tega pa ni.

Neuspešna se je izkazala tudi kulturna politika. Socialističnega realizma so se kulturni ustvarjanci počasi naveličali. Začeli so iskati nova pota, nove načine izražanja, in zlasti si želijo svobode ustvarjanja. Odtod krogi oporečnikov v Srbiji, v Sloveniji, na Hrvaškem, v Bosni.

V Sloveniji partija dopušča nekoliko več svobode v izražanju. To je videti iz raznih oddaj v zadnjih časih. Tako so lahko izšle pesmi Franceta Balantiča Muževna steblika. Zbirka je bila pripravljena za tisk že leta 1966, toda morala je čakati na izid do letos, t. j. 18 let.

Znova so odprli vrata v Slovenijo Borisu Pahorju, ki je mogel letos objaviti v Ljubljani kar dve knjigi, Tržaški mozaik in V labirintu.

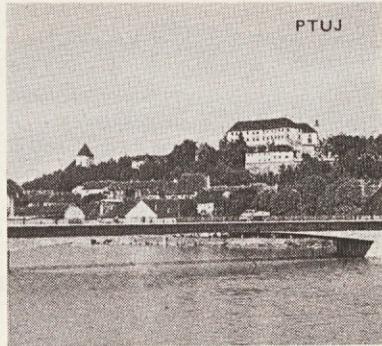
Odkrivajo tudi Edvarda Kocbeka. Njegova poezija in tudi njegova dela v prozi se zdijo Slovencem vedno bolj moderna. Njegovih črtic Strah in pogum sicer niso še ponatisnili, so pa pripravili po njih dramski recital in ga igrali v Ljubljani.

K tem pojavom večje čistine na

DRUŽINA STABILIZACIJA NAM NI TUJA

Po poročilu v Delu (14. julija 1984) je mogoče sklepati, da je bila zadnja seja Komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi, prva pod vodstvom novega predsednika dr. Borisa Frleca, skoraj v ce-

PTUJ

slovenskem kulturnem nebu smemo prišteti tudi nekatere romane v zadnjem času. Branko Hofman je lahko izdal svoj roman Noč do jutra, ki v njem kritično obravnava dobo stalinizma na Slovenskem in tudi partizanstvo samo. Tudi Igro Torkar se je lotil slične snovi v romanu Umiranje na obroke.

Tudi izhajanje Nove revije smemo šteti med vesele pojave večje kulturne odprtosti, kljub ostrim polemikam, ki jih povzroča s svojimi članki.

Sem bi prištel še dejstvo, da se je v Sloveniji začelo govoriti o škofu Rožmanu, da ni bil samo „izdajavec“.

O večji kulturni odprtosti priča prav tako simpozij med vernimi in nevernimi v Ljubljani. In tudi intervju nadškofa Šuštarja v Družini, ki je njega glavno vsebino ponatisnil tudi Nedeljski dnevnik (izhaja v 220.000 izvodih).

Na slovenskem kulturnem nebu se torej nekaj jasni. Vprašanje je le, ali ne bo te jasnine prekrila nova stalinistična reakcija oz. policijska diktatura.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst,
26. jul. 84/1.

loti posvečena gradbeni dejavnosti verskih skupnosti v Sloveniji. Zaradi lažjega razumevanja povzemamo dobesedno odstavek, ki poroča o razpravi.

„Precej članov komisije pa je

ugotavljalo, da verske skupnosti, predvsem pa rimskokatoliška cerkev, množično gradijo kultne objekte. V zvezi s tem so se vprašali, ali je to v duhu stalizacijskih prizadevanj v naši družbi, ki ne dopušča jo naložb v negospodarstvo. Verske skupnosti so namreč del naše družbe, so poudarili, in zato bi bilo smotno, če bi investicije prestavili za toliko časa, dokler se ne izkoplje iz gospodarskih zagat, ne glede na to, kako so zbrana sredstva za vlaganja te vrste. Člani komisije pa so dali tudi pobudo, naj bi republiška skupščina razpravljala o tem, kako se verske skupnosti vključujejo v stabilizacijska prizadevanja.“

Niti posameznikov niti skupin občanov najbrž ni treba posebej opozarjati na težaven gospodarski položaj, v katerem smo se znašli

zaradi različnih vzrokov; nekateri so čisto naši, domači, drugi pa so vpeti v svetovni gospodarski položaj.

Razumljivo je, da gospodarski položaj odseva tudi v verskih skupnostih, ki so del naše družbe. Zato nekoliko disonančno izzvani trditev, da le-te množično gradijo kultne objekte, in to v času, za katerega vsi vemo, da ne dopušča (ali bi vsaj ne smel dopuščati) negospodarskih investicij.

Res je, da Cerkev na Slovenskem kar precej gradi ali obnavlja. Kljub temu pa se zdi trditev o „množičnih gradnjah“ le nekoliko pretirana. Ob vseh drugih gradnjah (tudi negospodarskih) je gradbena dejavnost rimskokatoliške Cerkve v Sloveniji vse prej kot množična.

Najbrž lahko kar takoj odpišemo vse adaptacije in popravila cerkva, saj je komisija na isti seji opozorila „na pomembno vlogo verskih skupnosti pri ohranjanju naše kulturne dediščine, saj je kar petina spomeniško zaščitenih objektov v njihovi lasti“. Skrajno krivično bi namreč bilo očitati, denimo, vaškemu župniku, ki z minimalnimi sredstvi, večkrat za ceno lastnih žuljev in znoja obnavlja in vzdržuje župnijsko cerkev in vrsto podružnic, ki jih država ne more ohranjati, čeprav predstavljajo neprecenljiv del njene kulturne dediščine.

Nobenega dvoma ni, da je tam, kjer so se odločili graditi novo cer-

Naredimo iz svojega življenja nekaj lepega . . .

(nadaljevanje s str. 7)

pripravljeno dati iskren odgovor; kolikor je to le mogoče, in da bi se ta odgovor pokazal v življenju in delu. **Življenje in delo je služba ljudem, kar pomeni prizadevanje biti pravičen in dober do vsakega človeka in pomagati vsakemu človeku.**

— **Živeti evangelij in ga prinašati drugim, pričevati z življenjem za Kristusa** tudi tam, kjer je veliko nepoznanja in predsodkov do evangelija in Kristusa.

— **Ne se bati**, ne imeti strahu, temveč **živeti iz žive vere in v močnem zaupanju**. Nič novega se ne dogaja na svetu in **nič ni takega, kar bi nam Kristus ne bil v bistvu že vnaprej napovedal** in česar še ne bi bili v tej ali oni obliki doživeli v zgodovini Cerkve. Na drugi strani pa je vse novo, ker **z vedno novim upanjem, pogumom, vero in ljubeznijo ustvarjamo novo življenje, novega človeka in novo prihodnost**.

— In končno: **Bodimo veseli, da živimo v tem času in na tem kraju, ne bežimo v preteklost in ne v neresnični svet želja, sprejmimo sebe in svet, v katerem živimo, sprejmimo ljudi in naloge, naredimo iz svojega življenja nekaj dobrega in lepega in zavedajmo se, da je Bog z nami.**

dragi bravci!

Spet začinjamo po naših zdomskih farah delovno leto. Spet se Vam oglašamo z NAŠO LUČJO kot z redno vezjo med Vam in nami. V toliko letih izhajanja je postala že kar nepogrešljivi del našega evropskega zdomstva.

Čeprav je eden glavnih namenov NAŠE LUČI prikazovati sprotno slovensko stvarnost v kolikor mogoče celotni podobi, tako po njeni vsebinski plati (narodnostna, krščanska, prosvetna, družbena) kot po njenih ozemeljskih enotah (matična, zamejska, zdomska, izseljenska), bi si še vseeno utegnil kakšen bravec zaželeli česa, kar bi nujno spadalo v revijo in česar doslej v njej še ni bilo. Če imate kakšen tak predlog, nam pišite! Sporočite nam tudi vse druge želje, kai naj bi jih NAŠA LUČ upoštevala!

Kot si vsako množično glasilo želi, da bi se razširilo med čim večji krog bravcev, tako je ta želja prisotna tudi pri NAŠI LUČI. Zato smo na eni strani veseli, da revijo nosite množično domov, da jo lahko berejo tudi doma — saj tja po redni pošti še ne more —, na drugi pa Vam bomo tudi hvaležni za nove naročnike. NAŠA LUČ naj bi postala vez med vsemi našimi zdomci po Evropi, pa tudi vez med zdomstvom in ostalimi krogi slovenskega življa!

Uredniki

kev, le-ta v resnici potrebna. Po drugi strani pa lahko mirno zatrdimo, da bi bila večina slovenskih cerkva, ki so sedaj v gradnji, dograjenih že zdavnaj pred začetkom stabilizacijskih prizadevanj, ko bi bili pristojni organi pravočasno izdali vsa potrebna dovoljenja.

Zanimivo bi bilo analizirati finančne vire, iz katerih se gradijo nove cerkve. Na prvem mestu so gotovo darovi vernikov, ki so seveda povsem prostovoljni. Čeprav so nove cerkve (zaradi vsesplošne podražitve) vedno dražje, je treba priznati tudi to, da so vedno bolj skromne in predvsem funkcionalne. Tudi to so koraki v stabilizacijo. In če nekateri duhovniki sedaj vlagajo v gradnjo sredstva, ki so jih zbirali dolga leta, varčevali in stiskali, tega najbrž tudi ne moremo imeti za razsipanje.

Precejšen del sredstev prihaja od raznih dobrodelnih organizacij zunaj meja naše domovine. Ta sredstva so v trdnih zahodnih valutah, ki jih navadno župniki-graditelji odstopajo bankam, za kar dobijo ustrezno protivrednost v dinarjih ali v kratkoročnih posojilih. Ko bi cerkva ne gradili ali bi gradnje ustavljali, bi nemudoma usahnila tudi ta pomoč, saj imajo darovalci neodtujljivo pravico vedeti, kam gre njihov denar. Pri tem pa je treba povedati, da tista devizna sredstva niso posojila, temveč so pomoč, ki je ne bo treba nikomur vračati.

Najbrž bi kdo utegnil poočitati, da preveličujemo socialno razsežnost gradenj cerkva, ko bi omenili, da je na teh gradbiščih zaposlenih kar precej gradbincev različnih pod-

jetij. Župniki, ki so gradili ali pa še gradijo, bi na to lahko odgovorili s podatki, kako so jih vodstva podjetij spodbujala, naj vendar začnejo graditi, da bodo lahko njihovi delavci delali in zaslužili. Torej tudi te razsežnosti najbrž ne gre zanemar-

jati, saj vemo, da gradbenim podjetjem v sedanjih časih ne cvetejo rožice.

V nobenem primeru Cerkev ne želi izstopati iz stabilizacijskih prizadevanj naše družbe.

DRUŽINA, Ljubljana, 5. avg. 84/3.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: REAGAN JE SPET BIČAL KOMUNISTIČNO TIRANJO

Predsednik Reagan je „komunistični totalitarizem“ označil za tiranijo, ki „samo sebe postavlja nad Boga“. Rekel je, da so bili narodi sovjetskega bloka „s silo prijeti in so nasilno zaprti v ječi“. „Oduрни, mračni zidovi“ tega sistema zatirajo „milijonom, ki so za njimi zaprti, najgloblja hrepenenja človekovega duha“.

Reagan je zagotovil, da se bodo ZDA še in še prizadevale za dosego svobode in neodvisnosti v tistih dr-

žavah, ki se bojujejo za osvoboditev od „komunističnega svetovnega nazora in totalitarnega zatiranja“.

ZDA morajo obsojati in bodo obsojale vse tiranije, ki svojim občanom odrekajo človekove pravice, pa naj gre za leve ali desne diktatorje.

Moskva je k temu govoru izjavila, da je Reagan „proglasil za junake odpadnike, bandite in izdajavce“.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 18. jul. 84/2.

pisali ste nam

MOŽ JE MALO

V DRUŽINI (Ljubljana 1984, 14) sem bral komentar Maše v domovih za ostarele. Pisec tega komentarja je pri tem, ko brani neodsvojljive pravice kristjanov, za izhodišče neke Šetinčeve izjave v Delu. Potem se je soočil tudi z izjavami na seji republiškega odbora partizanskih borcev, ki so napadli „nekatero kroge iz vrst rimskokatoliške cerkve“. Pri tem je pa piščevo pero žal zašlo v klerikalizem. Zapisal je: „Naravnost žaljiv pa je seveda kontekst, v katerega so spravili (predstavniki slovenskih borcev) te „kroge iz vrst rimskokatoliške cerkve“, namreč med „sile, ki jim naš socialistični samoupravni sistem ni pogodu . . .“ in . . . pod navideznim prizadevanjem za demokratizacijo družbe ali soočanja različnih interesov napadajo prvine naše samoupravne ureditve, ponujajo meščanske vzore, ali celo terjajo politični pluralizem“ . . . Ob nekaterih iz-

javah bi bilo traba temeljito premisliti, če morda ne prizadenejo verujočih občanov SFRJ, ki so lojalni državljani in jim niti na misel ne pride, da bi delovali proti družbeni ureditvi . . .“

Naš Ivan Cankar je nekeje zapisal: „Je že tako . . . V naših krajih je malo mož, pa še tisti so le s težavo; za nas je Bog najprej babo ustvaril, dedca pa iz njenega rebra.“ N.N., ZRN

naša luč
najlepši dar
čez vse leto

**v izseljenstvu,
zdomstvu,
zamejstvu
in doma**

še prvo, pa drugo, pa tretje!

NERAZUMLJIV UPOR NA LADJI

„Upor“ na ribiških ladjah Krap in Klen izolskega Droginega tozda Riba, s katerih sta posadki minuli teden v bližini Malega Lošinja zmetali v morje približno štiri tone sardel, je že dobil epilog.

Prejšnji ponedeljek sta se obe ladji vrnili z nočnega ulova v pristanišče na Malem Lošinju. Na krov sta povabili ekipo zagrebške televizije in sodelavce reškega dnevnika, nakar so znova odpluli na odprto morje, kjer so ribiči pred objektivami televizijske in fotografske kamere ulov zmetali v morje.

Kot razlog za tako dejanje je eden od obeh poveljnikov navedel pomanjkljivosti v pravilniku o nagrajevanju tozda Riba, po katerem so ribiči tega tozda precej slabše plačani kot ribiči rovinjske Mirne in poreške Školjke. Po njihovem mnenju jih je opetnajstil tudi vodja prevzema, ki naj bi prvorazredno ribo ocenil za drugorazredno, s čimer naj bi bili ribiči, katerih osebni dohodek je odvisen od količine ulova, prikrajšani za približno dva dinarja pri kilogramu.

DELO, Ljubljana, 17. maja 84/5.

PREKINITEV DELA V CELJU

Po včerajšnjem izplačilu osebnih dohodkov, prvem, odkar so z referendumom sprejeli novi samoupravni sporazum, je v celjskem zdravstvenem centru danes zjutraj več skupin delavcev prekinilo delo. Najbolj je zavrelo v oddelkih bolnišnice, nezadovoljstvu najslabše nagrajenih članov delovnega kolektiva pa se je pridružil tudi dobršen del drugih zdravstvenih delavcev... saj je bilo slišati, da je bil referendum izsiljen in da je bil del kolektiva zaveden.

DELO, Ljubljana, 18. maja 84/2.

NAŠA KULTURNA DEDIŠČINA OGROŽENA

Po strokovnih ocenah je v Sloveniji ogrožene približno tri četrt nepremične

kulturne dediščine. Gradovi, spominske hiše in sploh spomeniki v zadnjih desetletjih še hitreje razpadajo zaradi onesnaženega okolja. Poglavitna škoda sicer nastaja na gradovih, ki za obnovo terjajo izredno veliko sredstev, vedno manj pa je denarja tudi za obnovo spominskih hiš naših književnikov.

DELO, Ljubljana, 18. maja 84/4.

ANGAŽIRANO NOVINARSTVO

Šetinc je govoril o našem novinarstvu:

Negativni zgled „realnega socializma“ v obliki stalinizma je nekatere spodbudil kar k zgodovinski reviziji (= popravkom) ali celo razvrstitveni revolucije in njenih pridobitev. Po koščkih sestavljajo obtožnico proti marksizmu in zoper revolucijo. Prispevki nekaterih oporečnikov so zelo prozorna krinka propagande za večstrankarski sistem. Nekateri govorje in pišejo o drugorazrednosti vernikov. Nekateri pišejo o tem, kako je naša družba obupno totalitarna in represivna. Na moč si prizadevajo, da bi stalinizem v partiji dokazovali z opisovanjem „krivic“, ki da so se zgodile krščanskim socialistom, informbirojevcem in drugim, pa Kocbeku ter kmetom in inteligenci, zlasti v kulturi. Seveda ne trdimo, da ni bilo krivic in napak. Zaradi posameznih nedopustnih metod in sodnih zmot so trpeli tudi nedolžni ljudje.

DELO, Ljubljana, 22. maja 84/5.

BALANTIČEVE PESMI SO IZŠLE

Mitja Mejak je že leta 1966 za Državno založbo izbral in uredil pesmi Franceta Balantiča v zbirki Muževna steblika, ki pa so jo prepovedali, ko je bila že natisnjena — češ da bi njen izid utegnil „zamegliti takratni politični položaj“, kot pravi Franček Bohanec v Spremni opombah. Težko je verjeti, da je politični položaj pri nas danes kaj manj dojemljiv za takšne nedolžne vplive, kakor je konkretno izid zbirke pesmi, kot je bil sredi šestdesetih let. Torej vzrok prepovedi in že prej dolgotrajnega uradnega molka o pesniku tiči v drugem grmu.

Ta je predvsem ideološke narave, ker je popolnoma nemogoče, da bi tiskali dela svojih nasprotnikov, tistih, ki so se tako ali drugače postavili po

robu osvobodilnemu boju in socialistični revoluciji. Tako je moralo preteči kar osemnajst let, da je napočil primeren čas za ponovni izid izbranih pesmi. Letos jih je izdala v nespremenjeni obliki Državna založba v znani redakciji Mitje Mejaka, ponatisnjen je tudi njegov esej o Balantiču iz leta 1966 (tedaj skupaj s knjigo prepovedan).

DELO, Ljubljana, 24. maja 84/8.

„KAKOR JE BILO V ZAČETKU, TAKO ZDAJ IN . . .“

Nekoč smo govorili o Združeni Sloveniji, danes smo izraze spremenili in govorimo o „enotnem slovenskem kulturnem prostoru“. Tej misli je Slovenska matica v Ljubljani 30. maja posvetila posebno okroglo mizo. K razpravi je povabila iz domovine prof. dr. Boga Grafenauerja, iz zamejstva pa Marka Kravosa, predsednika Zveze slovenskih kulturnih društev v Trstu, ter Janka Malleta, tajnika Slovenske prosvetne zveze v Celovcu. Povabljeni so bili tudi drugi.

Vsi trije govorniki so vsak s svoje strani osvetlili vprašanje, ki je bilo na dnevnem redu, nakar se je razvila bogata, a tudi ostra debata. Številni so posegli vanjo.

Nekateri zamejci so izrekli obžalovanje, da določeni tisk iz zamejstva ne sme v Slovenijo. Dočim sme tisk nekaterih založniških podjetij brez vseh ovir v Slovenijo, so drugemu vrata na meji zaprta, kot da bi šlo za mamila ali orožje. To se dogaja celo izrazito znanstvenim stvaritvam, kot je npr. Slovenski primorski biografski leksikon, ki ga izdaja Goriška Mohorjeva družba. Celotna pobuda, ki nam jo zavidajo naši sosedi Italijani, nima prostega vstopa v Jugoslavijo. Podobno tudi zbirka pesmi za otroke Veseli ringaraja Ljubke Šorlijeve.

Minister za kulturo pri slovenski vladi v Ljubljani prof. Kmecl se je izgovarjal, da je slično ravnanje posledica negativnega zadržanja določenih organizacij in društev do sedanje Jugoslavije.

To je zelo jalen izgovor, ki potrjuje, da si oblast v Ljubljani želi smrti tistih slovenskih kulturnih ustanov v zamejstvu, ki niso uglasene na linijo njene politike.

To smo sicer že davno vedeli, sedaj so to samo potrdili. S tem so pa tudi

potrdili, da tako imenovano zanimanje matice za zamejske Slovence ni pristno, ampak usmerjeno v utrjevanje pozicij le določenega dela slovenske zamejske narodne skupnosti.

Kakor je bilo v začetku, tako zdaj in . . .

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 7. jun. 84/2.

S SEJE SVETA ZA „SLOVENŠČINO V JAVNOSTI“

Obširna je bila (7. jun.) obravnava slovenščine v vzgoji in izobraževanju. Delegati so zlasti izražali nezadovoljstvo nad dejstvom, da tako malo ur materinščine, kot jih imamo v Sloveniji, nimajo nikjer po Jugoslaviji.

DELO, Ljubljana, 8. jun. 84/6.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE JE IZDALA BALANTIČEVE POEZIJE

Zgodba o dvaindvajsetletnem pesniku, ki je leta 1943 zgorel v domobranski postojanki Grahovo, potem ko so jo bile razrušile partizanske granate, že štirideset let buri duhove tostran in onstran slovenskih mej.

„Izrazito emigracijska knjiga, s katero je pesnik postavljen v našo usodnost, je med nami in poje za nas,“ je zapisal k argentinski izdaji Balantičevih pesmi dr. Tine Debeljak.

„Balantičeva lirika je demantirala nekatere temeljne doktrine bojevitega katolištva in slovenskega političnega klerikalizma,“ je zapisal že leta 1966 k načrtovani izdaji Balantiča pri DZS Mitja Mejak.

Kaj ima s takimi in podobnimi pripisi opraviti mrtvi pesnik? Kaj ima s tem opraviti njegova poezija?

Večna vprašanja, ki si jih človeštvo zastavlja že od dne, ko se je Antigona drznila pokopati oba brata, tudi tistega, ki je padel na nepravni strani, in je bila za ta prestopki iz pietete kaznovana s smrtjo.

Se bi lahko naštevali kričeče zglede iz politične zgodovine, ki je v vseh časih delila ljudi na dobre in hudobne. Kako kratkovidna utegne biti taka razdelitev, se pokaže že v naslednjih generacijah, ko ljudje morda prav po zaslugi „dobrih“ postanejo radovedni, v čem je bila pravzaprav tista velika hudobija, katere neprostovoljni dediči so oni.

„In zdaj sem vitki vrč za božjo kri . . .“ je zapisal (Balantič) iz svoje globoko religiozne vizije . . . In tak prihaja zdaj Balantič znova med nas. V ta naš konec stoletja, v naš čas velike razudarnosti in piškavega poguma, brezmejnega blebetavosti in votlih besed . . . Naše nebo in naša zemlja ni sta več vredna tega imena. Da morda spet postaneta vredna, bo treba postoriti še veliko. Predvsem izgnati iz srca sovražstvo.

DRUŽINA, Ljubljana, 10. jun. 84/6.

VERA IN PARTIJA V SLOVENIJI

. . . se dogaja, da je v ZKJ vedno več razumnikov, ker se tako najlaže zaposlijo, vedno manj pa delavcev in kmetov, ki bi morali biti jedro partije.

NAŠI RAZGLEDI, ki izhajajo v Ljubljani, vedo povedati, da šteje Zveza komunistov Slovenije trenutno 126.000 članov, a le še 331 kmetov. Partija, ki naj bi bila stranka delavcev, je danes samo še 30% delavska, vsi ostali so profesorji, učitelji, uradniki, gospodarstveniki. Svoj čas so jih komunisti klicali za „buržuje“.

Značilno za sedanjo partijo je tudi, da iz ZKS izstopajo v prvi vrsti kmetje, takoj za njimi pa delavci. Leta 1982 je bilo med izključenimi iz ZKS kar 51% delavcev.

Ko so Matjažu Jevnišku, ki je predsednik univerzitetne konference Zveze socialistične mladine v Ljubljani, zastavili vprašanje, ali je res, da študentje silijo v Zvezo komunistov šele proti koncu študija, ko so na vidiku službe, je odgovoril: „Najbrž bo držalo. Načelo moralnopolitične neoporečnosti (tj. da pripadaš partiji, op. ur.) je pač še vedno preveč povezano s članstvom v ZK.“

Tudi partijec Ivan Šiber je v reviji NAŠE TEME, ki izhaja v Zagrebu, zapisal, da je kakih 80% članov ZK le zaradi oportunitizma in konformizma.

Iz povedanega sledi, da je Zveza komunistov tista, ki ustvarja také razmere, da ljudje silijo v partijo, ker sicer ostanejo ob robu družbe ali drugorazredni državljani.

Pa še na nekaj partija bolešno pazi: da bi vera v javnosti ne prišla do izraza. Zato neprestano ponavlja, da je vera nekaj zasebnega. To pojmuje tako, da jo izriva ob vsaki priložnosti iz javnega življenja.

Ni še dolgo, ko so se v Sloveniji v časopisju, radiu in na televiziji delali nevedne za obstoj božičnih in velikonočnih praznikov. Kraje s svetniškimi imeni so preimenovali, filme izrezovali, besedilo z versko vsebino pa pustili neprevedeno. Znamenja ob poteh in na vrhovih gora je jemala noč. Nekatere je motila celó verižica s križcem okoli vratu ali pozdrav „zbogom“ ali beseda god. Medtem ko ima pravico do javnosti vsak, še tako neokusen spreved pustnih šem, cerkvene procesije ne smejo na cesto, da „ne ovirajo prometa“. Do televizije ima pravico vsaka, še tako vprašljiva skupina, verski obred pa bi bil nekaj nezasišlanega. Če (režimska) knjižna založba izda zgodovinsko neutemeljeno knjigo o Kristusu, je to hvale vredno, zelo pa bi se pregrešila, če bi poslala na knjižni trg knjigo z versko vsebino.

Tako potiskanje vernosti v najstrožjo zasebnost pa dokazuje, da družba v Jugoslaviji prav po krivdi partije ni svobodna, saj ni zmožna gojiti medsebojnega spoštovanja in razvijati miselnega pluralizma.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 21. jun. 84/1.

na kateri slovenski tečaj v tujini?

Pri priznavanju posameznih razredov tujih osnovnih šol in pri nostrifikaciji (= priznanju veljavnosti) spričeval o končani osnovni šoli se upoštevata (domá) predvsem, koliko in katere razrede je učenec uspešno končal v tujini. Obiskovanje dopolnilnega pouka slovenskega jezika v tujini ni pogoj za nostrifikacijo spričevala tuje osnovne šole.

NAŠ DELAVEC, Ljubljana, jul./avg. 80/10.

Obiskovanje slovenskih tečajev v tujini, ki jih organizira jugoslovanska oblast, torej ni pogoj za nadaljevanje otrokovega šolanja domá. V primeru, da je v nekem kraju v zdomstvu več tečajev (tisti, ki ga pripravlja Cerkev, in tisti, ki ga pripravlja oblast), se bodo morali starši pač odločiti za tistega, ki otroku več nudi. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da dajejo tečajji otrokom tudi življenjsko usmeritev, tako ali tako.

oglasi

• Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• Potujete v RIM? Dobrodošli v hotelu BLEED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00 185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

• Tapainer-aparati in traki za veženje trsov, JEANS-HLAČE DM 5,—; velika izbira AVTO-RADIEV in RADIOAPARATOV s kaseto. Razni stroji in orodje. Zahtevajte naš prospekt! — JODE-

BILLIGMARKT, Maarstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

• PREVAJANJE V MÜNCHNU — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. (0 98) 32 68 13.

• Na južnem pobočju Maribora, 3 km iz centra, PRODAM hišo v 4. gradbeni fazi. — Informacije dobite po telefonu 0 89/12 32 486, BRD.

• PRODAM stanovanjsko hišo v Št. Ilju/Maribor, primerno za obrt, 100 m od železniške postaje. V pritličju 4 prostori, v 1. nadstropju komfortno 2-sobno stanovanje, v mansardi 3 sobe, velik vrt in asfaltirano dvorišče. — Informacije tel. 0 89/12 32 486, BRD.

• PRODAM lepo atrijsko hišo z garažo (150 m²) in vrtom v mirnem delu Ljubljane v smeri Gorenjske. — Poizvedbe po telefonu 0 71/67 36 28, Švica.

• V Mariboru PRODAM takoj vseljivo hišo. Cena 65.000 DM. — Informacije po telefonu 0 71 81/63 2 29, BRD.

• PRODAM novo stanovanjsko hišo v 6. gradbeni fazi v Moravskih Toplicah pri Murski Soboti. Hiša stoji blizu zdravilišča na ravnini pri glavni cesti. Pri hiši je velik vrt z možnostjo prizidka za delavnico. Interesenti naj se oglasijo pisмено na naslov: L. Časar, Ferdinand-Str. 21, 2 Hamburg 1, BRD, ali po telefonu 0 40/38 30 46, BRD.

• PRODAM stavbno parcelo v Hočah pri Mariboru za devize najboljšemu ponudniku. — Naslov: Meglič, D-Schweitenkirchen/über Pfaffenhofen, tel. 0 84 44/17 24.

V sleherni slovenski knjižnici morajo biti te knjige:

V ROGU LEŽIMO POBITI (Tomaž Kovač)

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (Matjaž Klepec)

Izjave svobodnjakov, ki so se med vojno v Sloveniji uprli stalinistični revoluciji, pa so jih Angleži po izdaji poslali domov.

Vse te knjige lahko naročite na naslovu: MOHORJEVA KNJIGARNA, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt/Celovec

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvojce pisem za tujino.

smeh nam pomaga, da mileje sodimo vse, kar nismo mi (andrič)

„Tako močno me je udaril po ušesih, da sem oglušel. Ker mi je potem še rekel, da sem lump, sem ga mahnil nazaj.“

o

„Zakaj naj bi ženi ne pomagal obешati perila, saj mi ona tudi pomaga pri pranju?“

o

„Poleti sem bil pri Niagarskih slapovih. Ali si lahko misliš, da sem tam videl nekoga, ki je priplaval po slapu navzgor?“

„Seveda, saj sem bil to jaz!“

o

„V klubu smo tekmovali, kdo bo največ popil.“

„In kdo je bil drugi?“

o

Berač prosi pri vratih gospodinja miloščine.

„Od česa je pa vaš nos tako rdeč?“ ga ona vpraša.

„Od ponosa, da se ne vtika v zadeve drugih.“

o

„Ali si bil v živalskem vrtu?“

„Bil.“

„Koliko let?“

o

„Da ne morete piti zdravil? Mislite si, da pijete vino!“

„Kaj pa, ko bi pil vino in bi si mislil, da pijem zdravila?“

o

„Zobe imaš pa kot bisere.“

„Tako lepe?“

„Ne, tako redke.“

Potepuha sta si v gostilni naročila kosilo. Eden je jedel meso tako, da ga je vzel v roke in ga trgal z zobmi.

„Z nožem!“ mu je rekel drugi.

Ta je skočil pokonci, zgrabil nož in vprašal: „Koga?“

o

Zdravnik bolniku: „Štiri tedne ne pijte alkohola! Potem bomo videli, če se je bolezen zboljšala.“

„Kaj pa, ko bi štiri tedne pil dvakrat več kot doslej, pa bi potem videli, če se je bolezen poslabšala.“

o

„Zakaj si se ločil?“

„Ker je žena pila.“

„Saj si ti tudi pil.“

„Že, a ona je pila moje vino.“

o

Mlada žena možu: „No, sedaj bomo pa kmalu trije.“

„Kaj res?“ je mož ves srečen.

„Ja. K nama se bo preselila moja mama.“

o

Gostitelj: „No, naj se sedaj še pogovoriva malo o vas! Kako vam je všeč moj novi avto?“

o

Natakarica v minikrilu je pela: „Še kikeljco prodala bom . . .“

Opazoval jo je pijanček in je rekel: „Ti, revica! Saj ne boš dobila niti za dva deci.“

o

Na vratih skopuha se pojavi nabiravka denarja za Rdeči križ.

„Koliko mi lahko daste?“ ga vpraša.

„Od petdeset do šestdeset let,“ reče skopuh in zapre vrata.

o

Škot je nosil dvajset let isti klobuk. Potem se je odločil, da si kupi novega. Šel je v trgovino s klobuki in rekel: „No, že spet sem tukaj!“

o

Prodajavec rib: „Postrvi so čisto sveže: šele danes so prispele.“

„Kdaj so pa odpotovale od ribiča?“

Kapitan nogometnega moštva vpraša po izgubljeni tekmi sodnika, ki je tekmo sodil: „Kako je ime vašemu psu?“

„Mojemu psu? Jaz nimam nobenega psa.“

„Kako? Slep in brez psa?“

o

Zdravnik bolniku: „Mi je prav žal, a pri vas ne morem ničesar najti. Najbrž bo tega kriv alkohol.“

„Prav, gospod doktor! Bom pa prišel, ko boste spet trezni.“

o

Na gostiji reče profesor neki dami: „Zelo velika čast je zame, da sem vas spoznal, milostljiva gospa!“

„Saj še nisem poročena, gospod profesor.“

„Potem je pa vaš gospod soprog še vedno fant!“

o

Mož toži psihiatru: „Moja žena ima že petdeset mačk v stanovanju, tako da zaudarja v njem kot v hlevu.“

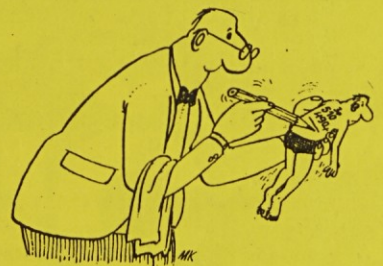
„Boste morali pač večkrat stanovanje prezračiti.“

„Tistega pa ne: potem mi bodo vsi golobi odleteli.“

o

Učitelj za vožnjo avta da izpitniku tole vprašanje: „Že ste se peljali kakšnih triso metrov, ko nenadoma opazite, da nimate ključa za vžig motorja. Kaj boste storili?“

„Najprej bom zapeljal čisto na desno plat ceste, potem bom avto ustavil, iz njega izstopil in tistemu, ki je ves čas avto potiskal, dal krepko brco.“

DOMAČI TURIST

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 3 56).

P. Anfrej Kroječ, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Rennweg 40, 6020 Innsbruck.

Štefan Ferenčak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3540 Eisdén. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalár, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. (21) 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. (8) 291 85 06).

Dr. Franc Felc, 14 Rue du 5 Decembre, 578000 Merlebach. (Tel. (8) 781 47 82).

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe,

57800 Freyming-Merlebach.

Jože Kamin, Presbytère catholique, Rue de l'Eglise, 57600 Forbach,

(Tel. (8) 704 77 43).

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7906 Blaustein bei Ulm, Felsenstr. 12/1.

(Tel. 07304 - 41 4 53).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisdén. (Tel. iz Nizozemske:
09-32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).